

2008! 2011

**РЕФОРМИТЕ ВО ЦРВЕНО
RED ALERT**

ФОНДАЦИЈА ОТВОРЕНО ОПШТЕСТВО - МАКЕДОНИЈА
МАКЕДОНСКИ ЦЕНТАР ЗА ЕВРОПСКО ОБРАЗОВАНИЕ

РЕФОРМИТЕ ВО ЦРВЕНО (RED ALERT)

Компаративна анализа на извештаите
на Европската комисија 2008-2011

октомври
2011 година

Реформите во црвено (Red Alert)

Компаративна анализа на извештаите на Европската комисија 2008-2011

Издава:

Фондација Отворено општество – Македонија

За издавачот:

Владимир Милчин, Извршен директор

Подготвил:

Македонски центар за европско образование
Фондација Отворено општество – Македонија

Ликовно-графичко обликување:

Бригада дизајн

Печат:

Пропоинт

Тираж:

300 примероци

CIP - Каталогизација во публикација

Национална и универзитетска библиотека "Св. Климент Охридски", Скопје

341.171.071.51(4-672ЕУ:497.7)"2008/11"(047)

РЕФОРМИТЕ во црвено : компаративна анализа на извештаите на
Европската комисија 2008-2011 = Red alert. - Скопје : Фондација
Институт отворено општество - Македонија, 2011. - 112 стр. ; 21 см

ISBN 978-608-218-118-9

1. Насп. ств. насл.

а) Европска унија - Прием во членство - Македонија - Извештаи -
2008-2011 б) Македонија - Зачленување - Извештаи - 2008-2011
COBISS.MK-ID 89644810

РЕФОРМИТЕ ВО ЦРВЕНО (RED ALERT)

TO WHOM IT MAY CONCERN

Оваа компаративна анализа на извештаите за напредокот на Република Македонија дава преглед на забелешките и проблемите нотирани од Европската комисија за периодот 2008-2011 година. За подобро да се согледа темпото со кое Република Македонија се приближува (оддалечува) до Европската унија наодите се систематизирани на следниот начин: со болдирани црвени букви се обележани проблемите кои се повторуваат во минатите две и повеќе години, со болдирани сини букви се обележани наодите кои се повторуваат во барем еден од претходните извештаи, а со сина боја се наведени новите забелешки од годинава. На пример, кај политичките критериуми во делот за Човекови права и малцинства, каде што се разгледуваат граѓанските и политичките права, Македонија се соочува со проблеми кои Европската комисија ги нотирала уште во 2008 или 2009 и истите се обележани со болдирани црвени букви (на пример не се постапува по Препораката на ЕП за случајот Ел-Масри). Проблемот „Уредниците и новинарите се соочуваат со зголемен и несоодветен политички притисок и заплашување“ е обележан со болдирани сини букви бидејќи првпат се спомена во ланскиот извештај. Конечно, забелешката „Истрагата околу А1 и подоцнежното затворање доведе до загриженост за пропорционалноста и селективноста на постапката; ослабена е разновидноста на медиумскиот пејсаж“ се појавува првпат оваа година и затоа е обележана во текстот со сина боја.

Оваа компаративна табела ги содржи и задачите од Пристапното партнерство што Република Македонија треба да ги исполни и според кои Европската комисија го цени напредокот на државата. Оттука се добива појасна претстава за тоа која е вистинската динамика на пристапување кон Европската унија.

За првпат годинава во компаративната анализа ги вградивме и нашите согледувања во форма на коментари со надеж дека ќе ви помогнат да создадете своја слика.

Целокупната анализа наведува на следните општи заклучоци:

1. Европската агенда на Република Македонија е во голем застој. Проблемот со името не е единствената причина зошто државата не може да помине во следната фаза на интеграција. Од компаративната анализа станува очигледно дека Македонија има сериозен проблем со напредокот во реформите.

2. Политичкиот критериум, чие исполнување е неопходно за започнување на наредната фаза на интеграција, е сериозно загрозен. Покрај веќе добро познатите проблеми од минатите години (корупцијата, јавната администрација и судството) во 2011 година се забележува дополнително влошување кај сите овие области и за првпат жестоко се критикува загрозувањето на слободата на изразување. Сакаме јасно да посочиме дека Македонија може да ја изгуби препораката за започнување на преговорите доколку продолжат овие трендови и се загрози целосно политичкиот критериум, а не поради спорот со името како што сака да не убеди премиерот. Впрочем Македонскиот центар за европско образование (МЦЕО) и Фондацијата Отворено општество – Македонија укажавме на оваа опасност уште во минатата година¹.
3. Доказ дека Македонија назадува во реформите е и тоа дека не умее да ги искористи европските пари. Во неколку поглавја (19, 20, 22, 25, 26) Европската комисија предупредува дека постои опасност да се изгубат овие средства кои, патем кажано, се неповратни средства, во споредба со многуте кредити кои Владата ги зема од Светската банка и другите меѓународни финансиски институции.
4. Недоволниот административен и институционален капацитет е проблем кој се провлекува низ сите поглавја од Извештајот. Од една страна, Европската комисија забележува дека има превработена, нестручна и некомпетентна јавна администрација, па дури и луѓе кои добиваат плата, а седат дома. Од друга страна, ЕК констатира дека во голем дел од стручните институции, надзорните и регулаторните тела постои недостиг на човечки ресурси. Исто така, ЕК нотира дека голем дел од стручните институции се соочуваат со недостиг на финансиски средства за непречено функционирање.

¹ Осми Извештај од следењето на процесот на пристапување на Македонија во ЕУ „Преродбата ги јаде своите чеда“, јануари 2011, стр. 13

КОМПАРАТИВНА АНАЛИЗА НА ИЗВЕШТАИТЕ ЗА НАПРЕДОКОТ НА ЕВРОПСКАТА КОМИСИЈА 2008-2011

Политички критериуми			
<p>Пристапно партнерство - Натамошно спроведување на охридскиот Рамковен договор, особено во однос на градење интеретничка доверба.</p>			
<p>КОМЕНТАР – Поради катастрофалните парламентарни избори во 2008 година Европската комисија ги потенцира своите забелешки во делот утврден за политичките критериуми и притоа недвосмислено заклучи дека Македонија не ги исполнува политичките критериуми. Во 2011 година на истото место во Извештајот Комисијата потсетува дека во политичките критериуми спаѓаат и регионалната соработка и добрососедските односи. За потсетување – за да се помине во следна фаза на интеграција (да отпочнат преговорите за пристапување) МОРА да бидат исполнети политичките критериуми.</p>			
Извештај за напредокот 2008	Извештај за напредокот 2009	Извештај за напредокот 2010	Извештај за напредокот 2011
<ul style="list-style-type: none"> - Нема судски одлуки за изборните неправилности. - Судството слабо реагира. - Трошоците за кампањата ги надминаа границите утврдени со закон, а добиени се и многу непријавени донации во форма на намалени цени за медиумско рекламирање. - Изборниот законик не ги казнува таквите донации. 			<ul style="list-style-type: none"> - Во политичките критериуми спаѓа и регионалната соработка, добрососедските односи со државите членки и државите во процес на проширување.

Парламент

Пристапно партнерство - Идни избори да бидат во согласност со Законот за избори; Веднаш да се донесат одлуки за сите изборни неправилности и истите да се казнат; Да се зголеми капацитетот на Собранието со повеќе ресурси.

КОМЕНТАР – Поголемиот дел од забелешките се повторуваат од извештаите од минатите години; Некои забелешки се наведени дури во 2008, а главно се однесуваат на изборите. Постојано се инсистира на исполнување на клучните меѓународни стандарди за одржување на фер и демократски избори. Но, ставањето на јавната администрација во служба на владејачката структура за време на изборниот процес, јавно обелоденетите списоци за носење на сигурни гласови, заплашувањето на граѓаните, затворањето на „неподобните“ и опозициони медиуми става знак прашалник на капацитетот на државата за исполнување на основните Копенхагенски (политички) критериуми за членство на РМ во ЕУ. За само два месеци по напуштањето на опозицијата, владејачката гарнитура ја започна хиперпродукцијата на закони – исто како и во 2008 година. Надзорот на Собранието врз службите за разузнавање и контраразузнавање и натаму е проблем, а власта не покажува никакви знаци на заинтересираност за решавањето на овој проблем и покрај убиството на Мартин Нешковски. Друга новина во овој извештај е тоа што Собранието, со техничка влада донесе измени на најконтровверзните законски решенија како што се Законот за знамиња, јазици, Советот за радиодифузија, Судскиот совет, Советот на јавни обвинители како и автентичното толкување на Законот за амнестија, што зборува за нивото на демократија во државата.

Извештај за напредокот 2008	Извештај за напредокот 2009	Извештај за напредокот 2010	Извештај за напредокот 2011
<p>1. Избори</p> <ul style="list-style-type: none"> - Не се исполнети клучните меѓународни стандарди. - Изборна кампања нарушена со инциденти. - Органите не спроведоа истрага. - Нема ефикасни казни за прекршувањата. - Необезбеден еднаков пристап кон медиумите. - Продолжија владините кампањи во текот на кампања. - Организирано насилство, закани и полнење кутии. - Едно лице убиено и неколку повредени. - Законот селективно се применуваше, а органите не успеаја да го спечат насилството и законите. - Етнички албански полицајци постапуваа пристрасно и учествуваа во нерегуларностите во корист на партијата. - Нерегуларностите не беа ефикасно проследени од надлежните институции. - Нерегуларности и на повторното гласање. - Акцискиот план на владата нема рокови, методологија или буџет. 	<p>1. Избори</p> <ul style="list-style-type: none"> - Истрагите од парламентарните избори 2006 завршија без ниту еден случај да добие судска разрешница и се уште не се решени случаите во кои се вклучени 96 лица од Изборите 2008. - Голем број на веродостојни дојави за притисоци и заплашувања на граѓани особено државни службеници. Треба да се решат истите. - Претресите на Управниот суд поврзани со изборите не беа отворени за јавноста што е спротивно на Изборниот законик. - Некои медиуми не обезбедија еднаков пристап за сите политички партии и екстензивно ги пренесуваа владините проекти за време на кампањата. - Препораката за неточноста на Избирачкиот список од ОБСЕ не се зема предвид. 	<p>1. Избори</p> <ul style="list-style-type: none"> - Изборниот законик треба да се измени. - Нема осудителни пресуди за Изборите 2009. 	<p>1. Избори</p> <ul style="list-style-type: none"> - Изборниот законик беше изменет со слабо мнозинство (без опозиција) и само 2 месеци пред изборите. - Остануваат празнини и нејаснотии во однос на одредбите за жалби, гласањето на дијаспората и употребата на ресурсите на администрацијата. - ОДИХР укажа на веродостојни наводи за недоволна поделеност помеѓу државата и политичката партија, како и притисоци врз државните службеници. - Јавниот радиодифузен сервис при покривањето на кампањата, спротивно на законот и јавниот мандат, ја фаворизираше Владата и силно ја критикуваше опозицијата. - Препораката за темелна ревизија на избирачкиот список не беше спроведена и останува загриженоста дека списокот е преувеличен (1.8 милиони гласачи од 2.05 милиони население). - Потребно е целосно спроведување на заклучоците и препораките на ОБСЕ/ОДИХР за изборите.

Парламент			
<p>2. Собрание</p> <ul style="list-style-type: none"> - Во Собранието нема доволен дијалог меѓу партиите. - Собранието не успеа да номинира членови на одредени тела. - Недоволно заложби за донесување на Акциски план на Собранието иако формиран Буџетски совет. - Небезбеден персонал и буџет за новата административна организација на службите. - Итната постапка е штетна за квалитетот на законите. 	<p>2. Собрание</p> <ul style="list-style-type: none"> - Венецијанската комисија укажа на потребата од натамошно подобрување на Деловникот, особено во однос на правата на опозицијата. - Комитетот за надзор на работата на разузнавачките агенции и новиот комитет за мониторинг на Законот за следење на комуникации се уште не заседавале. 	<p>2. Собрание</p> <ul style="list-style-type: none"> - Анкетната комисија за инцидентот треба да излезе со наоди. - Комитетот за односи меѓу заедниците не успеа да заседава поради недостиг на кворум (6 од 10 седници одложени) поради владејачкото мнозинство. - Недоволна соработка меѓу комитетот и комитетите на локално ниво. - НСЕИ не добива доволна поддршка од Владата. - Комисијата за надзор над работата на Агенцијата за разузнавање и Комисијата за следење на комуникации и Комисијата за локална самоуправа останаа најнеактивни. - Учеството на НВО ad hoc и натаму и селективно и не се следат доследно нивните препораки. 	<p>2. Собрание</p> <ul style="list-style-type: none"> - Анкетната комисија за инцидентот во Собранието не ја заврши својата работа пред распуштањето. - Не е донесен Етички кодекс за пратениците во Собранието. - Измени на Уставот, на Изборниот законик и на Законот за лустрација беа помеѓу 200-те правни акти донесени без опозицијата. - Парламентарниот институт се уште не е функционален и без ангажиран персонал. - Собранискиот надзор на службите за разузнавање и контраразузнавање останува слаб, а постои недоволна соработка помеѓу собраниската комисија и УБК. - Имплементацијата на Законот за лобирање продолжува да создава селективен пристап до креирање на политиките од заинтересираните страни.
<p>3. Политички дијалог</p> <ul style="list-style-type: none"> - Висока политичка тензија и ограничен дијалог со опозицијата. - Новото Собрание бојкотирано од опозицијата. - Собранието не донесе заклучоци по однос на Извештајот од Анкетната комисија за судирите меѓу пратениците во септември 2007 година. 	<p>3. Политички дијалог</p> <ul style="list-style-type: none"> - Комитетот за односи меѓу заедниците имаше ограничена улога при разгледување на битни прашања како што се воведувањето на етничките смени во образованието. 	<p>3. Политички дијалог</p> <ul style="list-style-type: none"> - Тешкотии во односите меѓу главните политички сили. - Мал дијалог за чувствителни политички прашања. - Опозицијата не учествуваше на координации мај-септември. - ДПА и натаму го бојкотира Собранието. 	<p>3. Политички дијалог</p> <ul style="list-style-type: none"> - Дијалогот помеѓу политичките сили беше прекинат поради бојкотот на Собранието од страна на СДСМ и мнозинството опозициони партии од крајот на јануари во знак на протест против недемократското владеење. - Претседателот на РМ имаше неуспешни обиди преку лидерски средби да посредува во изнаоѓање на решение. - Потребно е дополнително зајакнување на политичкиот дијалог во насока на решавање на проблемите преку институционалната рамка. - Бојкотот на опозицијата го попречи функционирањето на Собранието.

Влада			
<p>Пристапно партнерство - Зајакнување на транспарентноста и отчетноста на локалните администрации, особено зајакнување на внатрешната контрола/ревизија, Воспоставување задоволителен стандард на прибирањето на даноци од страна на општините во целата држава, Развој на капацитетите на општините за управување со земјиште во државна сопственост, Обезбедување задоволителен број на компетентен персонал во општините.</p> <p>Среднорочни приоритети - Заокружен процес на децентрализација.</p>			
<p>КОМЕНТАР – Речиси сите коментари се повторени од минатите години, освен коментарот за НПAA. Европската комисија го отвора прашењето за тоа која е улогата на другите партнери во Владата во изготвувањето на НПAA; квалитетот на самиот документ (без рокови); и реалната мотивација на Владата да ја истурка европската агенда (без буџет). Исто така, внимателно се предупредува на меѓуетничките односи. ЕК уште еднаш потсетува на неопходноста Министерството за локална самоуправа да ја превземе својата улога на двигател на процесот на децентрализацијата.</p>			
Извештај за напредокот 2008	Извештај за напредокот 2009	Извештај за напредокот 2010	Извештај за напредокот 2011
<p>1. Влада - Претседател</p> <ul style="list-style-type: none"> - Променливи односи, но неусогласеност за разговорите околу прашањето за името во ОН. 	<p>1. Влада</p> <ul style="list-style-type: none"> - Односите во владината коалиција не се силни и понекогаш патат од лоша меѓу-министерска координација. 	<p>1. Влада</p> <ul style="list-style-type: none"> - Односите во владината коалиција напнати поради учење на државниот јазик во прво одделение и Скопје 2014. - СЕП да ја зајакне координацијата на ЕУ агендата. 	<p>1. Влада</p> <ul style="list-style-type: none"> - НПAA нема рокови, кадар и буџет. - Не беше постигнат договор за етничкиот состав на пописните тимови навреме. - Односите во владината коалиција ставени на тест во јануари со изградбата на црква-музеј на Кале. Протестите против градењето доведоа до меѓуетнички судир.

2. Децентрализација

- Седум регионални центри да се воспостават.
- Координативниот капацитет меѓу структурите сè уште не е доволно зајакнат.
- Недоволен приход со оглед на новите надлежности.
- Нема напредок во директно финансирање на надлежностите децентрализирани на општините.
- Не се преземени чекори за развој на капацитетот на општините за управување со државен имот.
- Административниот капацитет на некои општини е мал, а транспарентноста недоволна, особено кај финансиската контрола.
- Децентрализиран систем за финансирање на образованието треба да се консолидира и поедностави.

2. Децентрализација

- Министерството за локална самоуправа недоволно ја олеснува децентрализацијата.
- Одделението за буџет на локалната самоуправа во Министерството за финансии нема капацитет за да ја поддржи фискалната децентрализација.
- Недоволен приход за општините да можат правилно да ги извршуваат своите надлежности.
- Административниот капацитет на општините (помалите) е мал особено за финансиско управување и контрола и даноци.
- Транспарентноста и отчетноста на локалната самоуправа е неадекватна.
- Обучен кадар беше отпуштен по изборите.
- Да се зајакне размената на информации меѓу Катастарот, матично, УЈП и општините.
- Меѓу-министерската работна група за децентрализација не се сретна цела година (до август 2009).

2. Децентрализација

- Министерството за финансии нема капацитети за развој на политика за општински буџети.
- Меѓу-министерскиот комитет за мониторинг на финансирањето на општините се сретна само еднаш.
- Транспарентноста и координацијата на централно финансирање на општински проекти треба многу да се зајакне.
- Општините од 1 фаза имаат големи долгови и недостиг на капацитет за финансиско управување.
- Блокираните сметки и натаму се проблематични.
- Ограничени механизми за испорака на јавни услуги во руралните и малите општини.
- Некои општини не можат да следат/ собираат данок на имот.
- Административни проблеми кај отворањето нови школи.
- Социјалните услуги допрва треба да се децентрализираат.
- Да се зајакне размената на информации меѓу Катастарот, матично, УЈП и општините.
- Некои општини немаат административен капацитет, особено за финансиска контрола, стратеско планирање, управување со човечки ресурси и економски развој.
- ДЗР извести за бројни недостатоци кај примената на финансиската контрола и јавните набавки во општините.
- Недоволен напредок кај спроведувањето обука.
- Значително да се зајакне оценувањето на персоналот и правичната застапеност.
- Загриженост поради незаконски отпуштања поради политичко мешање.

2. Децентрализација

- **Министерство за финансии треба да го зајакне својот капацитет за развој на политика за општински буџети.**
- **Напредокот кон остварувањето на целите на децентрализацијата треба да се забрза преку поттикот на Министерството за локална самоуправа.**
- **Меѓу-министерскиот комитет за мониторинг на финансирањето на општините се состанува нередовно.**
- **Недостаток на транспарентност и координација на централното финансирање на проекти во општините.**
- **4 од 6 општини што останаа во прва фаза на децентрализација и имаат значителни долгови, а две од нив имаат недостиг на капацитет за финансиско управување.**
- **Блокираните сметки остануваат проблем на некои општини и од прва и од втора фаза.**
- **Ограничени се механизмите за справување со значителните разлики во испораката на јавни услуги, а руралните и малите општини се во посебно неповолна положба.**
- **Некои општини останаа слаби во следењето и собирањето данок на имот.**
- **Административни проблеми кај отворањето нови школи.**
- **Социјалните услуги сè уште не се децентрализирани.**
- **Размената на информации меѓу Катастарот, матично, УЈП и општините треба да се зајакне со унифициран систем – база на податоци.**
- **Значајни дополнителни напори се потребни и на централно и на локално ниво за зајакнување на административниот капацитет на некои општини, особено за финансиска контрола, стратеско планирање, управување со човечки ресурси и економски развој.**
- **ДЗР извести за бројни недостатоци кај примената на финансиската контрола и јавните набавки во општините и недоволно постапување по претходните препораки.**
- **Потребен е посилен поттик за унапредување на процесот, особено треба да биде потраспарентна и поправична финансиската рамка за обезбедување на јавни услуги.**

Реформа на јавната администрација

Пристапно партнерство - Воведување на систем на кариера врз основа на заслуги за да се изгради отчетна, ефикасна и професионална јавна администрација на централно и на локално ниво; Ефективно спроведување на Етичкиот кодекс за државни службеници; Зајакнување на административниот капацитет преку развивање капацитет за стратеско планирање и развивање политики, подобрување на обуката и изготвување општа стратегија за обука на државни службеници; Имплементација на мерки што гарантираат транспарентност на администрацијата во процесот на донесување одлуки и натамошно промовирање на активно учество на граѓанското општество; Имплементација на реформите на агенциите што го спроведуваат законот; Адекватни административни капацитети за ефективно програмирање и управување со ИПА фондовите.

Среднорочни приоритети - Натамошен развој на капацитетите на администрацијата за имплементација на Спогодбата за стабилизација и асоцијација.

КОМЕНТАР – Во ова подрачје местата на коишто Европската комисија забележува дека нешто се прави, како на пример: Стратегијата за реформа на јавната администрација, се работи за кои има финансиска поддршка од ЕУ. Се друго се критики кои се повторуваат повеќе години наназад. Различно е тоа што критиките годинава се поостри, на пример: ако лани се зборуваше дека нема простор за нововработените од немнозинските заедници, годинава отворено се зборува дека истите седат дома и земаат плата. За принципот „администрацијата не молчи“ за кој патем Владата потроши (и троши) многу пари за кампања, извештајот прецизно кажува дека комплицираната жалбена постапка ја доведува во прашање неговата примена. Неколку години по ред ЕК кажува дека не може да добие прецизен број на вработени државни службеници во редовен или привремен работен однос. Прашање – Ако на Европската комисија не и се даваат податоците, тогаш колку се реални или точни податоците за домашна употреба? Долгогодишен проблем за ЕК е политизираната и нетранспарентна постапка за вработување, оценување, унапредување и разрешување на државните службеници.

Извештај за напредокот 2008	Извештај за напредокот 2009	Извештај за напредокот 2010	Извештај за напредокот 2011
		<p>1. Општо</p> <ul style="list-style-type: none"> - Напредок главно ограничен на законодавниот аспекти, а политичката и оперативна одговорност за управување со ЈА е сè уште фрагментирана. - Заклучоците на Комитетот за ЈА, не се систематски и ефикасно имплементирани. 	<p>1. Општо</p> <ul style="list-style-type: none"> - Потребни се значителни дополнителни напори со цел да се обезбеди транспарентност, професионалност и независност на јавната администрација во практика. - Потребни се дополнителни подобрувања во постојната законска регулатива, особено во поглед на Законот за општа управна постапка.

Реформа на јавната администрација

2. Агенција за државни службеници (АДС)

- АДС треба да ја зајакне својата улога во надзорот на целиот процес на вработување, во оценувањето на работата на државните службеници и во дисциплинските постапки.
- Не е постигнато целосно спроведување на одредбите за наградување според учинок.
- Доследно не се користат објективни критериуми при вработувањето и унапредувањето.
- АДС нема механизми за обезбедување на законитост и регуларност на одлуките за вработување и промоција.
- Раководните места често се пополнети со надворешни лица, спротивно на Законот за државните службеници.
- Малку внимание добива потребата од обезбедување континуитет и задржување на соодветната стручност.
- АДС често не е известена за прераспоредувањето на персоналот.
- Оценувањето не се разбира добро, а капацитетот во министерствата за негово спроведување е слаб.
- Етичкиот кодекс за државните службеници не е ефикасен.

2. Агенција за државни службеници (АДС)

- Одредбите за додаток на плата поврзани со кариера не се спроведуваат доследно.
- Треба дополнителни напори за спроведување на Законот за државни службеници, особено во министерствата и општините за оценување на вработените.
- АДС пријави 77 незаконски унапредувања, а само едно решение е поништено (не се спроведува законот).
- Многу времени вработувања од кои повеќето се млади и немаат канцеларии и јасен опис на работно место (секаде во ОДУ).
- И покрај обврската за Етичкиот кодекс, ниту еден државен службеник не пријави незаконско дејство од друг.

2. Агенција за државни службеници

- АДС не објави ниту еден случај на незаконско унапредување и уназадување на државните службеници, или прекршоци на етичкиот кодекс.
- Треба да се усвои Актот на систематизација кој ќе воведо систем на кариера и оценување заснован на заслуги.
- Процедурата за вработување не гарантира вработување засновано на заслуги, ниту утврдува кога се применува надворешна наместо внатрешна постапка.
- Нема пробен период и унапредувањето не е јасно поврзано со оценувањето.
- Капацитетите на АДС за новите надлежности од Законот за јавните службеници не се доволни (стручност, буџет, инфраструктура).
- Законот за ДС овозможува некои права и обврски на ДС во некои институции да се регулира поинаку и да има многу исклучоци.
- Две од единаесет закони со кои се уредуваат овие институции се делумно усогласени со Законот за ДС, особено одредбите поврзани со платите.
- Завршната фаза на вработување на ДС не гарантира транспарентна селекција, заснована на заслуги, и има многу простор за дискреција.
- И Законот за ДС не ја прецизира примената на внатрешната наместо надворешна постапка за вработување.
- Се уште нема сеопфатно известување на АДС согласно законот.

2. Агенција за администрација (АА), МИОА и законска рамка

- Буџетските, просторните и административните капацитети на МИОА не се доволни, особено во однос на управната инспекција.
- Направените законски измени не обезбедуваат стратешки решенија на сите постојни предизвици.
- **Правната рамка за ДС и ЈС останува фрагментирана, што дозволува резлично уредување на некои институции, вклучувајќи ги и одредбите поврзани со платите.**
- **Главните недостатоци се во однос на правилата за вработување, оценување и унапредување, назначување на повисоки раководни позиции и прекинување на работен однос.**
- Потребни се дополнителни подобрувања на клучните закони.
- Измените на Законот за општа управна постапка не ги поправија неговите недостатоци. Начелото „молчењето е одобрување“ предвидува сложена постапка на жалба, што ја нарушува неговата примена во пракса. За систематски промени потребен е нов, современ и добро структуриран закон.
- Нефункционален регистар на ДС.

Реформа на јавната администрација

3. Административен капацитет за управување со човечки ресурси

- Несоодветни структури за управување со ЧР, креирање политики, стратешко планирање и внатрешна координација.
- Не постои функционална мрежа на одделенија за ЧР.
- Треба рамка за ефикасен социјален дијалог меѓу Владата и организациите што ги претставуваат државните службеници.
- Нерамномерен капацитетот за подготовка на закони.
- Кај Законот за пристап до информациите, многу органи целосно не овозможат пристап.
- Административниот капацитет на Комисијата за заштита на пристап до информации е слаб.
- Несоодветни финансиски и ЧР за (НПАА) и треба да се засили координацијата на НПАА со плановите на министерствата и Програмата на владата.
- Недоволен админ. капацитет во многу општини за управување со ЕУ фондовите.
- Нема сеопфатна обука на државните службеници и поради несистематскиот пристап, обуката понекогаш е со слаб квалитет или со релативна важност.
- Нема систем за развој на кариера и оценување.
- Во одредени региони местата на повисоките полициски службеници се политизирани.

3. Административен капацитет за управување со човечки ресурси

- Планирањето на ЧР треба значително да се зајакне низ целата државна администрација.
- Треба да има соодветно место за обука на централно и локално ниво.
- Треба да се воспостави рамка за ефективен социјален дијалог меѓу владата и организациите што ги претставуваат државните службеници.
- Треба да се подобри отчетноста на јавната администрација особено во процесот на донесување одлуки.
- Треба да се развие капацитет за РИА.

3. Управување со ЧР и админ. капацитет

- Планот за обука за 2010 не се имплементира поради буџетски ограничувања.
- ОЧР на централно/локално ниво со недоволно кадар.
- Имплементација на ЧР-стандардите е бавно (само 10 пилот- институции започнаа со системско воведување).
- Капацитетот за оценување на службеници недоволен.
- Нема кохерентно планирање ЧР во целата ЈА.
- По 18 месеци центарот за обука на ДС не функционира.
- Загриженост во врска со политизацијата на ЈА.
- Обучени лица се менуваат со лица со ограничено искуство.
- Високи позиции се пополнети без критериуми за селекција.
- Владата не достави информации за бројот и видот на временни работни места во рамките на ЈА.
- Времената работа не е во согласност со законот.
- Огромен број припадници од немнозинските заедници се вработуваат без да одговара на потребите на институциите.
- Нема структурирани односи меѓу АДС и Секретаријатот за рамковен договор за планирање правична застапеност.
- Бројот на претставките во врска со замена/отпуштање од работа во општините е зголемен по локалните избори.
- АДС објавија дека повеќето поплаки се одбиени.
- Административниот молк ги отфрли повеќето случаи.
- Жалбите во второстепените комисии не се униформни.

3. Управување со ЧР и админ. капацитет

- **Одреден број на одделенија за човечки ресурси на централно и локално ниво остануваат со недоволен број на вработени.**
- Многу привремени вработувања беа трансформирани во постојани.
- Не се обезбедени бројки за постојните или трансферираните вработувања од страна на властите.
- **Ангажирањето на привремено вработени во многу случаи не е во согласност со законските постапки.**
- Сериозна загриженост дека начелото за вработување засновано на заслуги и без политичко влијание не се исполнува задоволително.
- **Системот за плати во ЈА останува фрагментиран што влијае на единството и мобилноста на јавната и државната служба.**
- **Недоволна транспарентност и соодветна оправданост за земањето на ad hoc надоместоци на ЈС за преземање одредени работни обврски во рамките на нивите работни позиции.**
- Од февруари 2011 околу 1600 ДС од немнозинските заедници беа примени во државната служба. **Продолжува трендот на ангажирање на овие лица на квантитативна основа без да соодветствува на вистинските потреби на институциите.**
- Недоволно ниво на координација за планирање на правичната застапеност помеѓу МИОА и Секретаријатот за рамковен договор.
- Постаката за вработување останува подложна на политички влијанија.
- **Констатирани бројни недостатоци во однос на примената на стандардите за внатрешна финансиска контрола, правилата за јавни набавки и политиката за човечки ресурси во извештаите на Државниот завод за ревизија.**

Реформа на јавната администрација

		- Ефективен социјален дијалог меѓу Владата и организациите на државните службеници не е воспоставен. - Неунифициран систем за плати ја загрозува мобилноста. - Нетранспарентно плаќањата на ЈС за одредени активности. - Додатоците за кариера натаму недоследно се применуваат. - Квалитетот на стратемско планирање во ОДУ и ЕЛС е недоволен и главно ограничен на буџетско планирање. - Релевантната буџетска поддршка е несоодветна. - ОДУ треба да бидат транспарентни и одговорни. - ДЗР јави за бројни недостатоци во ОДУ и ЕЛС за лоша внатрешна контрола и правилата за јавни набавки и ЧР. - ПВР не се применува системски. - Нема фидбек за ефикасноста на Граѓанскиот дневник. - Јавните тела не реагираат на Омбудсманот, особено 2-степените комисии и одделот за право на статус и гранична контрола при МВР. - Лош квалитет на закони на администрацијата. - Уставниот суд поништи одредби во 25% од случаите. - Ефикасноста на Комисијата за пристап до информации е попречена поради малиот буџет и одбивањето на некои тела да одговорат, особено за јавната потрошувачка.	- Недоволен квалитет на стратешкото планирање на централно и локално ниво, истиот сеуште е ограничен само на буџетско. - Второпланирање. - ГС на Владата не врши ефикасна улога во управувањето со администрацијата. - Проценката на влијанието на регулативата не се применува на систематски начин. - Нема фидбек за ефикасноста на Граѓанскиот дневник. - Јавните тела не реагираат на Омбудсманот, особено 2-степените комисии и МВР, по што следат Министерството за финансии и ЕЛС. - Бројот на жалби примени во Комисијата за заштита на правото на слободен пристап до информации од јавен карактер е зголемен за 2/3 во однос на 2010 год. - Второстепените владини комисии и МВР останаа најмалку респонзивните институции на препораките на Омбудсманот, следени од МФ и и единиците на локалната самоуправа. - Уставниот суд го зголеми бројот на поништувањата на новото законодавство за 5% на близу 30% од оспорените закони, што предизвикува загриженост за квалитетот на подготвувањето прописи од страна на централната и локалната власт. - Работата на Комисијата за пристап до информации е попречена од буџетски намалувања и недостаток на соработка од некои административни тела. Информации за јавната потрошувачка и понатаму се само делумно достапни до јавноста. - Потребни се дополнителни човечки ресурси за спроведување на систематизацијата во полицијата. Истовремено постои сомневање за транспарентниот процес заснован на заслуги за начинот на пополнување на голем дел работни места без претходни огласувања на истите.

Човекови права и малцинства

Пристапно партнерство - Целосна примена на Европската конвенција за човекови права, препораките на Комитетот за спречување тортура и Рамковната конвенција за заштита на национални малцинства; Целосна примена на правилата кои се однесуваат на етиката, внатрешната контрола, професионалните стандарди и стандардите за човекови права во агенциите што го спроведуваат законот, судството, администрацијата на затворите и во редовната обука; Доволно ресурси за обезбедување повисоки стандарди во затворите; Воспоставување ефективни механизми за идентификување, гонење и казнување на сите форми на дискриминација од страна на државните и недржавните тела спрема поединци или групи; Натамошно зајакнување на заштитата на правата на жените и на децата; Имплементација на стратегијата за правична застапеност на немнозинските заедници преку адекватни ресурси и ефективни казни за неисполнување на поставените цели; Промоција на пристапот до образование, правда и социјална заштита за малцинските групи.

Среднорочни приоритети - Натамошно почитување на ЧП од страна на извршните тела, центрите за притвор и затворите; Натамошно спроведување на стратегијата за правична застапеност на немнозинските заедници.

КОМЕНТАР – Ова е најкритикуван дел од Извештајот. Несватливо е како држава која што се залага за афирмација на својот идентитет и јазик се уште ја нема ратификувано Европската повелба за регионални или малцински јазици. ЕК ја осудува полициската бруталност и убиството на младиот Мартин Нешковски од страна на специјалните полициски сили без разлика дали се АЛФИ или ТИГРИ.

ЕК посочува дека со затворањето на А1 и трите весници (Време, Шпиц и Коха е Ре) се ослабува разновидноста на медиумската сцена. Извештајот недвосмислено кажува дека истрагата за медиумите на „Перо Наков“ ББ е непропорционална и селективна што повеќе месеци претходно беше забележана и од критички настроената експертска јавност. Комисијата повторно потенцира дека новинарите и уредниците се изложени на политички притисок и закани и поради тоа се забележува зголемена самоцензура. ЕК за првпат директно забележува дека функционери на политички партии, пратеници и некои медиуми вршат јавни напади врз критички ориентираните НВО со обвинување за политизираност и перење пари.

Годинава извештајот е особено критичен во делот на правата на жените, децата, ранливите групи и лицата со посебни потреби. Според Извештајот еднаквите можности не се политички приоритет на Владата.

Извештај за напредокот 2008	Извештај за напредокот 2009	Извештај за напредокот 2010	Извештај за напредокот 2011
<p>1. Почитување на меѓународното право за ЧП</p> <p>1.1. Ратификација на инструментите за ЧП</p> <ul style="list-style-type: none"> - Се уште не е ратификуван ревидираниот Протокол 2 од 2005 за реформа на контролниот механизам. - Не се ратификувани Европската повелба за регионални или малцински јазици и Конвенцијата на СНЕ против трговијалуѓе. <p>2. Европски суд за човекови права</p> <ul style="list-style-type: none"> - Бројот на случаи расте. <p>3. Промоција и спроведување на човекови права</p> <ul style="list-style-type: none"> - Меѓуресорското тело за заштита на ЧП не е ефикасно во координација на министерствата и телата и во подигнувањето на почитување на темелните права во целата земја. - Да се интензивира обуката на јавните службеници. 	<p>1. Почитување на меѓународното право за ЧП</p> <p>3. Промоција и спроведување на човекови права</p> <ul style="list-style-type: none"> - Парламентарната комисија за надзор на ЧП отвори многу прашања со засегнатите страни, но владата не ги има земено предвид. - Меѓуресорското тело за заштита на ЧП има ограничен напредок во промоцијата на агендата на ЧП. - И натаму нема централна институција за ЧП. 	<p>1. Почитување на меѓународното право за ЧП</p> <p>1.1. Ратификација инструментите за ЧП</p> <ul style="list-style-type: none"> - Се уште не е ратификувана Европската повелба за регионални или малцински јазици. <p>1.2. Европски суд за човекови права</p> <ul style="list-style-type: none"> - Бројот на случаи расте. <p>1.3. Промоција и спроведување на ЧП</p> <ul style="list-style-type: none"> - Законската рамка е поставена, меѓутоа институционалната рамка не е комплетна. 	<p>1. Почитување на меѓународното право за ЧП</p> <p>1.1. Ратификација инструментите за ЧП</p> <ul style="list-style-type: none"> - Се уште не е ратификувана Европската повелба за регионални или малцински јазици. <p>1.2. Европски суд за човекови права</p> <ul style="list-style-type: none"> - Осум нови судски пресуди дека РМ ги прекршила правата загарантирани со Европската конвенција за човекови права (ЕКЧП); 374 нови поднесоци до ЕСЧП; 1111 поднесоци во постапка пред Судот. <p>1.3. Промоција и спроведување на ЧП</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ограничен напредок со нееднакво спроведување на правната рамка.

Човекови права и малцинства

2. Граѓански и политички права

2.1. Спречување тортура, деградирачко однесување и борба против неказнување

- Омбудсманот укажа на недостаток на контрола над Алфите заради користење прекумерна сила.
- ЈО треба да спроведе независна истрага по наводите за деградирачко однесување и да ги примени одлуките на ЕСЧП.
- МВР да ги води истрагите согласно внатрешните постапки, законодавството и меѓународните стандарди.
- Потребно е да се воспостави независен механизам за следење на злоупотребата на службената должност од полиц.

2.2. Пристап до правда.

- Ограничен кај жалбите против акти и одлуки на државните службеници, кои влијаат врз правата на граѓаните.

2.3. Затворски систем.

- Комитетот на Советот на Европа за превенција на тортурата (КПТ) забележува недостаток на професионално раководење.
- Потребна е акција за елиминирање на нехуманите и деградирачки услови за притвор и да се посвети внимание на несоодветната медицинска нега.
- Не се разрешени обвинувањата за деградирачко однесување.
- Супстандардни услови во ќелиите во полициски станици.
- Да се спроведат препораките на КПТ.
- Нема одговор на Препораката на Европскиот парламент за случајот Ел-Масри.

2. Граѓански и политички права

2.2. Пристап до правда

- Ограничен, бидејќи не се донесе Законот за бесплатна правна помош.

2.3. Затворски систем.

- Напори се потребни за да се решат ужасните состојби во некои затвори, главно Идризово каде опстојува нехуманоста и понижувањето.
- Пренатрупаноста е проблем.
- Здравствениот систем во затворите е неадекватен.
- Нема ефективни механизми за борба против корупцијата кај персоналот.
- Натому има политичко мешање во именувањето на управата.
- Персоналот не е системски обучен.
- Третманот на ранливите затвореници незадоволува.
- Процедурите за справување со обвинувањата на затворениците за лош однос спрема нив се уште не се ефективни.
- Не се подобрени условите на поправниот дом во Тетово (во Скопје од 2001). Малолетниците се мешат со возрасните.
- Пристапот до стручно образование на малолетните затвореници е лош.
- И натаму условите во ќелиите во полициски станици се супстандардни.
- Не се постапува по Препораката на ЕП за случајот Ел-Масри.

2.4. Слобода на изразување.

- МРТВ се уште нема ресурси.
- Законот за радиодифузија се уште дава можност за ликвидација на МТВ.
- Сопственоста на печатените медиуми е високо концентрирана.
- Медиумите се предмет на политичко влијание што води до самоцензура и ограничена слобода на изразување.

2. Граѓански и политички права

2.1. Спречување тортура, деградирачко однесување и борба против неказнување

- Наводните жалби за несоодветен третман на задржаните лица од Алфите, кои функционираат само во Скопје, продолжија.
- И натаму не постои независен механизам за контрола над службите на прогонот.

2.2. Пристап до правда

- Ограничен кај второстепените комисији кои решаваат по жалбите против акти и одлуки на управните органи, бидејќи најмалку ги спроведуваат препораките на Омбудсманот.

2.3. Затворски систем

- Деградирачките и ужасните состојби во некои затвори, главно Идризово и неговото затворено крило, продолжуваат да предизвикуваат сериозна загриженост.
- Затворите и натаму се пренатрупани и со неадекватен здравствен систем.
- Механизмите за борба против корупцијата кај персоналот и справување со обвинувањата на затворениците за лош однос спрема нив остануваат слаби.
- Инспекциските служби во затворите се во голем дел недоволни.
- Назначувањата на дел од управата се уште се предмет на политичко мешање.
- Обуката на персоналот не е системска.
- Третманот на ранливите затвореници, вклучувајќи малолетници, продолжува да биде незадоволителен.
- И натаму условите во ќелиите во полициски станици се супстандардни, во значителен број полициски станици.
- Не се постапува по Препораката на ЕП за случајот Ел-Масри.

2. Граѓански и политички права

2.1. Спречување тортура, деградирачко однесување и борба против неказнување

- Законските одредби допрва треба да се применат.
- Системски недостатоци во однос на борбата против неказнување.
- **Продолжуваат наводите за деградирачкото однесување на Алфите, а член на оваа единица е обвинет за убиство на млад човек.**
- Успешноста на обвинителите и судиите во преземање соодветни дејствија кога има индикации за деградирачко однесување од страна на полицијата останува загрижувачка; само до Народниот правобранител во 2010 година биле поднесени 238 жалби во однос на полициско однесување.
- Познавањето на европските стандарди меѓу полициските службеници е ниско; **сеуште не се спроведени одлуките на ЕСЧП што бараат независен механизам за надзор на полицијата.**

2.2. Пристап до правда

- Само две граѓански организации се регистрираат како даватели на правна помош; не е обезбедена правна помош за баратели на азил.
- **Не се постапува по Препораката на ЕП за случајот Ел-Масри.**

2.3. Затворски систем.

- **Пренатрупаност и ниско ниво на здравствена заштита.**
- **Потребен е ефективен независен инспекциски механизам за заштита од повреда на човековите права по затворите.**

2.4. Слобода на изразување

- Потребно е внимание да се обезбеди доследна и транспарентна примена на севкупната уставна и правна рамка во согласност со судската пракса од ЕСЧП.
- Потребни се дополнителни напори за обезбедување на одржливо финансирање на СРД.
- **Сопствеништвото на медиумите останува нејасно, високо концентрирано и со силни политички врски.**

Човекови права и малцинства

- 2.4. Слобода на изразување
- Советот за радиодифузија (СР) и МТВ немаат ресурси.
 - Новиот Закон за радиодифузија дава можност за ликвидација на МТВ.
 - Приватните телевизии имаат врски со пол. партии.
 - Сопственоста на печатените медиуми е концентрирана.
 - Медиумите се предмет на политичко влијание.
 - Собранието не донесе правилник за СР за изборите.
 - МТВ беше пристрасен во вестите во текот на изборниот период, претерано покривајќи ги владејачките партии.
 - 2.5. Слобода на здружување и собирање
- 2.6. Организации на граѓанско општество
- Граѓанското општество е малку вклучено во процесот за развој на политики и закони.
 - НВО се потпираат на странски средства и тоа е пречка за обезбедувањето професионални услуги.
 - Поддршката на НВО преку даночно ослободување не ги дава очекуваните резултати.
- 2.7. Слобода на религија.

- 2.5. Слобода на здружување и собирање
- Задоволително, но два наврата (Скопје и Струга) мирни и законски јавни настани беа насилно прекинати.
- 2.6. Организации на граѓанско општество
- Стратегијата и акциските планови за соработка со НВО на владата се спроведува забавено.
 - Законот за донации се спроведува бавно поради сложените административни барања и неразвиената свест.
 - Владата само делумно го почитува постоечкиот консултативен механизам и не воспостави суштински дијалог со граѓанското општество.
 - Нема системски и транспарентни механизми за консултирање на НВО за националните развојни политики, закони, програми и други стратегиски документи.
 - НВО и натаму многу се потпираат на странски средства и недостигот на финансиски средства е сериозна пречка.
 - Повеќето нацрт-закони и формуларите за РИА не беа на располагање на јавноста.
- 2.7. Слобода на религија.
- Неколку религиозни групи (Бекташи) и натаму немаат регулиран статус.

- 2.4. Слобода на изразување
- Медиумите се се уште поделени по етнички и политички линии и самоцензурата е широко распространета.
 - Сопственоста на печатените медиуми е високо концентрирана и нетранспарентна.
 - Тужбите за клеветата против индивидуални новинари препратени со високи казни продолжуваат да загрижуваат како и заплашувањето на новинарите кои се соочуваат со политички закани и притисоци.
- 2.6. Организации на граѓанско општество
- Не е подобрена имплементацијата на Законот за донации поради сложените административни барања и неразвиената свест.
 - НВО и натаму значително се зависни од странски средства и недостигот на финансиски средства е сериозна пречка.

- Владата е еден од најголемите огласувачи и постои загриженост дека средствата се наменети за телевизиите кои ја поддржуваат.
 - Одредени телевизиски канали се главни донатори на политички партии.
 - Истрагата околу А1 и подоцнежното затворање доведе до загриженост за пропорционалноста и селективноста на постапката; ослабена е разновидноста медиумскиот пејсаж.
 - **Уредниците и новинарите се соочуваат со зголемен и несоодветен политички притисок и заплашување.**
 - **Клеветата не е декриминализирана, а казните се со неограничени парични казни.**
 - **Заплашувањето и самоцензура остануваат причина за загриженост.**
 - Со измените на Законот за радиодифузна дејност, усвоени без консултации и јавна дебата, се зголеми бројот на членови кои ги назначуваат тела под владина контрола што доведе до загриженост за намалување на независноста и зголемена бирократија.
- 2.5. Слобода на здружување и собирање
- Потребен е приод за за охрабрување на сеопфатно јавно учество во донесувањето одлуки, вклучително и соодветни институционални механизми.
- 2.6. Организации на граѓанско општество
- **НВО и натаму значително се зависни од странски средства и недостигот на финансиски средства е сериозна пречка.**
 - Функционери на политички партии и пратеници во Собранието и одредени медиуми пласираа јавни напади врз критички настроените НВО, со обвинувања за политизација и перење пари; извршниот директор на институтот „Отворено општество“ беше прогласен за виновен од страна на Комисијата за лустрација.

Човекови права и малцинства

3. Економски и социјални права

3.1. Права на жената

- Секторот за еднакви можности во МТСП нема соодветен капацитет и јасно дефиниран мандат.
- Ограничени напори кај жените во руралните подрачја и кај учеството на жените на пазарот на трудот.
- Семејното насилство останува извор на загриженост.
- Мерките против сексуалното малтретирање се слаби.
- Семејното гласање го поткопува правото на жените.

3.2. Права на децата

- Треба реформи согласно со меѓународни инструменти (Конвенцијата на ОН за правата на детето).
- Бавно се спроведува акцискиот план од 2006.
- Бројот на семејства под линијата на сиромаштија се нема смалено, а недостасува стратегија.
- Висока малолетничка деликвенција.

3.3. Социјално ранливи лица со посебни потреби.

- Недоволно капацитети за третман на пациенти во локалните здравствени центри.
- Да се зајакне процесот на де-институционализација и да се обезбедат соодветни финансиски ресурси.
- Лицата со посебни потреби се соочуваат со пречки за учество во општеството.
- Влошена ситуација на ранливите групи поради децентрализацијата на надлежностите.

3. Економски и социјални права

3.1. Права на жената

- Учеството на жената во политичкиот живот е ограничен (изборите).
- Недостига стратегиски приод кон еднаквите можности.
- Мал напредок кај спроведувањето на Законот за ЕМ иако Секторот за еднакви можности во МТСП имаше за првпат пари.
- Координаторите (71+13) немаат искуство/знаење за политиката за ЕМ.
- И покрај законската обврска, нема именувано лице за справување со жалбите за нееднаков третман.
- Националниот план за родова еднаквост не е кохерентен.
- Акцискиот план за Ромки нема пари и зависи од странски средства.
- Секторот за еднакви можности нема адекватни капацитети за следење на министерствата и да ги координира родовите прашања.
- Семејното гласање и другите дискриминаторски обичаи, традиции и стереотипови се раширени и ги поткопуваат основните права на жените.
- Ограничени напори кај жените во руралните подрачја.
- Недоволно се води сметка за здравјето на жените, дискриминацијата на работно место и сексуалното малтретирање.
- Ромките се уште страдаат од двојна дискриминација (расна и родова).

3. Економски и социјални права

3.1. Права на жената

- Учеството на жената во политичкиот живот е ограничен на локално ниво.
- Секторот за еднакви можности се уште нема адекватни човечки и финансиски капацитети за да го реализира својот мандат.
- Се уште недостига стратегиски приод кон еднаквите можности.
- Дискриминаторски обичаи, традиции и стереотипови се широко распространети и ги поткопуваат основните права на жените.
- Ограничени напори кај жените во руралните подрачја.
- Недоволно се води сметка за здравјето на жените.
- Ромките се уште страдаат од двојна дискриминација (расна и родова).

3.2. Права на децата

- Стандардите и протоколите за имплементација на системот на малолетничка правда се уште не се донесени, а механизмите за мониторирање на неговата ефикасност не се ефективни.
- Нема определено средства за фондот за компензација според законот за малолетничка правда.
- И натаму превенцијата на малолетничката деликвенција е пречка бидејќи нема развиено стратегиски документи во оваа област.
- Има недостиг од специјализирана обука за малолетничка правда за полицијата, обвинителството и затворскиот персонал.

3. Економски и социјални права

3.1. Права на жената

- **Прашањето за еднакви можности не е политички приоритет на Владата; дискриминаторските обичаи, традиции и стереотипи се широко распространети.**
- **Учеството на жените во политиката на локално ниво останува ниско, а Ромките се уште страдаат од расна и родова дискриминација.**

3.2. Права на децата

- **Потребни се соодветни финансиски и административни ресурси и блиска меѓуинституционална соработка за правилно спроведување на изменетиот Закон за малолетничка правда, а недостасува и специјализиран кадар.**
- **Келиите за притвор и воспитно-поправните центри не ги исполнуваат стандардите.**
- Процентот на деца кои живеат под прагот на сиромаштија се искачи на 37%.
- Потребни се стратегии за вклучување на ромските деца во образовниот процес, а има и neodложна потреба за вработување специјализиран кадар како психолози и образовни специјалисти за работа со деца со посебни потреби.

3.3. Социјално ранливи лица со посебни потреби

- Материјалните услови и нехуманото и деградирачко однесување во психијатриските институции, особено Демир Капија, Демир Хисар и Негорци загрижуваат, **а општествената интеграција на лицата со посебни потреби останува ограничена.**

3.4. Работнички права и синдикати

- **Синдикатите се уште немаат стабилни финансиски средства и капацитети за управување.**

Човекови права и малцинства

<p>3.4. Работнички права и синдикати</p> <ul style="list-style-type: none"> - Економско-социјалниот комитет (ЕСК) не ја игра улогата поради слабите капацитети членството кое не е репрезентативно, попречувајќи го социјалниот дијалог. - Сè уште нема избрани членови во Заедничкиот консултативен комитет на ЕСК на ЕУ. <p>3.5. Политики за анти-дискриминација</p> <ul style="list-style-type: none"> - Нема закон за антидискриминација. - Нема механизми за идентификација, кривично гонење и за криминализација на форми на дискриминација. - Малцинствата, лицата со посебни потреби и хомосексуалците натаму страдаат од дискриминација. - Треба национална стратегија против дискриминација што ќе опфати сексуална ориентација и родов идентет. <p>3.6. Права на сопственост</p> <ul style="list-style-type: none"> - Сè уште не е вратен конфискуваниот имот. - Бавна реституција од Државниот геодетски завод. - Се уште не е вратен имотот на верските заедници. - Ромките страдаат од двојна дискриминација. 	<p>3.2. Права на децата</p> <ul style="list-style-type: none"> - Има диспаритети кај ранливите групи и нивно учество во школството. - Не е ратификувана Конвенцијата на Советот на Европа за заштита на децата од сексуална експлоатација и злоупотреба. - Не се спроведуваат меѓународните инструменти (Конвенцијата на ОН). - Бавно се спроведува акцискиот план од 2006/2015 за заштита на децата. - Децата со посебни потреби немаат соодветни социјални услуги и не се интегрирани во редовните рекреативни програми. - Лошиот физички пристап ја отежнува интеграцијата во општеството. - И натаму е висока малолетничката деликвенција (особено кај Ромите). - Средствата за АП за малолетничка правда се уште се мали. - Да се зајакне капацитетот на телата во системот на малолетничка правда. <p>3.3. Социјално ранливи лица со посебни потреби</p> <ul style="list-style-type: none"> - Нема подобрување кај установите за третман на пациенти во локалните здравствени центри. - Обвинувањета за лош третман на лицата во Демир Капија се игнорираа. - Општините немаат административен капацитет за да ги исполни обврските од социјалната заштита. - Процесот на де-институционализација нема доволно финансии. - Ограничено учество на лицата со посебни потреби во општеството (образование, вработување, јавни услуги). - Нема долгорочни политики за вклучување на ранливите групи. 	<ul style="list-style-type: none"> - Условите во ќелиите во полициски станици и во поправните домови се супстандардни и не се во согласност со меѓународните стандарди. - Не се спроведуваат меѓународните инструменти (Конвенцијата на ОН). - Не е ратификувана Конвенцијата на Советот на Европа за заштита на децата од сексуална експлоатација и злоупотреба (од поглавје 23). - Децата на улица, од кои мнозинството се Роми, и често во комбинација со други проблеми како користење на дроги и ситен криминал, преставуваат значителен проблем. - Децата со посебни потреби остануваат особено ранлива категорија со ограничен пристап до здравствениот систем и не се интегрирани во образовниот и рекреативен систем. - Има недостаток од соодветен број на обучен професионален кадар во здравствените и социјални услуги. <p>3.3. Социјално ранливи лица со посебни потреби</p> <ul style="list-style-type: none"> - Општините и натаму немаат административен капацитет за да ги исполнат обврските од социјалната заштита. - Останува ограничена интеграцијата на лицата со посебни потреби во општеството. - Треба да се ратификува Конвенцијата на ООН за правата на лицата со посебни потреби и да се усвои предложениот закон за заштита на лицата со посебни потреби (порано во 19). 	<p>3.5. Политики за анти-дискриминација</p> <ul style="list-style-type: none"> - Останува рамката целосно да се усогласи со acquis, особено изоставувањето на дискриминацијата врз основа на сексуалната определба, а потребно е да се зајакнат и капацитетите на Комисијата како и да се зголеми свеста не само во однос на новите законски одредби, туку и во однос на начелата на почитување и толеранција на различностите. <p>3.6. Права на сопственост</p> <ul style="list-style-type: none"> - Денационализацијата значително ги надминува законски утврдените рокови.
---	---	---	---

- 3.4. Работнички права и синдикати
- Критериумите за членство во Економско-социјалниот комитет (ЕСК) не се јасни и тој се уште не ја игра својата улога.
 - Социјалниот дијалог и слаб и треба допрва на се воспоставува.
- 3.5. Политики за анти-дискриминација
- Нема механизми за идентификација, кривично гонење и за криминализација на дискриминација од државните и јавните тела.
 - Се уште нема Закон против дискриминација.
 - Дискриминацијата врз основа на пол, етничка припадност, хендикеп, и сексуална ориентација натаму продолжува.
 - Ниту Уставот ниту другите закони не ја идентификуваат сексуалната ориентација како основа за дискриминација и тие немаат заштита, се стигматизирани, особено во руралните предели.
- 3.6. Права на сопственост
- Имотните спорови ги надминуваат законските рокови, а жалбената постапка ја спроведуваа истите лица како и првостепената.
 - Се уште не е вратен имотот на верските заедници.

- 3.4. Работнички права и синдикати
- Капацитетот на социјалните партнери и натаму не е подобрен бидејќи синдикатите немаат стабилни финансиски и управувачки капацитети и активно членство.
 - Социјалниот дијалог и натаму е слаб.
 - Колективните договори во јавниот сектор не се почитуваат и легитимитетот на синдикатите потписнички се доведува во прашање од страна на другите синдикати.
- 3.5. Политики за анти-дискриминација
- Донесениот закон не е хармонизиран со законодавството на ЕУ и не ја предвидува сексуалната ориентација како основ за дискриминација.
 - Предвидената Комисија за заштита од дискриминација нема соодветна административна поддршка.
 - Постои загриженост околу стигматизацијата и инцидентите на дискриминација на членови на заедницата на хомосексуалци, бисексуалци и трансцендер.
 - Нема статистика за директна и индиректна дискриминација (порано во 19).
- 3.6. Права на сопственост
- Процесот на враќање на конфискуваниот имот значително го надмина законски утврдениот рок.
 - Повторно нема напредок во враќањето на имотите на верските заедници.

Човекови права и малцинства

4. Малцински и културни права и заштита на малцинства

4.1. Културни права

- Законот недоволно ја опфаќа употребата на јазиците на помалите етнички заедници.

4.2. Малцинства

- Меѓуетничките тензии се интензивираа во некои области.
- Ограничена интеграцијата на етничките заедници особено кај сегрегираното посетување настава.
- Треба да се зајакне взаемното разбирање и дијалог особено во областа на образованието.
- На помалите етнички заедници им се потребни соодветни капацитети во однос на наставата на мајчин јазик.
- Ефективноста на комисиите за односи меѓу заедниците на локално ниво е ограничена и нема правна рамка и ресурси.
- Секретаријатот за спроведување на рамковниот договор остана без министер четири месеци и е недоволно екипиран.
- Турците и Ромите се недоволно застапени во држ. служба.
- Нема единствен систем за прибирање податоци за целиот јавен сектор.
- Нема механизми за спроведување санкции за институциите да ги исполнуваат целите во однос на вработувањето.
- Дел од вработувањата се политизирани.
- Да се интензивира професионалната обука.
- Некои Роми и Албанци немаат лични документи.
- Треба консензус за спроведувањето на одлуката на Уставниот суд (за знамињата).

4. Малцински и културни права и заштита на малцинства

4.1. Културни права

- Мал напредок кај употребата на јазиците на помалите етнички заедници.
- Недостиг на можности (facilities) за настава на мајчин јазик.

4.2. Малцинства

- Секретаријатот за спроведување на рамковниот договор треба да се зајакне за да го координира процесот и да дава отчет за напредокот.
- Агенцијата за заштита на правата на малцинствата не функционира.
- Изборот на членови на комисиите за односи меѓу заедниците на локално ниво нетранспарентно и функционираат без јасни надлежности и се слаби. Јавноста на знае за нив, а во некои општини нивниот состав не е одраз на етничкиот карактер на заедницата.
- Целите за еднаква застапеност во јавната администрација не се постигнати, а Турците и Ромите не се доволно застапени.
- Се уште нема централна база на податоци за целиот јавен сектор за еднаквата застапеност.
- Нема стратемско планирање на ЧР за еднаква застапеност и се вработуваат непотребни кадри кои немаат ни канцеларии.
- Неколку општини имаат етнички смени во училиштата спротивно на препораките на ОБСЕ.
- Ограничен напредок кај социјалната вклученост на Ромите.
- Од 3000 до 5000 Роми, Албанци и Турци немаат лични документи кои се неопходни за социјално осигурување и заштита.
- Се уште нема широк консензус за спроведување на одлуката на Уставниот суд за употреба на знамињата на заедниците.

4. Малцински и културни права и заштита на малцинства

4.1. Културни права

- Малцинските заедници продолжуваат да се соочуваат со недостиг на можности (facilities) за настава на мајчин јазик.

4.2. Малцинства

- Политичкиот дијалог за меѓу-етнички односи беше повремено напнат, особено за првата енциклопедија и проектот „Скопје2014“.
 - Комисиите за односи меѓу заедниците на локално ниво не се секаде воспоставени. Нивната ефикасност продолжува да биде ограничена поради несоодветни капацитети, нејасни надлежности и слаб статус.
 - Се уште нема централна база на податоци за целиот јавен сектор за еднаквата застапеност. Секретаријатот нема издадено ниту еден извештај за своите активности и за прогресот постигнат кај Охридскиот договор.
 - Застапеноста на помалите заедници, особено Турците и Ромите, останува мала.
 - Практиката на вработување непотребни кадри кои немаат ни канцеларии ниту потребни квалификации продолжува.
 - Се уште нема напредок во разјаснување на импликациите од спроведување на одлуката на Уставниот суд за употреба на знамињата на заедниците.
- 4.3. Бегалци и баратели на азил
- Ромите од Косово како бегалци се соочуваат со осбено тешки услови и прдолжуваат да имаат ограничен пристап до социјални услуги, вработување, здравствена заштита, образование и соодветно сместување.

4. Малцински и културни права и заштита на малцинства

4.1. Културни права

4.2. Малцинства

- **Секретаријатот за спроведување на Охридскиот рамковен договор (ССОРД) има проблеми во однос на вработување на доволно квалификуван виш кадар.**
 - Не е воспоставен јасен механизам за мониторинг и евалуација на спроведувањето на Законот за јазиците.
 - На Министерството за образование му недостасуваат финансиски и човечки капацитети за спроведување на Стратегијата за интегрирано образование, **а во некои од училиштата продолжува практиката на поделба на учениците по етничка линија или јазични смени.**
 - **Скопје 2014 создаде меѓуетничка чувствителност, а во февруари 2011 дојде и до насилни судири поради изградбата на музеј-црква на Кале.**
 - **Поголем дел од општинските Комитети за односи меѓу заедниците се соочуваат недостиг на средства, нејасни надлежности и недоволна застапеност.**
 - Поради нејасен мандат и намален буџет Агенцијата за остварување на правата на заедниците не е во состојба да ги врши задачите дефинирани со закон.
 - **Повеќето нововработени државни службеници од редовите на заедниците примаат плата и покрај тоа што не им се доделени никакви задачи и одговорности.**
- 4.3. Бегалци и баратели на азил
- **Механизмот за определување статус на бегалец сеуште има недостатоци.**
- 4.4. Внатрешно раселени лица (ВРЛ)
- **Поголемиот број од жалбите поднесени од страна на ВРЛ против државата за штети причинети во конфликтот од 2001 сеуште се во судска постапка.**

Човекови права и малцинства

<p>4.3. Бегалци и баратели на азил</p> <ul style="list-style-type: none"> - Владата да обезбеди независна и непристрасна оценка при завршување на статусот на временна заштита. - Загрижува независноста на владината комисија за жалби. <p>4.4. Внатрешно раселени лица (ВРЛ)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Има уште ВРЛ и во тек се судски постапки за штета. <p>4.5. Роми</p> <ul style="list-style-type: none"> - 4 акциски планови бавно се спроведуваат. - Продолжи непријателството на општеството кон Ромите. - Меѓу-министерската координација и посветеност се слаби. - Најниско ниво на учество во основното образование. - Нема ефикасен систем на спроведување истраги за лош трет. 	<p>4.3. Бегалци и баратели на азил</p> <ul style="list-style-type: none"> - Постапките за одлучување на Управниот суд имаат недостатоци (раскинување на временна заштита и период за доделување престој). <p>4.5. Роми</p> <ul style="list-style-type: none"> - Недоволна посветеност на министерствата и општините. - Нема адекватни ресурси за акциските планови. - Меѓу-министерската работна група не функционира повеќето време. - Да се зајакне капацитетот на Министерот без ресор и одделението за спроведување на Ромската стратегија 2005-2015. - Вклученоста треба значително да се зголеми во многу области на национално и на локално ниво. - И натаму има сегрегација на Ромите – се испраќаат во ментални институции деца со пречки во учењето. - Бројот на ромски деца на улица се зголемува. - Ромите страдат од злоупотреба на Полиција, но нерадо пријавуваат. - Нема посебни статистички податоци за Ромите. 	<p>4.4. Внатрешно раселени лица (ВРЛ)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Мнозинството од судски постапки за штета покренати од ВРЛ се се уште во тек. <p>4.5. Роми</p> <ul style="list-style-type: none"> - Спроведувањето на Ромската декада и АП 2005-2015 дополнително е забавено. - Меѓу-министерската соработка и посветеност и понатаму се слаби. - Нема адекватни ресурси. - Не се зајакна капацитетот на Министерот без ресор со дополнителен кадар. - Невработеноста меѓу Ромите се зголеми. Бројот на Роми запишани на училиште останува низок, а бројот на ученици кои напуштаат школо е висок. - Ромите страдат од злоупотреба на Полиција, но нерадо пријавуваат. Случајот со интервенцијата на специјалната полиција на Бит пазар, кога голем број лица беа повредени, не беше истражен. - Нема статистички податоци за Ромите кои се уште немаат документи. 	<p>4.5. Роми</p> <ul style="list-style-type: none"> - Системски не е решено прашањето со издавање на лични документи на Ромите. - Децата Роми се презастапени во одделенијата за деца со посебни потреби (половина се Роми, иако Ромите се само 2,6% од населението). - Темпото на спроведување на Стратегијата за Ромите и акциските планови во рамки на Декадата за вклучување на Ромите 2005-2015 забавува, додека средствата не одговараат на потребите. - Нема подобрување на административните капацитети на кабинетот на министерот од ромската заедница. - Остануваат високата стапка на невработеност кај ромските жени и младина, како и несигурните услови за домување и живеење, лошото здравје, ниската посетеност на училиштата, ниските приходи и високата стапка на морталитет. - Продолжија обвинувањата за полициска бруталност и прекумерна употреба на сила врз Ромите.
---	--	--	--

Судски систем

Пристапно партнерство - Натомшен развој на почетна и континуирана обука во Академијата за судии и обвинители; Заокружување на воспоставувањето на новите судски структури и распределување доволно ресурси за целосно функционирање и зајакнување на ефикасноста; Правилно и целосно извршување на судските пресуди.

КОМЕНТАР - Во последните 4 извештаи ЕК константно укажува на притисокот над судската власт од страна на извршната, односно директно преку Министерот за правда и неговото учество во одлучување во СС и СЈО. Иако со последниот сет на законски измени кои се однесуваат на реформата на судството, правото на одлучување на Министерот за правда му е одземено, сепак истиот не е целосно тргнат од Судскиот совет, што остава можност за индиректно влијание при носењето на одлуките. Со последните законски измени наместо да се појаснат одредбите кои се однесуваат на поведувањето дисциплински постапки и разрешување на судиите, додадени се само дополнителни причини за разрешување на судиите што дополнително влијае на независното носење на одлуките. Лустрацијата е само уште една алатка за справување со „неподобните“ и непослушни судии за власта, а за што како пример го имаме сега веќе поранешниот претседател на Уставниот суд. Пополнувањето на судските и обвинителските места од страна на завршените студенти на АОСО и понатаму претставува проблемотиран во Извештаите на ЕК. за дополнителни коментари види во поглавје 23

Извештај за напредокот 2008	Извештај за напредокот 2009	Извештај за напредокот 2010	Извештај за напредокот 2011
<p>1. Јавно обвинителство</p> <ul style="list-style-type: none"> - Поединечните јавни обвинители, со мандат е неограничен, сега ги избира на Советот на јавни обвинители, а не Собранието. - Значителен број на слободни места. - Вишото ЈО во Гостивар сè уште не отпочне со работа. - Законот за ЈО и Советот на јавни обвинители сè уште не се спроведени поради измените на Законот за кривична постапка што се во постапка и поради одредени практични прашања со институциите за спроведување на законот. 	<p>1. Јавно обвинителство</p>	<p>1. Јавно обвинителство</p> <ul style="list-style-type: none"> - Советот на јавни обвинители останува недоекипиран. - Законот за ЈО и Советот на јавни обвинители сè уште не се спроведени поради одложувањето на измените на Законот за кривична постапка што се во постапка, во делот на претходната постапка и истрагата. 	<p>1. Јавно обвинителство</p> <ul style="list-style-type: none"> - Укинато е учеството по службена должност на Министерот за правда во Совет на јавни обвинители. - СЈО назначи 23 обвинители.

Судски систем

2. Судски совет

- Прирачник за оценување на судиите беше донесен, но само откако беа завршени серија на унапредувања.
- Министерот за правда дава јавни изјави во врска со одлуките за именување на судии што може да се сфатат како обид за влијание врз Судскиот совет.

2. Судски совет

- Отсуството на систем за управување со ЧР го забави вработувањето на судиите/обвинителите од Академијата во судството.
- Судот Скопје 2, 4 апелациони судови и Управниот суд не успеаја да го намалат бројот на заостанати предмети.
- Управниот суд, апелациониот суд во Гостивар и повеќето јавни обвинителства немаат доволно вработени.
- Не беа префрлени сите извршни предмети кај извршителите до крајот на 2008 а со тоа се задоцни извршувањето на судските одлуки.
- Ограничен ефект има спроведувањето на Законот за медијација досега.
- Имплементацијата на Законот за Јавното обвинителство бара промени во Законот за кривична постапка.
- Некои документирани неправилности кај процесното отвори прашања во врска со независноста и непристрасноста на дел од судството.

2. Судски совет

- Улогата на министерот за правда во Судскиот совет отвара сериозна загриженост за мешањето на извршната власт во судството.
- Назначувањето на некои членови на Судскиот совет не беа во согласност со утврдените критериуми.
- Јавните изјави на премиерот, министерот за правда, Претседателот на Собранието и неколку пратеници на ВМРО-ДПМНЕ кои ја критикуваа работата и одлуките на Уставниот суд, беа оценети како политички мотивирани. Овие настани отворија сериозна загриженост за притисокот врз независноста на судството.
- Дополнителни напори се потребни за да се воспостави сеопфатна стратегија за човечки ресурси.
- Заостанатите предмети и натаму се голем проблем, особено кај апелационите судови и Управниот суд.

2. Судски совет

- Со измените на законската рамка укинато е правото на глас на Министерот за правда во Судскиот совет во согласност со европските стандарди.
- Донесен е пакетот закони за реформа на правосудниот систем.
- СС назначи 43 судии од прв степен и 27 судии од повисок степен.
- Во април Собранието го разреши Претседателот на Уставниот суд откако Врховниот суд ги потврди наодите на Комисијата за лустрација.
- Зајакнување на човечките ресурси и подобрување на просторните услови на АОСО.
- 22 од кандидатите за судии и обвинители кои во последните три години завршија на АОСО сеуште не се вработени.

3. Буџет на судство

- Буџетот на судовите е мал за да ги опфати тековните трошоци, а со тоа се загрозува ефикасноста на судскиот систем.

3. Буџет на судство

- Судовите и натаму имаат финансиски ограничувања.

3. Буџет на судство

3. Буџет на судство

- Несоодветното финансирање на судовите го попречува понатамошниот напредок во пракса.

Политика за борба против корупција

Пристапно партнерство - Адекватно следење на препораките на ДКСК и на ДЗР; Целосно спроведување на препораките од ГРЕКО; Зајакнување административни капацитети заради спроведување на правилата за финансирање на политичките партии и на изборните кампањи; Изрекување ефективни казни во случаи на прекршување; Проследување на спроведените ревизии во врска со дискреционите права на одредени јавни службеници; Целосна примена на Законот за пристап до информации од јавен карактер; Натамошно зајакнување на соработката меѓу институциите.

Среднорочни приоритети - Заокружена стратегија за борба против корупција, Примена на одредбите за спречување на конфликт на интереси согласно меѓународните стандарди.

КОМЕНТАР - Корупцијата е распространета во многу области и продолжува да биде сериозен проблем. За првпат годинава ЕК ја разгледува Царинската управа во делот за корупција и потенцира дека истата треба да биде приоритизирана како високоризична и вклучена во идните антикорупциски програми. Да потсетиме дека во поглавјето 29, Царинската управа се гледа од аспект на нејзината вклученост во реализирањето на царинската унија. Недостатокот на резултати во ова подрачје откако досега државата беше ангажирана во донесување и менување на законодавство укажува на тоа дека или недостига политичка волја за негово применување или законите се неприменливи. ЕК забележува дека и покрај промената на начинот на именување и бројот на членовите на ДКСК вербата на јавноста во институцијата опаѓа. Потсетуваме дека ова беше предмет на дебата неколку месеци и на истата забелешка укажуваше и експертската јавност.

Извештај за напредокот 2008	Извештај за напредокот 2009	Извештај за напредокот 2010	Извештај за напредокот 2011
<p>1. Правна рамка</p> <ul style="list-style-type: none"> - Отежнат мониторинг поради фрагментираност на правен систем како резултат на голем број правни акти. - Треба да се воспостави евиденција од спроведувањето на законите кои го регулираат финансирањето на политичките партии и изборната кампања. - Законот за судир на интереси, особено во однос на државните службеници, има празнини. - Недостатоци во правната рамка ја попречуваат борбата против корупцијата, особено во однос на примената на истражните мерки, спроведувањето и примената на судските одлуки. 	<p>1. Правна рамка</p> <ul style="list-style-type: none"> - Фрагментираност на правен систем и натаму создава тешкотии во имплементацијата. - Законодавството за финансирање на политички партии и изборни кампањи се уште нема голем ефект. - Недоволно се користи следењето на комуникациите, главно кај случаи на корупција кои не се поврзани со организиран криминал. 	<p>1. Правна рамка</p> <ul style="list-style-type: none"> - И натаму тешко се имплементира правната рамка. - Несоодветна подготовка и планирање на потребните човекови и финансиски ресурси за правната рамка. - Треба дополнителна обука за Кривичниот законик. - Судската практика е неконзистентна – три случаи за корупција беа поништени од повисоки судски инстанци поради пропусти на пониските судови. - Ограничен капацитет на Кривичниот оддел при Апелација во Скопје поради со суспензијата на речиси половина судии. - Независноста на судството останува предмет на сериозна загриженост во борбата против корупцијата. - Улогата на МВР во издавање налози за прислушување не е во согласност со ЕУ-стандардите и предизвикува загриженост од политичко мешање. - Треба зајакнување на механизмот за надворешен надзор. - Се уште е низок бројот на случаи на конфликт на интереси. - Имотните декларации не се проверуваат суштински. - Нема изградено успешно досие за проверка на декларациите на именуваните и избраните лица. - Транспарентноста на јавната потрошувачка не е доволна. - Законот за пристап до информации не дава содржината на јавните договори да биде јавна. - Администрацијата различно го толкува законот. - Внатрешните контролни механизми во јавната администрација остануваат слаби. - Правната и институционална заштита на поткажувачите е недоволна и поради тоа ретко се пријавува корупција. - Законодавството за финансирање на политички партии се уште нема голем ефект, а ВМРО, СДСМ и ДУИ ги поднесоа извештаите со задоцнување од една година. 	<p>1. Правна рамка</p> <ul style="list-style-type: none"> - Потребни се измени на Законот за финансирање на политичките партии (финансирањето на политичките кампањи и санкционирањето). - Царинската управа треба да биде приоритизирана како висок корупциски ризик при развивањето и имплементирањето на идни антикорупциски програми. - Потребни се законски измени пред да бидат спроведени системски проверки на содржината на изјавите за конфликт на интереси. - Потребни се законски измени на Законот за пристап до информации заради обезбедување на целосна транспарентност. - Сè уште се слаби механизмите за внатрешна контрола во јавната администрација. - Новите одредби од Кривичниот законик за проширена конфискација, неосновано збогатување и кривична одговорност на правните лица треба допрва да се спроведуваат. - Судирите на интереси во пракса не се санкционирани. - Слаб капацитет на судството да се справи со чувствителни случаи на корупција на високо ниво. - Треба зајакнување на механизмот за надворешен надзор. - Транспарентноста на јавната потрошувачка не е доволна. - Нема изградено успешно досие за проверка на декларациите на именуваните и избраните лица. - Правната и институционална заштита на поткажувачите е недоволна и поради тоа ретко се пријавува корупција.

Политика за борба против корупција

<p>2. Државна комисија за спречување корупција</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ретко се следат препораките во извештаите на Државниот завод за ревизија и ДКСК. - Проверката на анкетните листови е спорадична. - ДКСК треба потемелно да се ангажира во однос на подигање на свеста на јавноста. 	<p>2. Државна комисија за спречување корупција</p> <ul style="list-style-type: none"> - Механизмите за почитување на препораките на ДКСК и на ДЗР не се целосно ефективни. - Треба да се развие досие за доследна проверка на анкетните листови, да се реагира на прекршувањата кај финансиските прагови и кај донации. - ДКСК треба повеќе да се ангажира во спроведувањето на политиката против корупцијата. - ДКСК е ограничена поради тоа што членовите работат со скратено работно време. - Јавната доверба во независноста и непристрасноста на ДКСК и натаму е ниска. 	<p>2. Државна комисија за спречување корупција</p> <ul style="list-style-type: none"> - Стратегискиот план за односи со јавност нема видно влијание. - Со 2010 буџетот ДКСК има финансиски проблеми. - ДКСК останува реактивна наместо проактивна. - ДКСК е ограничена поради тоа што членовите работат со скратено работно време. - Јавната доверба во независноста и непристрасноста на ДКСК и натаму е ниска. 	<p>2. Државна комисија за спречување корупција</p> <ul style="list-style-type: none"> - Јавната доверба на ДКСК останува слаба. - Кратењето на буџетот и мандатот на ДКСК ја доведува во прашање политичката волја за успешна борба против корупцијата. - Спорни критериуми за избор на новите 7 члена на ДКСК.
<p>3. Координација</p> <ul style="list-style-type: none"> - Се уште нема централизиран систем за разузнавање за подобра координација меѓу органите за спроведување на законот и органите за надзор. - Загриженост за политизација на некои случаи на корупција и за начинот на кој се третираат. 	<p>3. Координација</p> <ul style="list-style-type: none"> - Капацитетот на специјализираните одделенија во обвинителството и МВР треба натаму да се зајакнат. - Беа суспендирани казните во голем број на судски решенија за злоупотреба на службената должност. 	<p>3. Координација</p> <ul style="list-style-type: none"> - Капацитетот на Министерството на правда за координација и следење на корупцијата е недоволен. - Политичката волја за следење на корупцијата ослабна. - Досега немало обемна анализа за степенот и природата на корупцијата во јавниот сектор. - Статистиката за следење на корупцијата е недоволна. - Не постои сеопфатен пристап за развој на антикорупциска стратегија за ранливите делови во јавниот сектор. 	<p>3. Координација</p> <ul style="list-style-type: none"> - Слаба соработка помеѓу ДКСК, Министерството за правда и другите надлежни органи. - Допрва треба да се направи значајна анализа на нивото и видот на корупција во различни области. - Собирањето и обработката на релевантни податоци за мерење на степенот и природата на корупцијата, како и на делотворноста на антикорупциските мерки, остануваат непотполни. - Сите надлежни органи остануваат без доволен број на кадри и финансиски средства.

Регионални прашања и меѓународни обврски

Пристапно партнерство - Целосна соработка со Хашкиот трибунал и исполнување на сите потребни предуслови за обезбедување добар процес за можното враќање на случаите од Хаг; Натамошна промоција на транзицијата на Пактот за стабилност кон регионална рамка за соработка и ефективна имплементација на ЦЕФТА; Обезбедување добрососедски односи преку интензивирање на напорите со конструктивен приод да се изнајде взаемно прифатливо решение за името со Грција, во рамките на Резолуциите на Советот за безбедност на ОН бр. 817/93 и 845/93, и да се избегнуваат акции коишто би можеле негативно да влијаат; Негување соработка со соседните држави и обезбедување на ефективна имплементација на прекуграничната соработка, борба против организираниот криминал, трговија на луѓе и шверцување, судска соработка, гранично управување, реадмисија и животна средина.

Среднорочни приоритети - Промоција на регионален дијалог, стабилност, добро соседство и соработка.

КОМЕНТАР – ЕК постојано посочува на потребата да се избегнуваат активности и изјави што би можеле негативно да влијаат врз добрососедските односи, имајќи го предвид нерешениот спор со Грција. Исто така, континуирана забелешка на ЕК е неусогласеноста со Заедничките позиции на ЕУ за интегритетот на Статутот од Рим, во врска со билатералната спогодба со САД за изземањето од надлежноста на Меѓународниот кривичен суд.

Извештај за напредокот 2008	Извештај за напредокот 2009	Извештај за напредокот 2010	Извештај за напредокот 2011
<p>1. Меѓународен кривичен суд за поранешна Југославија</p>	<p>1. Меѓународен кривичен суд за поранешна Југославија</p> <ul style="list-style-type: none"> - Од 4 предмети вратени од Хаг, 3 се во домашните судови, од кои 2 се се уште кај истражен судија, а 1 наиде на бројни процедурални пречки. Четвртиот предмет е чувствителен и е кај ЈО. 	<p>1. Меѓународен кривичен суд за поранешна Југославија</p> <ul style="list-style-type: none"> - Од 4 случаи вратени од Хашкиот трибунал, 3 влегоа во домашниот судски систем. 2 од нив се уште се кај истражен судија. Третиот наиде на бројни процедурални пречки. Четвртиот, што се однесува до раководството на ОНА, кои сега се високи членови на ДУИ, е се уште кај Јавниот обвинител. 	<p>1. Меѓународен кривичен суд за поранешна Југославија</p> <ul style="list-style-type: none"> - Во јули Собранието на РМ донесе автентично толкување на Законот за амнестија при што определи дека амнестијата треба да ги опфати осомничените од сите случаи што нема да бидат процесирани пред МКСЈ. Еден од случаите беше запрен од страна на Кривичниот суд во Скопје на барање на Јавниот обвинител. Статусот на останатите случаи останува да се определи.
<p>2. Меѓународен кривичен суд</p> <ul style="list-style-type: none"> - Македонија сè уште има билатералната спогодба со Соединетите Американски Држави за имунитет од јуни 2003 година за изземања од надлежноста на Меѓународниот кривичен суд што не е во согласност со заедничките позиции на ЕУ за интегритетот на Статутот од Рим ниту со водечките принципи на ЕУ за билатералните спогодби за имунитет. Земјата треба да се усогласи со ставот на ЕУ. 	<p>2. Меѓународен кривичен суд</p> <ul style="list-style-type: none"> - Македонија сè уште има билатералната спогодба со Соединетите Американски Држави за имунитет од јуни 2003 година за изземања од надлежноста на Меѓународниот кривичен суд што не е во согласност со заедничките позиции на ЕУ за интегритетот на Статутот од Рим ниту со водечките принципи на ЕУ за билатералните спогодби за имунитет. Земјата треба да се усогласи со ставот на ЕУ. 	<p>2. Меѓународен кривичен суд</p> <ul style="list-style-type: none"> - Македонија сè уште има билатералната спогодба со САД за изземања од надлежноста на Меѓународниот кривичен суд што не е во согласност со ЕУ за интегритетот на Статутот од Рим ниту со водечките принципи на ЕУ за билатералните спогодби за имунитет. Земјата треба да се усогласи со ставот на ЕУ. 	<p>2. Меѓународен кривичен суд</p> <ul style="list-style-type: none"> - Македонија сè уште има билатералната спогодба со САД за изземање од надлежноста на Меѓународниот кривичен суд што не е во согласност со Заедничките позиции на ЕУ за интегритетот на Римскиот Статут ниту со поврзаните принципи на ЕУ за билатералните спогодби за имунитет. Земјата треба да се усогласи со ставот на ЕУ.

Регионални прашања и меѓународни обврски

3. Регионална соработка	3. Регионална соработка	3. Регионална соработка	3. Регионална соработка
<p>4. Билатерални односи со другите држави од проширувањето и со соседните држави-членки</p> <p>4.1. Албанија 4.2. Босна и Херцеговина 4.3. Хрватска 4.4. Црна Гора 4.5. Турција 4.6. Србија</p> <ul style="list-style-type: none"> - Негативно влијаеше признавањето на независноста на Косово од страна на Република Македонија. - Прашањата меѓу православните цркви во двете земји остануваат нерешени. <p>4.7. Грција</p> <ul style="list-style-type: none"> - Врз односите меѓу двете земји и натаму влијае нерешеното прашање со името. - Треба да се избегнуваат активностите што би можеле негативно да влијаат врз добрососедските односи. - Од суштествено значење останува одржувањето добрососедски односи, вклучувајќи го и преговарањето на взаемно прифатливо решение за името, под покровителство на ОН. <p>4.8. Бугарија</p>	<p>4. Билатерални односи со другите држави од проширувањето и со соседните држави-членки</p> <p>4.1. Албанија 4.2. Босна и Херцеговина 4.3. Хрватска 4.4. Црна Гора 4.5. Турција 4.6. Србија</p> <ul style="list-style-type: none"> - Демаркацијата на границата со Косово не е целосно завршена. <p>4.7. Грција</p> <ul style="list-style-type: none"> - Врз односите меѓу двете земји и натаму влијае нерешеното прашање со името. Државата е ангажирана во преговори под покровителство на ООН - Доставена е тужба против Грција за прекршување на Времената спогодба пред Меѓународниот суд во Хаг. Владата именува автопат од Коридорот Х во Александар Македонски што од Грција се толкуваше како провокација поради што Грција ги скратени финансиите за изградба на автопатот. Треба да се избегнуваат активностите и изјави што би можеле негативно да влијаат врз добрососедските односи. - Од суштествено значење останува одржувањето добрососедски односи, вклучувајќи и договорање на взаемно прифатливо решение за името, под покровителство на ОН. <p>4.8. Бугарија</p> <ul style="list-style-type: none"> - Се појавија некои контроверзни прашања поврзани со етничката само-идентификација на поединци и политичко претставување на групи на етничка основа во двете држави. 	<p>4. Билатерални односи со другите држави од проширувањето и со соседните држави-членки</p> <p>4.1. Албанија 4.2. Босна и Херцеговина 4.3. Хрватска 4.4. Црна Гора 4.5. Турција 4.6. Србија</p> <ul style="list-style-type: none"> - Останува нерешениот спор на црквите. <p>4.7. Грција</p> <ul style="list-style-type: none"> - Односите и натаму се негативно засегнати од нерешеното прашање со името. Треба да се избегнуваат активностите и изјави што би можеле негативно да влијаат врз добрососедските односи. Од суштествено значење останува одржувањето добрососедски односи, вклучувајќи и договорање на взаемно прифатливо решение за името, под покровителство на ОН. <p>4.8. Бугарија.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Прашањата поврзани со етничката припадност продолжуваат да бидат предмет на загриженост. 	<p>4. Билатерални односи со другите држави од проширувањето и со соседните држави-членки</p> <p>4.1. Албанија 4.2. Босна и Херцеговина 4.3. Хрватска 4.4. Црна Гора 4.5. Турција 4.6. Србија</p> <ul style="list-style-type: none"> - Останува нерешениот спор на црквите. <p>4.7. Косово</p> <p>4.8. Грција</p> <ul style="list-style-type: none"> - Односите и натаму се негативно засегнати од нерешеното прашање со името. - Владата постави статуа во центарот на Скопје што од Грција беше видено како провокација поради сличноста на истата со Александар Велики. - Треба да се избегнуваат активностите и изјави што би можеле негативно да влијаат врз добрососедските односи вклучувајќи и договорање на взаемно прифатливо решение за името, под покровителство на ОН. <p>4.8. Бугарија.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Прашањата поврзани со етничката припадност продолжуваат да бидат предмет на загриженост.

Економски критериуми

Пристапно партнерство - Натомшна регистрација на земјиштето и имотот, зајакнување на катастарот заради подобрување на правната сигурност на економските оператори и за подобро функционирање на механизмите на пазарната економија; Подобрување на ефикасноста на јавните услуги преку обезбедување дополнителни средства за обука и надградба на тековната инфраструктура.

Среднорочни приоритети - Забрзување на напорите за добивање одржлив пазар на електрична енергија согласно обврските за либерализација преку елиминација на постојните искривувања поради цените кои не го вклучуваат покривањето на трошоците и зајакнување регулаторните институции и физичката инфраструктура; Подobar квалитет на јавната потрошувачка преку зајакнување на капацитетот за среднорочно планирање и за подобро извршување на буџетот на јавниот сектор; Натомшно подобрување на квалитетот на образованието, преку последователно финансирање на инфраструктура/персонал неопходен за спроведување на новите реформи во образованиот сектор; Натомшно подобрување на пазарот на трудот и намалување на невработеноста преку дополнителни мерки за младите, долгорочно невработените и преку модернизирање на социјалната сигурност и образованиот систем; Натомшно интегрирање на неформалниот сектор во формалната економија; Надградба на инфраструктурата за енергија и транспорт заради зајакнување на конкурентноста на економијата.

КОМЕНТАР – Европската комисија укажува дека растот во 2011 година се должи пред се на зголемената јавна потрошувачка особено во секторот градежништво, која што била поттикната од предвремени плаќања, пред се во периодот пред изборите. Зголемената потрошувачка се рефлектира на енормно зголемување на дефицитот на трговската сметка. Ова само ја потврдува анализата дека Владата ги креира и спроведува економските политики водена од краткорочен политички интерес, а не од потребите на граѓаните. Така, се трошат огромни суми на јавни средства за проекти и политики кои не водат до квалитетна инфраструктура, до модерно образование, до функционален правен систем како предуслови за долгорочен, одржлив раст, за нови работни места и за намалување на сиромаштијата, туку се трошат за „проекти“ кои носат поени на краток рок. Згора на тоа трошачките апетити Владата ги задоволува со задолжување, внатре и надвор од земјата, додека инвестициите, и оние малку што ги има, се покриваат главно со кредити од меѓународни финансиски институции. Во меѓувреме голем дел од неповратните средства кои ни стојат на располагање во вид на помош од ЕУ се неискористени. Причината е тоа што власта не ја интересираат овие средства, бидејќи средствата се даваат за исполнување на европските стандарди, се строго наменски, со силен надзор и контрола, што се заедно го стеснува просторот за призоволна употреба.

Извештај за напредокот 2008	Извештај за напредокот 2009	Извештај за напредокот 2010	Извештај за напредокот 2011
<p>Постоење на функционална пазарна економија Основи на економската политика</p> <ul style="list-style-type: none"> - Најавена намера да не се влегува со нов аранжман со ММФ. Политичкиот консензус за основите на економската политика се одржува. Сепак, имплементацијата на реформите се забави пред и после изборите. 	<p>Постоење на функционална пазарна економија Основи на економската политика</p> <ul style="list-style-type: none"> - Третата Претпристапна економска програма е презентирана но и програмата и нејзините претпоставки брзо застареа како резултат на променливото меѓународно опкружување. Иако владата интензивно се насочи кон локалните и претседателските избори, структурните реформи продолжија во низа подрачја. Политичкиот консензус за основите на економската политика се одржува. 	<p>Постоење на функционална пазарна економија Основи на економската политика</p> <ul style="list-style-type: none"> - Четвртата Претпристапна економска програма е презентирана но подготовката и квалитетот на информациите понудени во програмата се ограничени поради слабиот административен квалитет. - Структурните реформи продолжија во низа подрачја, но прогресот беше побавен отколку во минатото. - Политичкиот консензус за основите на економската политика се одржува. 	<p>Постоење на функционална пазарна економија Основи на економската политика</p> <ul style="list-style-type: none"> - Поднесена е Петтата Претпристапна економска програма (ПЕП). Таа претставува изводлива, иако понекогаш оптимистичка макроекономска и фискална рамка и покажа подобрени капацитети за изготвување на ПЕП. - Политичкиот консензус за основите на економската политика се одржува.

Економски критериуми

<p>Макроекономска стабилност</p> <ul style="list-style-type: none"> - Економската активност беше послонна отколку во минатото. Суфицитот на тековната сметка кон крајот на 2007 премина во дефицит и значајно се зголеми во 2008 до 13% од БДП. Порастот на извозот се забави, а увозот и натаму изразено се зголемуваше поради големата домашна побарувачка. 	<p>Макроекономска стабилност</p> <ul style="list-style-type: none"> - По силниот раст во 2008, економската активност малку се намали во првата половина од 2009 главно како одраз на намалената надворешна побарувачка. Извозот опадна значително кон крајот на 2008 и почетокот на 2009 додека инвестициите и увозот почнаа значително да опаѓаат во вториот квартал од 2009. 	<p>Макроекономска стабилност</p> <ul style="list-style-type: none"> - По скромното намалување на економската активност во првите 3 квартали од 2009 год., индикациите за заздравување во 2010 се уште се неизвесни. - Падот во приватната и јавната побарувачка скромни, додека инвестициите опаднаа за 20%. - Намалувањето на домашната побарувачка доведе до намалување на увозот со слична динамика, а извозот се зголеми за 15%. 	<p>Макроекономска стабилност</p> <ul style="list-style-type: none"> - Реалниот БДП порасна за 1,8% во 2010 споредено со падот од 0.9% во 2009. БДП продолжи да расте за 5.2% во првата половина од 2011. Главен двигател на растот во вториот квартал од 2011 беше приватната потрошувачка. Силниот пораст е одраз на слабата база во претходната година. Вкупното ниво на индустриско производство е сеуште на ниво пониско од она пред кризата. - Економската активност започна повторно да се засилува почнувајќи од есента 2010 год. Значаен удел во силниот пораст на бруто инвестициите во фиксен капитал одиграа владините расходи во градежништвото.
<p>Надворешен сектор</p> <ul style="list-style-type: none"> - Надворешна нерамнотежа значително се прошири, ставајќи крај на неколкугодишниот период на балансирана тековна сметка. Надворешната позиција на земјата во однос на девизните резерви и надворешната задолженост е сеуште стабилна. Сепак, со оглед на неодамнешното зголемување на трговскиот дефицит, надворешната изложеност на земјата значително се зголеми. Тоа ја прави економијата подложна на можни прекини на капиталните текови. 	<p>Надворешен сектор</p> <ul style="list-style-type: none"> - Надворешната нерамнотежа се зголеми, бидејќи извозот и капиталните приливи опаднаа додека високите јавни трошења го стимулираа увозот. Јавното позајмување на домашниот финансиски пазар придонесе за покачување на каматните стапки, додека приватното и јавното позајмување на странските пазари на капитал ја зголемија надворешната задолженост на државата. Кризата и зголеменото јавно трошење имаа негативен ефект врз нивото на девизните резерви и надворешниот долг. 	<p>Надворешен сектор</p> <ul style="list-style-type: none"> - Надворешната нерамнотежа се подобри како резултат на опаѓањето на увозот, зголемување на извозот и стабилизирање на приватните капитални приливи. - Приливот на странски директни инвестиции и натаму мал. Надворешниот долг на државата порасна главно како резултат на интер-компаниските позајмувања во приватниот сектор но и како резултат на зголемено позајмување во странство од страна на јавниот сектор. 	<p>Надворешен сектор</p> <ul style="list-style-type: none"> - Дефицитот на тековната сметка се зголеми значително како резултат на зголемената економска активност. Главна причина за порастот на трговскиот дефицит беше зголемениот увоз. Но порастот на дефицитот на тековната сметка беше придружуван од уште поголем пораст на капиталните приливи главно од два извори: 1. Делумно повлекување на кредитот за внимателност од ММФ и 2. од СДИ, но исто така и од заемите од други меѓународни финансиски институции. - Надворешниот долг се зголеми во првиот квартал на 2011 и тоа главно како резултат на порастот на јавниот долг.

Економски критериуми			
<p>Пазар на труд</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ситуацијата на пазарот на работна сила малку се подобри и стапката на невработеност маргинално се намали. Постоенето на значителен неформален сектор може да доведе до значително преценување на реалната невработеност. Сепак и ако се земе влијанието на овој фактор в предвид невработеноста сè уште е важно прашање, особено меѓу младите и оние со пониско образование. Трендот на мало подобрување на ситуацијата продолжи, иако невработеноста е сеуште на многу високо ниво. Постојано високите стапки на невработеност упатуваат на структурни слабости, како неусогласеноста на вештините и недоволното функционирање на пазарот на труд. Дополнително, малата експанзија на производни капацитети го попречува создавањето на работни места. 	<p>Пазар на труд</p> <ul style="list-style-type: none"> - Невработеноста остана многу висока. Постоенето на значителен неформален сектор сеуште води до значајно преценување на реалната невработеност. И покрај влијанието на овој фактор многу високата невработеност сеуште останува значајно прашање, посебно кај младите и помалку образованите. Трендот на мало подобрување на ситуацијата на пазарот на труд посебно кај младите продолжува но сепак невработеноста од 33% е сеуште на високо ниво. 	<p>Пазар на труд</p> <ul style="list-style-type: none"> - Невработеноста остана многу висока и продолжи да расте во 2010. Иако постоењето на значителен неформален сектор води до значајно преценување на реалната невработеност, многу високата невработеност сеуште останува значајно прашање, посебно кај младите и помалку образованите. - Зголемувањето на вработеноста во јавниот сектор делумно го ублажи ефектот на светската криза врз пазарот на трудот, но нивоата на вработеност, посебно кај младите и помалку едуцираните се и натаму многу високи. 	<p>Пазар на труд</p> <ul style="list-style-type: none"> - Невработеноста во 2010 беше многу висока и изнесуваше во просек 32%. - Состојбата со невработеноста малку се подобри во првиот квартал од 2011. - Во првиот квартал од 2011 дојде до зголемување на вработеноста од 5.5% во споредба со 2010. Вработувањата беа главно во земјоделскиот сектор и производството. Сепак вработувањата во земјоделскиот сектор главно се должат на регистрирањето на фармери кои егзистираат од земјоделството по прв пат. - И покрај тоа што постоењето на значителен неформален сектор сеуште води до значајно преценување на реалната невработеност, многу високата невработеност сеуште останува значајно прашање, посебно кај младите и помалку образованите.
<p>Монетарна политика</p> <ul style="list-style-type: none"> - Девизниот курс и монетарната политика и понатаму се стабилни, што помогна за одржување на довербата во стабилноста на финансискиот систем. 	<p>Монетарна политика</p> <ul style="list-style-type: none"> - Девизниот курс и монетарната политика останаа стабилни, пред се преку одржување на нивото на курсот на денарот кој е врзан за еврото, што помогна да се одржи довербата во стабилноста на финансискиот систем. 	<p>Монетарна политика</p> <ul style="list-style-type: none"> - Се водеше здрава политика на девизен курс и здрава монетарната политика насочени кон одржување на стабилност, пред се преку одржување на нивото на курсот на денарот кој е врзан за еврото. Поради довербата во политиката на стабилен девизен курс, НБРМ се обиде да ја поддржува економијата со пониски каматни стапки. Кредитниот пораст се намали кон крајот на 2009 год., но повторно почна да се забрзува/ зголемува. 	<p>Монетарна политика</p> <ul style="list-style-type: none"> - Монетарната политика претпазливо го поддржуваше економското заздравување, додека политиката на девизниот курс беше насочена кон одржување на ценовната стабилност и кон одржување на нивото на курсот на денарот кој е врзан за еврото.
<p>Инфлација</p> <ul style="list-style-type: none"> - Инфлацијата се зголеми забележително. Големият пораст на инфлацијата е главно резултат на повисоките цени на храната и енергијата, што има значаен ефект врз трошоците за живот. 	<p>Инфлација</p> <ul style="list-style-type: none"> - Инфлацијата значително се намали во 2009 год. што е во согласност со намалената економска активност. 	<p>Инфлација</p> <ul style="list-style-type: none"> - Инфлацијата во 2009 беше -0.8%, а во првите девет месеци на 2010 изнесување 1.1 % мерена на годишно ниво. - Базната инфлација мерена без влијание на цената на енергијата и храната, во 2009 год. се намали во однос на 2008, а во 2010 е блиска до нула. 	<p>Инфлација</p> <ul style="list-style-type: none"> - Просечната инфлација за првите пет месеци од 2011 изнесуваше 4.2%. - Базната инфлација мерена без влијание на цената на енергијата и храната, во 2010 беше близу нула но порасна на 1.3% во првите пет месеци од 2011.

Економски критериуми

Фискална политика

- Фискалната политика стана поекспанзионистичка со планиран владин дефицит за 2008 споредено со суфициот во 2007. Како и во минатото постојаното потценувањето на приходите и на потешкотиите во имплементацијата на инвестициони проекти ги потенцираат административните недостатоци во овој сектор. Новите надлежности и понатаму претставуваат значајни предизвици за општините и бараат мониторинг од централните власти.
- Сметките на јавниот сектор се главно избалансирани и ефикасноста на собирањето на даноци се подобри. Сепак квалитетот на јавните финансии и понатаму е попречуван од слабостите во среднорочното буџетско планирање и во поставување на приоритети, што води до висок процент на дискрециони одлуки и одлуки за краткорочни трошења.

Фискална политика

- Фискална политика е експанзионистичка. Зголеменото јавно трошење во комбинација со намалените приходи како резултат на кризата доведоа до голем јаз во финансирањето на јавниот сектор и до зголемен јавен долг.
- Капацитетот на централната власт за мониторинг и ревизија на фискалната децентрализација се и понатаму лимитирани. Новите обврски и понатаму поставуваат значајни предизвици за општините и бараат мониторинг од централните власти.
- Квалитетот на јавните финансии и понатаму е ослабнат поради слабостите во среднорочното буџетско планирање и во поставувањето на приоритети на буџетот, што води до висок процент на дискрециони одлуки и одлуки за краткорочни трошења.

Фискална политика

- Како резултат на намалувањето на приходите во 2009, Владата ги напушти преоптимистичките планови за јавни расходи. Како процент од БДП јавните расходи останаа непроменети, а приходите се намалија, што доведе до пораст на дефицитот.
- И покрај опаѓачките приходи, Владата опстои на својот првичен план за намалување на директните даноци а исто така им одобри и даночна помош на некои јавни и на одреден број приватни претпријатија, а се зголемија и социјалните трансфери и субвенции. Но, за да се одржи првично планираниот дефицит, властите ги намалија капиталните трошоци за истиот износ. Како резултат на тоа, иако вкупното расходи во глобала не се променија, се влоши нивниот квалитет.
- Ова е резултат на зголемените трансфери за сметка на среднорочно ориентираните расходи, како оние за капитални инвестиции во инфраструктура или за образование.
- Во последните месеци, Владата акумулираше значителни заостатоци во плаќањата, што ја ограничи ликвидноста на приватниот сектор и може да доведе до значително зголемување на акумулираниот дефицит.
- За да го финансира овој дефицит, Владата посегна по резервите и меѓународно позајмување, што резултира со зголемување на јавниот долг во 2009 год.
- На среден рок, пристапот на намалување на приходите со истовремено одржување или зголемување на расходите е неodrжливо.

Фискална политика

- За да го постигнат зацртаниот дефицит за 2010 год., а поради помали буџетски приходи од планираните, властите значително ги намалија трошењата за стоки и услуги и со значајно ограничување на планираниот пораст на капиталните инвестиции.
- Во првите седум месеци од 2011 год. приходите беа на слично ниво од БДП како и во 2010, што доведе до повисок акумулиран дефицит во јули 2011 во споредба со јули 2010 год. Дел од овој пораст е одраз главно на расходите во градежништвото, а во врска со предвремените избори во јуни.
- Квалитетот на јавните финансии и понатаму страда поради слабостите во буџетското планирање и одлуки за трошења на краток рок, што ја одложува акумулацијата на продуктивни инвестиции.
- Високите дефицити но исто така и зголемените јавни расходи финансирани преку задолжувања придонесоа за зголемување на процентот на јавниот долг.

Економски критериуми			
<p>Микс на макроекономски политики</p> <ul style="list-style-type: none"> - Миксот на макроекономските политики беше во голема мера во согласност со целта за одржување на економската стабилност, иако високата невработеност останува да биде клучен предизвик. 	<p>Микс на макроекономски политики</p> <ul style="list-style-type: none"> - Микс на макроекономски политики трпеше последици поради лошиот квалитет на владините расходи со многу мерки кои беа насочени кон остварување на ветувањата поврзани со изборите наместо кон борба со кризата. - Одредени трошења придонесоа за зголемување на трговскиот дефицит. Како резултат на тоа се зголеми надворешната ранливост а денарот беше ставен под притисок. 	<p>Микс на макроекономски политики</p> <ul style="list-style-type: none"> - Јавните расходи се одржаа и покрај падот на приходи. Зголемените трансфери и субвенции беа финансирани за сметка на кастрењето на капиталните трошоци, што имаше негативно влијание врз квалитетот на јавните расходи. Недостатокот на дискусија со засегнатите страни во државата имаше негативен одраз врз квалитетот на јавните расходи. - Квалитетот на јавните расходи се влоши а високата невработеност, посебно кај младите, останува да биде клучен предизвик на политиките. 	<p>Микс на макроекономски политики</p> <ul style="list-style-type: none"> - Структурата на јавните расходи главно се одржа и се фокусираше на трансферите со мал пораст на капиталните инвестиции и понатамошно намалување на расходите за набавка на стоки и услуги. - Дел од јавните инвестиции можеа да бидат потрошени на начин кој во поголема мера го подржува растот. - Квалитетот на јавните инвестиции не се подобри значително и прашањето на високата невработеност, посебно кај младите останува да биде клучен предизвик за политиките.
<p>Слободно дејствување на пазарните сили</p> <ul style="list-style-type: none"> - Слободно дејствување на пазарните сили останува непроменето но е веќе добро напреднато. 	<p>Слободно дејствување на пазарните сили</p> <ul style="list-style-type: none"> - Континуирана практика на поставување на цените на ел.енергија под ниво на цената на трошоци е значително оптоварување за јавните расходи и ја искривува домашната ценовна структура. Улогата на државата се зголеми како резултат на некои од анти-кризните мерки но пазарните сили се доминантна карактеристика на економијата. 	<p>Слободно дејствување на пазарните сили</p> <ul style="list-style-type: none"> - Практиката на поставување на цените на ел.енергија под ниво на цената на трошоци (под прагот на рентабилност) продолжува и ја искривува домашната ценовна структура. 	<p>Слободно дејствување на пазарните сили</p> <ul style="list-style-type: none"> - Улогата на државата се зголеми како резултат на кризата, а државната сопственост е сконцентрирана главно во телекомуникациите, енергијата и јавни услуги.

Економски критериуми			
<p>Влез и излез на пазарот</p> <ul style="list-style-type: none"> - Постигнат е одреден напредок во намалувањето на пречките за влез/излез на пазарот. Сепак постои значителен простор за подобрување на генералното деловно опкружување. 	<p>Влез и излез на пазарот</p> <ul style="list-style-type: none"> - Постигнат е одреден напредок во намалувањето на пречките за влез/излез на пазарот. Сепак постои значителен простор за подобрување на генералното деловно опкружување. 	<p>Влез и излез на пазарот</p> <ul style="list-style-type: none"> - Пречките се доста ниски, а постигнат е и натамошен напредок. 	<p>Влез и излез на пазарот</p> <ul style="list-style-type: none"> - Иако е постигнат напредок во намалувањето на пречките за влез и излез од пазарот, постои значителен простор за понатамошно скратување на времетраењето на процедурите за банкротирање.
<p>Правен систем</p> <ul style="list-style-type: none"> - Постигнат е напредок во расчистувањето на правата на сопственост и зајакнување на независноста на регулаторните и надзорните тела. Сепак, слабостите во судството, вклучувајќи ги бавните процедури и недоволните ресурси сеуште го отежнуваат владеењето на правото (на пр. кај извршувањето на договорите). Во комбинација со бавниот напредок во справувањето со корупцијата и организираните криминални, овие слабости имаат негативно влијание врз квалитетот на јавните услуги, деловната клима и атрактивноста на државата за странски инвестиции. 	<p>Правен систем</p> <ul style="list-style-type: none"> - Правните процедури се сеуште бавни и некогаш квалитетот на судските одлуки е низок. Ова продолжува да има негативно влијание на правната сигурност и го попречува правилното функционирање на пазарните механизми со негативно влијание врз деловното опкружување и врз атрактивноста на државата за странски инвестиции. Некои регулаторни и надзорни тела сеуште не ја исполнуваат својата улога на чувари на владеењето на правото и на гарантите на еднакви правила на игра за сите економски оператори на пазарот. Огромниот неформален сектор е подржан од слабостите во даночната и политиката на трошење како и со спроведувањето на правото вклучувајќи ги борбата против корупција и организиран криминал. 	<p>Правен систем</p> <ul style="list-style-type: none"> - Нема напредок во забрзувањето на правните постапки, поради одложувањето на примената на амандманите на Законот за извршување. Административни капацитети и спроведувањето на некои од регулаторните и надзорни тела и натаму се ограничени. Како резултат, некои регулаторни и надзорни тела се уште не ја исполнуваат својата улога на чувари на владеењето на правото и на гарантите на еднакви правила на игра за сите економски оператори на пазарот. - Слабостите во владеењето на правото, посебно во судството, кое се карактеризира со бавни постапки, недоволни ресурси и отежнато извршување на договорите како и доминантната корупција, и натаму имаат негативен ефект врз деловното опкружување. 	<p>Правен систем</p> <ul style="list-style-type: none"> - Извршувањето на договорите сеуште оди тешко и го попречува деловното опкружување, посебно за малите и средните претпријатија (МСП). - И покрај зајакнатата правна и финансиска независност на регулаторните и надзорните тела, административниот капацитет и досието на остварување на некои од нив (агенцијата за регулирање на железничкиот сообраќај, регулаторите на пазарот на енергија и телекомуникации (АЕК, РКЕ), агенциите за регулирање и супервизија на доброволните пензиски фондови и комисијата за хартии од вредност) сеуште треба да се зајакнуваат. - Слабостите во владеењето на правото (посебно во правосудството), што се карактеризира со бавни процедури, недоволни ресурси и несигурно спроведување на договорите како и општото присуство на корупцијата, и понатаму продолжуваат погубно да делуваат на деловното опкружување.

Економски критериуми

Финансиски сектор

- Финансискиот сектор продолжи да се развива позитивно за време на минатата година со значително продлабочување на финансиско посредување и со зајакнување на регулаторните и надзорните стандарди. Сепак, овој сектор е сеуште релативно мал.

Финансиски сектор

- Покрај зголемената несигурност, стабилноста на секторот се одржа благодарение на поригорозните регулаторни стандарди и зајакнатиот надзорен капацитет воведен во последните неколку години. Секторот покажа добри резултати, добро поднесувајќи го негативниот ефект на глобалната финансиска криза.

Финансиски сектор

- Нивото на финансиска интермедијација е ниско а небанкарскиот финансиски сектор и натаму е мал.
- Високиот праг за пристап до кредити за компаниите, посебно за МСП, го ограничуваат потенцијалот за растот на приватниот сектор. Влошена е изложеноста на банкарскиот сектор на нефункционални заеми.

Финансиски сектор

- **Секторот и понатаму е доминиран од странски банки (14 од вкупно 17). Концентрацијата на пазарот и натаму е висока (петте најголеми банки достигнуваат над 77% од пазарот).**
- Ефикасноста на банкарскиот сектор останува во голема мера непроменета, а профитабилноста во целина останува ниска (поголемите банки оствариле подобри перформанси од помалите).
- Соодветното функционирање на регулаторните и супервизорски агенции (МАПАС и КХВ) е сеуште попречено или од постојано недоволната финансиска независност и/или од недоволните човечки и ИТ ресурси. Институционалните надлежности понекогаш не се доволно јасно дефинирани. Како резултат на тоа влијанието на тие институции се уште не го достигнало потребното ниво.
- **Нивото на финансиска интермедијација и конкуренција е ниско, деловното опкружување сеуште страда поради спорото правосудство.**

Економски критериуми

3.2. Капацитет за справување со конкурентскиот притисок и пазарните сили во рамки на Унијата Човечки и физички капитал

- Превземени се мерки за подобрување на нивото на квалификациите, како што подобрување на стручното образование. Но потребни се дополнителни напори за да се смали јазот на она што се нуди и она што се бара на пазарот на трудот.
- Превеземени се мерки за подобрување на состојбата на пазарот на труд но неусогласеноста меѓу понудсата и побарувачката е сеуште многу голем.
- Распољивоста на земјата со капитал е релативно мала а и неговиот квалитет е многу низок како резултат на декадите на дезинвестирање.
- Во последно време странските и домашните инвестиции почнаа да се зголемуваат. Учеството на инвестиции во БДП е релативно ниско посебно од аспект на потребата на земјата за забрзан економски раст.
- На инфраструктурата и понатаму и е потребна реконструкција и модернизација.

3.2. Капацитет за справување со конкурентскиот притисок и пазарните сили во рамки на Унијата Човечки и физички капитал

- Се уште постои простор за подобрување на ефикасноста на јавните трошења за образование и за квалитет на образованието. И покрај овие напори, општото ниво на образование и обука на работната сила е сеуште релативно ниско а јазот помеѓу квалификациите на работната сила и барањата на претпријатијата е сеуште значаен.
- Мерките за подобрување на нивото на квалификуваност продолжија но потребни се понатамошни постојани напори.
- Приливот на СДИ во голем дел како резултат на кризата значајно се намали.
- Во некои случаи бавните правни процедури и фрагментацијата на одговорности меѓу централната и локалната власт претставуваат препрека за СДИ.
- Распољивоста на државата со капитал останува релативно ниска посебно во светло на потребата за забрзување на економскиот раст.
- На инфраструктурата и понатаму и е потребна реконструкција и модернизација.

3.2. Капацитет за справување со конкурентскиот притисок и пазарните сили во рамки на Унијата Човечки и физички капитал

- Потребни се напори за подобрување на квалитетот на образованието. Општото ниво на образование на работната сила е се уште релативно ниско, посебно значаен е јазот меѓу квалификациите на работната сила и барањата на претпријатијата. Се уште постои значителен простор за подобрување на ефикасноста на јавните трошења за образование и за подигнување на квалитет на образованието.
- Земјата располага со релативно мал капитал и неговиот квалитет е многу низок како резултат на декадите на дезинвестирање.
- Како резултат на несигурноста поврзана со кризата и фискалните ограничувања, приватните домашни инвестиции драстично се намалија.
- Ниското ниво на правна сигурност имаше негативен ефект на инвестициите, кои во 2009 и 2010 останаа на ниско ниво. Во некои случаи бавните правни процедури и фрагментација на одговорности меѓу централната и локалната власт и тековниот спор за заштита на еден инвеститор натаму претставуваат препрека за СДИ.
- Расходите за јакнење на економија заснована на знаење и натаму се ниски. Капацитетот на администрацијата да го услужува бизнисот се попречени со честата реалокација на кадри и со процедури кои одземаат многу време.
- Распољивоста на државата со капитал останува релативно ниска што е индикатор за ниската атрактивност на државата за СДИ. И натаму инфраструктурата бара реконструкција и модернизација.

3.2. Капацитет за справување со конкурентскиот притисок и пазарните сили во рамки на Унијата Човечки и физички капитал

- **Општото ниво на образование и обука на работната сила е се уште релативно ниско, јазот меѓу квалификациите на работната сила и барањата на пазарот е сеуште значаен.**
- **Се уште постои значителен простор за подобрување на ефикасноста на јавните инвестиции во образованието и за подигнување на квалитет на образованието.**
- **Сеуште ниското ниво на образование бара понатамошни зајакнати напори со цел да се подобри располољивоста со човечки капитал на земјата.**
- **Земјата располага со релативно мал капитал и неговиот квалитет е многу низок како резултат на декадите на дезинвестирање.**
- Ниското образовно ниво и располољивоста со малку капитал водат до ниско општо ниво на продуктивност.
- **Општото ниво на инвестиции во 2010 и рана 2011 беа пониски отколку во претходната година.**
- **Во некои случаи бавните правни процедури** (на пр. процедурите за обезбедување работни дозволи за странци) **и фрагментација на одговорности меѓу централната и локалната власт и натаму претставуваат препрека за СДИ.**
- **Расходите за јакнење на економија заснована на знаење и натаму се ниски.**
- Акумулацијата на јавен капитал е попречена од слабите капацитети за имплементација, но исто така и од употребата на средствата за некои помалку продуктивни намени како на пр. за разубавување на главниот град.
- **Распољивоста на државата со капитал останува релативно ниска.**
- **И натаму инфраструктурата бара реконструкција и модернизација.**

Економски критериуми

Секторска и структура на претпријатија

- Направен е ограничен напредок во структурните промени.

Секторска и структура на претпријатија

- Упатува на тренд на зголемување на вработеноста во активности кои бараат малку капитал и ниски квалификации но исто така имаат ниска додадена вредност и одтаму низок приход.
- Неформалниот сектор и понатаму е многу голем.
- Пазарите на гас и електрична енергија и понатаму се доминирани од единствен добавувач што ја поткопува ефективната конкуренција.
- Ограничени се структурните промени кон диверзификација и кон активности со висока новододадена вредност.
- Конкуренцијата во мрежните индустрии и понатаму е ограничена од неколку доминантни добавувачи.

Секторска и структура на претпријатија

- Неформалниот сектор е поттикнат од слабости во даночната и фискалната политика, од слабостите во спроведувањето на правото и борбата против корупција и организираниот криминал.
- Пазарите на гас и електрична енергија и натаму се доминирани од единствен добавувач што ја поткопува конкуренцијата.
- Нема значителни структурни промени во секторите на транспорт и телекомуникации.
- Ограничени се структурните промени кон диверзификација и кон активности со висока новододадена вредност.
- Конкуренцијата во мрежните индустрии и понатаму е ограничена од неколку доминантни добавувачи.

Секторска и структура на претпријатија

- **Пазарите на гас и електрична енергија и натаму се доминирани од многу мал број моќни добавувачи што ја поткопува ефективната конкуренција. Нема значајни структурни промени во транспортниот сектор.**
- Порастот на вработеноста во земјоделскиот сектор со истовременото намалување на продуктивноста на секторот упатуваат на заклучокот дека станува збор за „административно“ креирање на работни места, а не за нови капацитети.
- **Неформалниот сектор поттикнат од даночната и фискалната политика, како и од спроведувањето на правото и борбата против корупцијата претставуваат и понатаму клучни предизвици.**
- **Ограничени се структурните промени кон диверзификација и кон активности со висока новододадена вредност.**
- **Конкуренцијата во мрежните индустрии и понатаму е ограничена од неколку доминантни добавувачи.**
- **МСП сеуште се соочуваат со проблеми во пристапот до капитал и до пазари и покрај зголемената поддршка.**

Економски критериуми			
<p>Државно влијание врз конкуренцијата</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ограничено директно државно влијание на конкуренцијата, но во некои области (електричната енергија), индиректното и директното државно мешање е големо. Бројните ад-хок измени во деловната регулатива ја попречуваат предвидливоста и доверливоста на деловната клима. 	<p>Државно влијание врз конкуренцијата</p> <ul style="list-style-type: none"> - Индиректната државна помош сеуште води кон искривување на релативните цени, посебно во енергетскиот сектор. Цената на енергијата сеуште не ги покрива вкупните трошоци што ја искривува ценовната структура, води до значајни загуби за снабдувачите на енергија во државна сопственост кои мора да се покриваат со значајни трансфери од буџетот. Државното влијание е ниско во повеќето области. 	<p>Државно влијание врз конкуренцијата</p> <ul style="list-style-type: none"> - Нивото на систематска државна интервенција е се уште многу ниско. Цената на енергијата се уште не ги покрива вкупните трошоци што ја искривува ценовната структура, води до значајни загуби за снабдувачите на енергија во државна сопственост. - Капацитетот на КЗК за обезбедување на еднакви правила на игра за сите учесници на пазарот е ограничен. 	<p>Државно влијание врз конкуренцијата</p> <ul style="list-style-type: none"> - Нивото на систематска државна интервенција е се уште многу ниско; според официјалните податоци тоа е помалку од 1% од БДП, но оваа бројка е сепак неспоредлива со податоците за државна помош кои се добиваат според стандардите на ЕУ. - Обезбеденоста со ресурси на КЗК е сеуште недоволна за да може Комисијата целосно да ги обавува сите свои надлежности.
<p>Економска интеграција со ЕУ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Напредната трговска интеграција со ЕУ, но миксот на производи се уште е сконцентриран во неколку ценовно чувствителни производи. 	<p>Економската интеграција со ЕУ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Трговската интеграција со ЕУ е добро напредната но миксот на производи и понатаму е сконцентриран во неколку ценовно чувствителни производи. - Меѓународната ценовна конкурентност на македонската економија и понатаму е непроменета. 	<p>Економската интеграција со ЕУ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Извозната структура и натаму е концентриран на ограничен број на производи кои се ценовно чувствителни. - Меѓународната ценовна конкурентност на македонската економија и понатаму е непроменета. 	<p>Економската интеграција со ЕУ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Извозната структура и натаму е концентриран на ограничен број на производи кои се ценовно чувствителни. - Меѓународната ценовна конкурентност на македонската економија и понатаму е непроменета.

Поглавје 1. Слободно движење на стоки

Пристапно партнерство - Донесување и спроведување на хоризонтална законска рамка за заокружување на неопходната инфраструктура и за раздвојување на надлежностите на различните функции (регулација, стандардизација, акредитација, метрологија, процена на усогласеноста и инспекциски надзор) заради постигнување на процедурите за процена на усогласеноста; Изготвување стратегија за спроведување на европското законодавство за релевантните хоризонтални организации (стандардизација, акредитација, метрологија и инспекциски надзор) со крајни датуми и јасни надлежности за воведување и спроведување законодавни мерки и за јакнење на административниот капацитет во различните сектори; Изготвување Акциски план за сообразност со членовите 28-30 од ДЕЗ со точки определени за внатрешно скенирање на домашното законодавство и на административните практики заради воведување клаузули за взаемно признавање и за неопходните амандмани; Забрзано донесување на европските стандарди и забрзани напори за да се стане полноправен член на Европските организации за стандардизација.

Среднорочни приоритети - Развој на структура за инспекциски надзор согласно со европското законодавство.

КОМЕНТАР – Генерален впечаток за напредокот во ова поглавје е дека се исполнуваат сите зацртани приоритети, но со едно премногу бавно темпо кое го попречува остварувањето на целосна усогласеност. Најкритична е констатацијата дека Владата врши контрола врз хоризонталните организации преку контрола на нивниот буџет, кој не е доволен за да можат тие да одговорат на своите обврски како и за да се вклучат ефикасно во работата на релевантните ЕУ тела и да соработуваат со сродните европските организации. Ова е пример дека онаму каде што постои некаков институционален капацитет резултатите неизостануваат.

Извештај за напредокот 2008	Извештај за напредокот 2009	Извештај за напредокот 2010	Извештај за напредокот 2011
1. Општи принципи - Нема акциски план за сообразност со членовите 28-30 на Договорот за ЕЗ.	1. Општи принципи - Активностите за спроведување на на акцискиот план за сообразност со членовите 28-30 на Договорот за ЕЗ треба да почнат.	1. Општи принципи. - Се започна со имплементација на акцискиот план за сообразност со членовите 34-36 од Договорот за функционирање на ЕУ (ДФЕУ).	1. Општи принципи - Постои јасно одложување на спроведувањето на акциониот план.

2. Хоризонтални мерки

- Треба да се обезбеди поделба на задачите.
 - Рамковното законодавство треба натаму да се усогласи со acquis.
 - Нема сеопфатна стратегија со динамика за спроведување на acquis за релевантните хоризонтални институции.
- 2.1. Стандардизација
- Не е забрзана постапката за донесување на европските стандарди.
 - Институтот за стандардизација нема доволен административниот капацитет.
 - Вработувањата од 2007 не се остварија.
 - Нема напредок кај членство во европските организации за стандардизација.
- 2.2. Тела за оценка на сообразноста
- 2.3. Акредитација
- Институтот за акредитација има 9 вработени, што не е доволно.
- 2.4. Биро за метрологија
- Нема адекватно обучен персонал за извршување на функциите и за ракување со испорачаната опрема.
- 2.5. Инспекциски надзор
- Пазарната инспекција е се уште многу слаба.
 - Пазарната инспекција има мал капацитет.
 - Административниот капацитет на координативното тело за соработка останува незадоволителен.

2. Хоризонтални мерки

- Рамковното законодавство се уште не е усогласи со acquis.
 - Треба допрва да се направи сеопфатна стратегија со динамика за спроведување на acquis за релевантните хоризонтални институции.
 - Има многу малку независни тела за тестирање, сертификација и инспекција.
- 2.1. Стандардизација
- Да се забрза донесувањето на европските стандарди за да се постигне целта утврдена за 2010.
 - Институтот за стандардизација нема доволен капацитет иако зајакнат.
 - Нема напредок кај членство во европските организации за стандардизација.
- 2.2. Тела за оценка на сообразноста
- 2.3. Акредитација
- Институтот за акредитација има 13 вработени, што се уште не е доволно.
- 2.4. Биро за метрологија
- Нема доволно лабораториска опрема и обучен персонал за правилно функционирање.
- 2.5. Инспекциски надзор
- Пазарната инспекција е се уште многу слаба и има малку вработени.
 - Многуге надлежности, малиот персонал, недоволното овластување на инспекторите и ниското финансирање ја спречуваат Пазарната инспекција да ја проверува техничката сообразност на стоката и да детектира потенцијални дефектни производи.
 - Административниот капацитет на координативното тело за соработка останува незадоволителен.

2. Хоризонтални мерки

- Сеопфатна стратегија со динамика за спроведување на acquis за релевантните хоризонтални институции допрва треба да се имплементира.
- 2.1. Стандардизација
- Институтот за стандардизација работи на исполнување на условите за полноправно членство во европските организации за стандардизација, CEN и CENELEC.
- 2.2. Тела за оценка на сообразноста
- Законот за безбедност на производите треба да се ревидира и да се усогласи целосно со хоризонталните acquis за хармонизирани производи.
- 2.3. Акредитација
- Институтот за акредитација има 15 постојано вработени.
- 2.4. Биро за метрологија
- Се уште нема акредитирани лаборатории, тие немаат се уште доволно опрема и обучен персонал за правилно функционирање.
 - Бројот на вработени на БоМ е намален за тројца.
- 2.5. Инспекциски надзор на пазарот
- Пазарната инспекција е се уште многу слаба.
 - Потребни се дополнителни мерки за натамошно усогласување на acquis.
 - Многуге надлежности, ограниченото финансирање и недоволно обучениот персонал ги спречуваат Пазарниот инспекторат и Државниот Технички Инспекторат да спроведуваат сеопфатна проверка на техничката сообразност на производите

2. Хоризонтални мерки

- Рамковното законодавство се уште не е целосно усогласено со хоризонталното acquis во областа на слободното движење на стоки.
- 2.1 Стандардизација.
- **Административниот капацитет не е доволен посебно во однос на обврската на ИСПМ да стане членка на CEN и CENELEC.**
 - Владата не распределува доволно средства за членарини во Европските организации за стандардизација, спротивно на Законот за стандардизација. Недостатокот на средства се надополнува со скромните приходи на ИСПМ.
- 2.2 Тела за оценка на сообразноста.
- **Законот за безбедност на производите беше ревидиран во 2011, но се уште не е целосно усогласен со хоризонталното acquis.**
- 2.3 Акредитација.
- Сеуште не се потпишани мултилатерални договори за тестирање на лаборатории, инспекциски тела и тела за сертификарање на производи со ЕА.
- 2.4. Биро за метрологија
- Најголем дел од буџетот на БМ се употребува за набавка на опрема за лабораториите.
 - Опредметите во лабораториите не се калибрира редовно, ниедна од лабораториите не е акредитирана.
 - **Планираното зголемување на персоналот не се случи и административниот капацитет и понатаму останува незадоволителен.**
- 2.5. Инспекциски надзор на пазарот.
- **Органите за истражување на пазарот се уште имаат ограничени човечки и финансиски капацитети за спроведување на сеопфатна проверка на техничка сообразност на производите.**

Поглавје 1. Слободно движење на стоки			
3. Законодавство за производи од „стариот приод“	3. Законодавство за производи од „стариот приод“ - Бавно се напредува.	3. Законодавство за производи од „стариот приод“ - Треба да се потврди усогласеноста на донесените правилници со <i>acquis</i> .	3. Законодавство за производи од „стариот приод“ - Беше донесен нов Закон за хемикалии, но целосно транспонирање на законодавството на ЕУ во оваа област допрва треба да се обезбеди преку легислативата за имплементација.
4. Законодавство за производи од „новиот и глобален приод“	4. Законодавство за производи од „новиот и глобален приод“ - Бавно се напредува.	4. Законодавство за производи од „новиот и глобален приод“ - Треба да се потврди усогласеноста на донесените правилници со <i>acquis</i> .	4. Законодавство за производи од „новиот и глобален приод“ - Треба да се потврди усогласеноста на донесените правилници со <i>acquis</i> .
5. Процедурални мерки	5. Процедурални мерки - Нема напредок.	5. Процедурални мерки - Треба да се потврди усогласеноста на донесениот Закон и правилници со <i>acquis</i> . - Подготовките бавно напредуваат.	5. Процедурални мерки - Нема напредок. Во оваа област државата е во напредна фаза.

Поглавје 2. Слободно движење на работници

Пристапно партнерство

КОМЕНТАР – Многу бавно се одвиваат подготовките во оваа област како резултат на што усогласеноста со *acquis* е се уште во рана фаза. Онаму каде што државата прави напори за либерализација на пазарот на трудот заради усогласување со *acquis* креира несоодветни политики со што ја отежнува мобилноста на работната сила од ЕУ и кон ЕУ.

Извештај за напредокот 2008	Извештај за напредокот 2009	Извештај за напредокот 2010	Извештај за напредокот 2011
<p>1. Пристап на пазарот на трудот</p> <ul style="list-style-type: none"> - Недоволен административен капацитет за да се спроведе законодавството во ова поле. - Нема развој кај законодавството за вработување на граѓани на ЕУ во јавниот сектор и за остварување на јавните овластувања. 	<p>1. Пристап на пазарот на трудот</p> <ul style="list-style-type: none"> - Нема напредок кај вработувањето на граѓани на ЕУ во јавниот сектор и за остварување на јавните овластувања. 	<p>1. Пристап на пазарот на трудот</p> <ul style="list-style-type: none"> - Треба да се измени Законот за јавни службеници заради пристап до пазарот на трудот. - Подготовките се во рана фаза 	<p>1. Пристап на пазарот на трудот</p> <ul style="list-style-type: none"> - Не е забележан напредок во областа на пристап до пазарот на труд. - Треба да се измени Законот за јавни службеници за да им се овозможи пристап до работни места во јавните служби на граѓаните на ЕУ.
<p>2. Европската мрежа на служби за вработување</p> <ul style="list-style-type: none"> - Нема напредок во подготовките за учество во Европската мрежа на служби за вработување (ЕУРЕС). - Агенцијата за вработување сè уште не ги презеде потребните подготвителни чекори. - Недостасува технички капацитети и човечки ресурси. 	<p>2. Европската мрежа на служби за вработување</p> <ul style="list-style-type: none"> - Недоволно човечки ресурси за имплементација на системот. 	<p>2. Европската мрежа на служби за вработување</p> <ul style="list-style-type: none"> - Се изготви акциски план за мерките и активностите за учество во ЕУРЕС. 	<p>2. Европската мрежа на служби за вработување</p> <ul style="list-style-type: none"> - Се имплементира акцискиот план за мерките и активностите за учество во ЕУРЕС.
<p>3. Координацијата на системите за социјална заштита</p> <ul style="list-style-type: none"> - Не се потпишани натамошни билатерални договори за социјална заштита. - Недоволен административен капацитет за координација на шемите за социјална заштита во рамките на движењето на работниците. 	<p>3. Координацијата на системите за социјална заштита</p> <ul style="list-style-type: none"> - Недоволен капацитет за координација на шемите за социјална заштита. 	<p>3. Координацијата на системите за социјална заштита</p> <ul style="list-style-type: none"> - Недоволен капацитет за координација на шемите за социјална заштита 	<p>3. Координацијата на системите за социјална заштита</p> <ul style="list-style-type: none"> - Спроведена е обука за јакнење на капацитетите на службите.
<p>4. Европската карта за здравствено осигурување</p> <ul style="list-style-type: none"> - Не е забележан напредок 	<p>4. Европската карта за здравствено осигурување</p> <ul style="list-style-type: none"> - Недоволен капацитет за воведување на Европската картичка за здравствена заштита. 	<p>4. Европската карта за здравствено осигурување</p> <ul style="list-style-type: none"> - Подготовките се во почетна фаза. 	<p>4. Европската карта за здравствено осигурување</p> <ul style="list-style-type: none"> - Подготовките се во почетна фаза.

Поглавје 3. Право на основање претпријатија и слобода на давање на услуги

Пристапно партнерство - Отстранување на другите пречки за основање и обезбедување прекугранични услуги за физички и правни лица од ЕУ; Дефинирање на разликата меѓу обезбедувањето услуги преку постојана деловна единица и на временска основа во законодавството.

Среднорочни приоритети - Усогласување со *acquis* на взаемното признавање на професионалните квалификации, за обука и развој на потребните административни структури, Усогласување со *acquis* за поштенски услуги, вклучувајќи го воспоставувањето на независен национален регулатор.

КОМЕНТАР – Освен во делот на поштенските услуги, усогласувањето во другите три подрачја се движи многу бавно. За илустрација колку бавно се движи усогласувањето, номинирањето на лице како национален координатор на институциите одговорни за признавање на странски квалификации иако предвидено во НПАА 2010 се уште не е именувано. ЕК констатира дека недостигаат механизми за отворање бизниси и нудење на услуги од страна на нерезиденти (лиценци, дозволи и сл.) што е спротивно со прокламираната политика за привлекување на странски инвестиции.

Извештај за напредокот 2008	Извештај за напредокот 2009	Извештај за напредокот 2010	Извештај за напредокот 2011
<p>1. Право на основање</p> <ul style="list-style-type: none"> - Недоволна транспарентност и објективност при давањето одобренија. - Одлуките понекогаш доцнат или се спротивни. 	<p>1. Право на основање</p> <ul style="list-style-type: none"> - Одлуките во некои сектори понекогаш доцнат или се отповикуваат. 	<p>1. Право на основање</p> <ul style="list-style-type: none"> - Одлуките во некои сектори доцнат или се отповикуваат. - Режимот за издавање дозволи во изменетиот Закон за градба не е хармонизиран. 	<p>1. Право на основање</p> <ul style="list-style-type: none"> - Режимот за издавање дозволи во изменетиот Закон за градба не е хармонизиран. - И покрај измените на Законот за туристичка дејност, условите за лиценцирање на туристички водичи не се изменети. - Хоризонталниот закон за транспонирање на Директивата за услуги сеуште не е усвоен. Сеуште и не е назначена „единствена контакт точка“. - Локалните и судските власти сеуште не се дел од процесот на координација што има за цел зголемување на познавањата од судската пракса на ЕУ за релевантните услуги.

Поглавје 3. Право на основање претпријатија и слобода на давање на услуги

<p>2. Слобода за обезбедување прекугранични услуги</p> <ul style="list-style-type: none"> - Сè уште не се прави разлика во третманот на странски оператори кои обезбедуваат прекугранични услуги и оние кои обезбедуваат услуги преку постојана деловна единица во земјата. - Сè уште не им дозволува на давателите на услуги слободно да ја вршат својата дејност. - Законодавството наметнува барања за националност, место и деловна единица за многу услужни дејности. - Има сериозни празнини во координацијата меѓу различните тела за овластување. - Административниот капацитет не е задоволителен. 	<p>2. Слобода за обезбедување прекугранични услуги</p> <ul style="list-style-type: none"> - Недоволно се работело на дистинкцијата во третманот на странски оператори кои обезбедуваат прекугранични услуги и оние кои обезбедуваат услуги преку постојана деловна единица во земјата. - Координацијата меѓу различните тела треба да се зајакне. - Административниот капацитет на различните тела не е задоволителен. 	<p>2. Слобода за обезбедување прекугранични услуги</p> <ul style="list-style-type: none"> - Недоволно се работело на дистинкцијата во третманот на странски оператори кои обезбедуваат прекугранични услуги и оние кои обезбедуваат услуги преку постојана деловна единица во земјата. - Националноста е се уште услов во неколку сектори. - Административниот капацитет на различните тела е недоволен. 	<p>2. Слобода за обезбедување прекугранични услуги</p> <ul style="list-style-type: none"> - Странските оператори треба да основаат подружница или филијала со цел да нудат услуги во земјата, што не е во согласност со <i>acquis</i>. - Не постои општа правна одредба на сила која овозможува нудење на прекугранични услуги. - Националноста е сеуште услов во неколку услужни сектори. - Административниот капацитет на различните тела останува слаб.
<p>3. Поштенски услуги</p> <ul style="list-style-type: none"> - Потребна е изготвување на подзаконските акти за целосно усогласување. - Сè уште не е целосно функционална Поштенската агенција и нема административен капацитет за да го регулира поштенскиот пазар и да ги прими законите. 	<p>3. Поштенски услуги</p> <ul style="list-style-type: none"> - Треба да се потврди усогласеноста на националната поштенска легислатива со првите две поштенски директиви. - Поштенската агенција е целосно функционална, се финансира целосно од сопствени извори и има зајакнат административен капацитет. Го регулира поштенскиот пазар и независно ја спроведува поштенската легислатива. 	<p>3. Поштенски услуги</p> <ul style="list-style-type: none"> - Потребни се законски измени за да се доведе националната поштенска легислатива во согласност со Третата поштенска директива. - Треба да се разјаснат статусот и оперативните аранжмани за реструктурирање на давателот на универзалната поштенска услуга. 	<p>3. Поштенски услуги</p> <ul style="list-style-type: none"> - Потребна е понатамошна работа на планот на усогласување на законодавството посебно во делот на понатамошна либерализација на пазарот итн. - Потребно е зајакнување на надзорот на пазарот со цел да се оневозможи избегнувањето на постоечките законски прописи. - Потребно е натамошно подобрување на квалитетот на услугите на назначениот давател на универзалната поштенска услуга. - Капацитетот за креирање политики на МТСП во полето на поштенските услуги, останува слаб.

Поглавје 3. Право на основање претпријатија и слобода на давање на услуги

4. Взаемно признавање на стручни квалификации

- Новиот закон за високо образование не прави разлика меѓу академските и стручните квалификации.
- Административниот капацитет на информатичкиот центар за признавање на странски академски дипломи во рамките на МОН е сè уште слаб.
- Нема координација меѓу секторските институции одговорни за спроведување и примена на взаемното признавање на стручни квалификации.

4. Взаемно признавање на стручни квалификации

- Усогласувањето со директивата за признавање на професионални квалификации почна, но усогласеноста треба да се потврди.
- Нема процедура за признавањето на професионалните квалификации и диференцијатата од признавањето на академски квалификации.
- Се уште постои клаузулата за националност и реципроцитет.
- Допрва треба да се усогласува со директивата за адвокати.

4. Взаемно признавање на стручни квалификации

- Законодавството се уште не прави разлика меѓу академски и професионални квалификации.
- Административниот капацитет на информатичкиот центар за признавање на странски академски дипломи во рамките на МОН е сè уште недоволен.
- Допрва треба да се усогласува со директивата за адвокати.
- Усогласувањето со директивата за признавање на професионални квалификации почна, но усогласеноста треба да се потврди.

4. Взаемно признавање на стручни квалификации

- Усоен е законот за признавање на професионалните квалификации, но сеуште не е во целост со Директивата за признавање на професионалните квалификации, посебно во делот кој се однесува на привремената мобилност.
- Дополнително, законодавството кое ги регулира различните професии сеуште содржи услови во однос на националност, јазик и реципроцитет.
- Се уште не е формирана координативна група помеѓу тела за авторизација. Не е номиниран ни Национален координатор на телата одговорни за признавање на професионалните квалификации.
- Допрва треба да се усогласува законодавството со Директивата за адвокати.
- Допрва треба да се усогласува законодавството со директивата за трговски агенти и токсични производи.

Поглавје 4. Слободно движење на капитал

Пристапно партнерство - Натамошно зајакнување на рамката против перење на пари преку подигнување на свеста на институциите кои известуваат и создавање веродостојна евиденција од примената на релевантните институции. Зајакнување на капацитетот и споделување на истражни информации меѓу институциите; - Натамошен напредок во отстранувањето на пречките за движење на капиталот.

КОМЕНТАР – Речиси никаков напредок не е остварен во областите на слободно движење на капитал и плаќање и платен промет. Се уште постојат сериозни ограничувања за краткорочни портфолио инвестиции и за прекуграничен трансфер на наплати. Ваквата стагнација во овој сектор придонесува за намалена конкуренција во банкарскиот и во финансискиот сектор со што производитите и услугите коишто се нудат на финансискиот пазар се недоволно развиени, прескапи и несоодветствуваат со економската моќ на граѓаните и бизнисите. Натамошната либерализација зависи од влезот во втората фаза на ССА што само посебе требаше да се случи пред шест години.

Извештај за напредокот 2008	Извештај за напредокот 2009	Извештај за напредокот 2010	Извештај за напредокот 2011
<p>1. Движење на капитал и плаќање</p> <ul style="list-style-type: none"> - Странци имаат право на градежно земјиште со претходно одобрување, а ограничувањата во однос на земјоделското земјиште остануваат. - За да се либерализира областа на портфолио инвестициите, ќе треба да се отстранат сите ограничувања. - Пензиските фондови сè уште треба да исполнуваат строги ограничувања во однос на типот и обемот на домашните хартии од вредност од берзата (само 20% во недоволни хартии од вредност). - Странски државјани со денарски сметки во локалните банки не можат да ги вршат сите видови операции. 	<p>1. Движење на капитал и плаќање</p> <ul style="list-style-type: none"> - Има ограничување за странци да купуваат земјоделско земјиште. - Се уште има ограничувања на износите што нерезидентите можат да ги префрлат преку нивните денарски и девизни сметки. - Рестрикцијата на пренесувањето кеш износи преку граница не е сосема во согласност со европското законодавство. - Државјаните се уште не смеат да купуваат имот во странство. 	<p>1. Движење на капитал и плаќање</p> <ul style="list-style-type: none"> - Има ограничување за граѓаните на ЕУ да купуваат земјоделско земјиште. - Има ограничувања за државјаните во однос на портфолио инвестиции во странство. - Се уште има ограничувања на износите што нерезидентите можат да ги префрлат преку нивните денарски и девизни сметки. - Рестрикцијата на пренесувањето кеш износи преку граница не е сосема во согласност со европското законодавство. - Државјаните се уште не смеат да купуваат имот во странство, да отвараат сметки во странски банки или да купуваат удели во недоволни компании. 	<p>1. Движење на капитал и исплати</p> <ul style="list-style-type: none"> - Иако имаше некакво релаксирање на условите, сите ограничувања за државјаните во однос на портфолио инвестиции во странство се задржани. - Се уште има ограничувања на износите што нерезидентите можат да ги префрлат преку нивните денарски и девизни сметки. - Рестрикцијата на пренесувањето кеш износи преку граница не е сосема во согласност со европското законодавство. - На граѓаните на ЕУ сеуште не им е дозволено да купуваат земјоделско земјиште. - Мора да се спроведе модернизација на инфраструктурата. - Државјаните се уште не смеат да купуваат имот во странство, да отвараат сметки во странски банки или да купуваат хартии од вредност.

Поглавје 4. Слободно движење на капитал

<p>2. Платен промет</p> <ul style="list-style-type: none"> - Таксите за прекугранични платежни трансакции по електронски пат и натаму се диспропорционални со домашните платежни трансакции по електронски пат. 	<p>2. Платен промет</p> <ul style="list-style-type: none"> - Новиот Закон за платен промет не е усогласен со директивата 2007/64/ЕС. - Таксите за прекугранични платежни трансакции по електронски пат и натаму се диспропорционални со домашните платежни трансакции по електронски пат. 	<p>2. Платен промет</p> <ul style="list-style-type: none"> - Усоените амандмани на Законот за платен промет дозволуваат одредена конкуренција, меѓутоа тој се уште не е усогласен со директивата 2007/64/ЕС. - Таксите за прекугранични платежни трансакции по електронски пат и натаму се диспропорционални со домашните платежни трансакции по електронски пат. 	<p>2. Платен промет</p> <ul style="list-style-type: none"> - Таксите за прекугранични платежни трансакции по електронски пат и натаму се диспропорционални со домашните платежни трансакции по електронски пат.
<p>3. Борба против перење пари</p> <ul style="list-style-type: none"> - Управата против перење пари користи неколку ИТ апликации, но некогаш има ограничен пристап до базите на податоци на некои јавни институции. - Свеста на институциите за известување е зголемена, но сè уште не е задоволителна (2/3 од банките). - Се уште нема веродостојна евиденција. - Меѓународната соработка на Управата со соодветните институции во странство треба натаму да се охрабрува. - Не е јасно кои од новите вработени во Управата на определено се соодветно квалификувани и колку долго ќе работат. 	<p>3. Борба против перење пари</p> <ul style="list-style-type: none"> - Свеста на институциите за известување сè уште не е задоволителна и Управата нема добар пристап до некои бази на податоци. - Се уште нема веродостојна евиденција за примената. - Повеќе од половина од вработените во Управата се времено вработени и не се знае колку долго ќе бидат вработени. 	<p>3. Борба против перење пари</p> <ul style="list-style-type: none"> - Бројот на извештаи за сомнителни трансакции опадна за 20%. - Не е задоволителен судскиот прогон и извршувањето на судските одлуки во однос на перењето пари. - Бројот на вработени во Агенцијата против перење пари е намален. 	<p>3. Борба против перење пари</p> <ul style="list-style-type: none"> - Бројот на извештаи за сомнителни трансакции опадна за дополнителни 15%.

Поглавје 5. Јавни набавки

Пристапно партнерство - Зајакнување на комисиите за жалби заради обезбедување ефективен систем на правни лекови.

Среднорочни приоритети - Целосно функционални структури за јавни набавки за да се гарантира дека јавните набавки се спроведуваат во целосна согласност со стандардите на ЕЗ. Развој на е-набавки.

КОМЕНТАР –Во Република Македонија со години постои тренд на поништувања и неуспешни тендерски постапки. Најдобар пример за нетранспарентност и за недостаток на политичка волја за спроведување на јавните набавки во склад со законите е проектот „Скопје 2014“ каде со потпишување на дополнителни анекси многукратно ги зголемуваат договорните суми. Европската комисија констатира дека јавните пари многу често се злоупотребуваат за финансирање кампањи што упатува на заклучокот дека постои корупција.

Извештај за напредокот 2008	Извештај за напредокот 2009	Извештај за напредокот 2010	Извештај за напредокот 2011
<p>1. Општи принципи</p> <ul style="list-style-type: none">- Новото законодавство за концесии и јавно-приватни партнерства не е во согласност со <i>acquis</i>.	<p>1. Општи принципи</p> <ul style="list-style-type: none">- Новиот закон за јавни набавки во основа е усогласен со <i>acquis</i>, но целосно не нуди флексибилност за аранжманите за јавните претпријатија на кои им е дозволено согласно европското законодавство.- Тековното законодавство за концесии и јавно-приватни партнерства не е во согласност со <i>acquis</i> и добрите меѓународни практики.- Нема статистика за случаи на корупција од јавни набавки во судовите.- Нивото на свест за конфликт на интереси е ниско.- Одделението за концесии во Министерството за економија нема човечки и финансиски ресурси.	<p>1. Општи принципи</p> <ul style="list-style-type: none">- Законот за концесии и јавно-приватни партнерства не се во согласност со <i>acquis</i>.- Нема статистички податоци за случаи на корупција при јавни набавки во судовите.- Продолжува трендот на поништувања и неуспешни тендерски постапки.- Нивото на свест за конфликт на интереси, етика и борба против корупција во јавните набавки е ниско.- Одделението за концесии во Министерството за економија нема капацитет за водење големи проекти и неговата соработка со останатите институции останува недоволна.- Постапките за набавки треба да се поедностават, особено кај комуналните оператори.	<p>1. Општи принципи</p> <ul style="list-style-type: none">- Законот за концесии и јавно-приватни партнерства не се во согласност со <i>acquis</i>.- Треба да се зајакне судската статистика за јавни набавки поврзана со судските предмети.- Продолжува трендот на поништувања и неуспешни тендерски постапки.- Капацитетот на одделението за концесии во Министерството за економија е недоволен за справување со големи проекти.- Треба да се зајакне координацијата со други државни тела во областа на јавни приватни партнерства.

Поглавје 5. Јавни набавки			
<p>2. Доделување јавни договори</p> <ul style="list-style-type: none"> - Бирото за јавни набавки нема доволно персонал и соодветни простории. - Административниот капацитет на договорните органи и свеста за правилата кај економските оператори се подобрани, но сепак треба да се зајакнат кај поголеми договорни органи. 	<p>2. Доделување јавни договори</p> <ul style="list-style-type: none"> - Усогласеноста на подзаконските акти допрва треба да се потврди. - Бирото за јавни набавки и натаму нема доволно персонал. - Треба активности за подигнување на јавната свест за конфликт на интереси. - Неколку големи тендери беа поништени или пропаднаа. 	<p>2. Доделување јавни договори</p> <ul style="list-style-type: none"> - Трендот на поништување и пропаѓање тендери продолжува. - Свеста на договорните органи во однос критериумот на економски најисплатливите понуди е недоволна. - Често договорената работа била завршена пред тендерот воопшто да биде распишан. - ДЗР откри сериозни неправилности во постапките за набавка, но ЈО ги смета за минорни пропусти. 	<p>2. Доделување јавни договори</p> <ul style="list-style-type: none"> - Некои од договорите за работата од проектот „Скопје 2014“ беа изменети во однос на критериумите кои важеа во периодот на нивното доделување со зголемување на договорените суми и зголемување на обемот на работите. - ДКСК потврди дека државните фондови често се злоупотребуваат за јавни кампањи и предметот на тендерот бил испорачуван додека соодветниот тендер се уште бил во тек.
<p>3. Правни лекови</p> <ul style="list-style-type: none"> - Натамошни промени се потребни за да се постигне усогласеност со изменетите Директиви за правни лекови. - Се уште не е формирана Државна комисијата за жалби. - Конзистентноста на одлуките за жалбите сè уште не е целосно задоволителна. 	<p>3. Правни лекови</p> <ul style="list-style-type: none"> - Државната комисија за жалби доцнеше со селењето и има ограничен буџет со кој не може да ги покрива трошоците за надворешни експерти. - Бројот на жалбите и натаму е висок. - Перцепцијата на економските оператори е дека одлуките се фокусирани на процедурални прашања и дека се пристрасни во корист на властите. 	<p>3. Правни лекови.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Постои проблем со извршувањето на одлуките на Државната комисија за жалби за јавни набавки. - Комисијата се соочува со проблем на недоволно финансии и кадар. - Не е постигната усогласеност со ЕУ директивата за правни лекови. 	<p>3. Правни лекови</p> <ul style="list-style-type: none"> - Државната комисија за жалби за јавни набавки останува со сериозно недоволен буџет и кадар. - Допрва треба да се постигне усогласеност со изменетата Директива на ЕУ за правни лекови.

Поглавје 6. Право на трговски друштва

Пристапно партнерство - Развој на ефективни и независни системи за гаранција на квалитет и за јавен надзор за овластените ревизори и за ревизорските фирми; Зајакнување на релевантните административни капацитети.

КОМЕНТАР – Новина меѓу забелешките е неусогласеноста во однос на учество на вработените во одлучувањето. Ова може да се одрази дополнително негативно на социјалниот дијалог како и на економско-социјалните права и правата од работен однос. Во областа за корпоративно сметководство и ревизија Комисијата исто така очекувала од Македонија усогласување со седмата директива за трговски друштва и подготовката на консолидирани сметки, што не било направено. Главната забелешка во оваа област сепак е слабата имплементација на законодавство што само се надоврзува на сличната состојба во другите подрачја. Од успехот во имплементацијата воедно ќе зависи и потврдата која Европската комисија ја сака за усогласеноста на македонското со европското законодавство.

Извештај за напредокот 2008	Извештај за напредокот 2009	Извештај за напредокот 2010	Извештај за напредокот 2011
<p>1. Право на трговски друштва</p> <ul style="list-style-type: none"> - Одредбите за одобрение на трансакциите на заинтересираните страни и прекугранично спојување треба да се изменат. 	<p>1. Право на трговски друштва</p> <ul style="list-style-type: none"> - Одредбите за одобрение на трансакциите на заинтересираните страни и прекугранично спојување се уште не се изменети. 	<p>1. Право на трговски друштва</p>	<p>1. Право на трговски друштва</p> <ul style="list-style-type: none"> - Допрва треба да се постигне усогласувањето со член 16 за учество на вработените во одлучувањето.
<p>2. Корпоративно сметководство и ревизија</p> <ul style="list-style-type: none"> - Институтот на овластени ревизори (ИОР) направи почетни чекори кон основање систем за надзор за законски ревизори и ревизорски фирми, но иницијативата не е во согласност со Директивата 2006/43/ЕЗ, при што се става крај на само-регулацијата. - Надлежното министерство треба да се вклучи во подготовките за основање на системот за јавен надзор. - ИОР има само еден вработен и сè уште не ја спроведува програмата за образование и испитување на ревизори. - Дисциплинскиот систем за ревизор не е завршен. - ИОР не сака да ја спроведе програмата за признавање на квалификациите на овластените ревизори стекнати во странство. - Се одлага преведувањето и преземањето на Меѓународните сметководствени стандарди и Меѓународните стандарди за финансиско известување. 	<p>2. Корпоративно сметководство и ревизија</p> <ul style="list-style-type: none"> - И натаму се одлага преведувањето и преземањето на Меѓународните сметководствени стандарди и Меѓународните стандарди за финансиско известување. - Одредбите на директивата за законска ревизија во врска со системот за јавен надзор допрва треба да се усогласи. - Овластените ревизори со квалификации стекнати во странство се уште не се признати. - ИОР има сега двајца вработени и, но тоа не е доволно. 	<p>2. Корпоративно сметководство и ревизија</p> <ul style="list-style-type: none"> - Се уште не постои јавен регистар за ревизори, нема дисциплинарна програма и не е воспоставен систем за контрола на квалитетот. - Допрва треба да се воспостави јавен систем за надзор на овластени ревизори. - Овластените ревизори со квалификации стекнати во странство се уште не се признати. - ИОР се уште има само двајца вработени и тоа не е доволно. 	<p>2. Корпоративно сметководство и ревизија</p> <ul style="list-style-type: none"> - Допрва треба да се постигне усогласеност со седмата директива на Законот за трговски друштва, вклучително и условите за подготовка на консолидирани сметки. - Допрва треба да се усвои Законот за јавен надзор во областа на сметководството. - ИОР иако има статус на правно лице, сепак работи со недоволен број вработени.

Поглавје 7. Право на интелектуална сопственост

Пристапно партнерство - Изготвување национална стратегија/акциски план за градење капацитети за спроведување на европското законодавство во секоја од областите опфатени во ова поглавје, со фокус на потребата за обезбедување специјализирана обука за органите кои го спроведуваат законот, за судии, обвинители и царински работници; Пправење кампањи за развивање на јавната свест, подобрување на соработката меѓу органите кои го спроведуваат законот и меѓу сите релевантни засегнати страни.

Среднорочни приоритети - Градење капацитети за спроведување/ примена на европското законодавство и воспоставување евиденција за добро водена истрага, прогон и судска разрешница на пиратството и фалсификувањето.

КОМЕНТАР - Во делот на авторските и сродните права Комисијата и понатаму забележува дека нема издадени лиценци на ЗУКП, освен за ЗАМП, како и дека административниот капацитет на Министерството за култура за справување со авторските и сродните права не е на задоволително ниво, што воедно ја спречува Комисијата да утврди, или да ја оцени усогласеноста на законодавството.

Најкритичната точка во овој сектор и понатаму е спроведувањето на законодавството. Државата не чини ништо во справувањето со пиратеријата и спроведувањето на законите, а тоа укажува на повеќе други проблеми меѓу кои и на корупција во телата задолжени за спроведување на законите, но и на грешки во апроксимацијата и при изготвувањето на законодавството. Двете нови забелешки во овој дел и не претставуваат некаква новина. Барањето за инкриминација на интернет продажбата на фалсификувани фармацевтски производи доаѓа поради лошото искуство од спроведувањето на законот и ниската свест на граѓаните за последиците врз нивното здравје. Непостоењето на јасна поделба на надлежностите на телата за спроведување на законите и лошата методологијата на собирање податоци и размената на информации за спроведувањето на законите е причина за потребата од централно тело за координација.

Извештај за напредокот 2008	Извештај за напредокот 2009	Извештај за напредокот 2010	Извештај за напредокот 2011
<p>1. Авторски и сродни права</p> <ul style="list-style-type: none"> - Веб страницата на Секторот за авторски и сродни права при Министерството за култура не се ажурира. - Управниот суд мора да го реши спорот на владата со двете здруженија за управување со колективните права. 	<p>1. Авторски и сродни права</p> <ul style="list-style-type: none"> - Веб страницата на Министерството за култура не се ажурира. - Управниот суд и наложи на второстепената комисија да ги поништи своите одлуки во рок од 1 месец за суспендирање на активностите на двете од трите здруженија за управување со колективните права, но тоа се уште не е направено. 	<p>1. Авторски и сродни права</p> <ul style="list-style-type: none"> - Одделението за авторски права при Министерството за култура располага со незадоволителен број (4) вработени. - Лиценца од Министерството за култура е издадена само на едно здружение за управување со колективни права - ЗАМП. 	<p>1. Авторски и сродни права</p> <ul style="list-style-type: none"> - Останува да се потврди усогласеноста на Законот со европското законодавство. - Здруженијата за управување со колективни права (ЗУКП) остануваат неактивни и/или се уште немаат добиено лиценца согласно новиот Закон за авторски права. - Административниот капацитет на Одделението за авторски права при Министерството за култура е се уште недоволен.
<p>2. Права на индустриска сопственост</p> <ul style="list-style-type: none"> - Не е ратификувана Меѓународната конвенција за заштита на нови сорти на растенија. 	<p>2. Права на индустриска сопственост</p> <ul style="list-style-type: none"> - Допрва треба да се потврди усогласеноста на новиот Закон за индустриска сопственост. - Допрва треба да се потврди усогласеноста на Законот за правата на одгледувачите на растенија. - Усогласеноста на Законот за трговска марка не задоволува. 	<p>2. Права на индустриска сопственост</p>	<p>2. Права на индустриска сопственост</p>

Поглавје 7. Право на интелектуална сопственост

3. Спроведување

- Пиратеријата и фалсификувањето се распространети.
- Нема сеопфатна стратегија и акционен план за изградба на потребниот капацитет за спроведување и примена на *acquis* за авторските права и на правата на индустриската сопственост.
- Извршувањето на правата на индустриска сопственост (ПИС) е отежнато поради недостаток на соодветна свест, искуство и квалификации на инспекторите и судиите во оваа област.
- Нема доволно средства за соодветно спроведување на Законот за ПИС.
- На инспекторите им недостасува стручност и опрема.
- Не задоволува бројот на граѓански и кривични постапки.
- Мал број на предмети кои се однесуваат на ПИС, особено на заштитните знаци.
- Не се применуваат ефективно паричните казни и другите санкции иако се зголемени.
- Напорите на МВР сè уште не се доволни.
- Потребен е сеопфатен статистички пристап со цел да се покажат континуирани резултати кај ПИС.
- Потребни се напори за заштита на правата на индустриска сопственост и за сузбивање на фалсификувањето.

3. Спроведување

- Пиратеријата и фалсификувањето и натаму се се распространети и нема доволно напори за борба против пиратеријата и фалсификувањето.
- Соработката со Агенцијата за управување со конфискуван имот допрва треба да се воспоставува.
- Бројот на прекршочни, граѓански и кривични предмети е незадоволителен.
- Казните не се спроведуваат ефективно.
- Допрва треба да се гради досие за спроведување на законот.
- Свеста за ПИС е се уште незадоволителна.
- Ресурсите за ПИС се се уште недоволни.

3. Спроведување

- Поделбата на надлежностите меѓу телата за спроведување на законите е нејасна.
- Свеста за ризиците по безбедноста и здравјето од фалсификувани фармацевтски производи е ниска.
- Се уште нема успешно досие од спроведувањето на правата.
- Допрва треба да се развие систем за размена на информации меѓу телата за спроведување на законот.
- Методот за собирање на статистички податоци за спроведување на интелектуалните права е слабо развиен.
- Фалсификаторските канали ретко се следат и многу малку се прави за да се урне врвот на пирамидата.
- Бројот на прекршочни, граѓански и кривични предмети е незадоволителен.
- Пиратеријата и фалсификувањето и натаму распространети.
- Свеста за Правата од интелектуална сопственост е се уште незадоволителна.

3. Спроведување

- **Поделбата на на надлежностите меѓу телата за спроведување на законите е нејасна.**
- **Свеста за ризиците по безбедноста и здравјето од фалсификувани фармацевтски производи е ниска.**
- **Пиратеријата и фалсификувањето и натаму распространети.**
- Продажбата на фалсификувани фармацевтски производи преку интернет се уште не е инкриминирана.
- **Се уште нема успешно досие од спроведувањето на правата.**
- **Методот за собирање на статистички податоци за спроведување на интелектуалните права се уште не е развиен.**
- **Допрва треба да се развие систем за размена на информации меѓу телата за спроведување на законот.**
- **Фалсификаторските канали ретко се следат и многу малку се прави за да се урне врвот на пирамидата.**
- Потребно е централно тело кое ќе ги обедини различните институции и служби инволвирани во спроведувањето на интелектуалните права и ќе направи процена на состојбата и ќе направи акциски план.

Поглавје 8. Политика на конкуренција

Пристапно партнерство - Воспоставување веродостојна евиденција од примената во областа на антitrust и фокус на најсериозните прекршувања на законот за конкуренција, Воспоставување ефективна ex-ante контрола на државната помош; Зајакнување на административниот капацитет на Комисијата за заштита на конкуренцијата и обезбедување адекватен буџет и персонал; Целосно обезбедување транспарентна и недискриминаторска примена на Законот за конкуренција.

Среднорочни приоритети - Натамошно усогласување на законодавството со правото на ЕУ за антitrust и државна помош; Натамошно подобрување на евиденцијата од примената во областа на антitrust и контрола на државна помош, Зголемување на свеста кај државните институции, бизнисот и кај општата јавност.

КОМЕНТАР – Главните проблеми и понатаму се финансиските и човечките ресурси. Како резултат на тоа КЗК има ограничен улога во обезбедувањето на еднакви правила за сите. Поради тоа нема ефективна конкуренција во многу сегменти на пазарот што е на штета на потрошувачите и фирмите. Немањето контрола врз целата одобрена државна помош отвора простор за нетранспарентност на трошењето на јавните средства и корупција.

Извештај за напредокот 2008	Извештај за напредокот 2009	Извештај за напредокот 2010	Извештај за напредокот 2011
<p>1. Антитруст и спојувања</p> <ul style="list-style-type: none"> - Недоволен број на персонал кој работи на прашањата. - Сè уште не е соодветен капацитетот на судиите за спроведување на правото за конкуренција. - Се уште се мешаат надлежностите на КЗК и на Јавното обвинителство во случаите на здружување заради монопол. - Клаузулата за суспензија на административните и на прекршочните одлуки не е отстранета поради што се одлагаат санкциите. 	<p>1. Антитруст и спојувања</p> <ul style="list-style-type: none"> - Досието за спроведувањето кај картелите е мало. - Административниот суд ги поништи повеќето од одлуките на КЗК за злоупотреба на доминантна положба. - Кај прекршочните предмети има задоцнувања само кога одлуките не се поволни за засегнатите фирми. - Клаузулата за суспензија на административните и на прекршочните одлуки се уште не е отстранета поради што се одлагаат санкциите. - Недоволен капацитет на КЗК, а буџетот за 2009 е намален. - Судиите не се вклучени во редовната обука за политика на конкуренција. 	<p>1. Антитруст и спојувања</p> <ul style="list-style-type: none"> - Досието за спроведувањето кај спојувањата се намали, а кај картелите и натаму е мало. - Клаузулата за суспензија на административните и на прекршочните одлуки и можноста за жалба до Врховниот суд и натаму го одложуваат спроведувањето на одлуките на КЗК. - Кадрите во КЗК кои работат на анти-трус и спојувања и натаму се неадекватни. 	<p>1. Антитруст и спојувања</p> <ul style="list-style-type: none"> - Во случај на прекршочните постапки, клаузулата за суспензија може да го одложи спроведувањето на одлуките на Комисијата за заштита на конкуренцијата (КЗК). - Кадрите во КЗК кои работат на анти-трус и спојувања и натаму се неадекватни. - Евиденцијата за примената во областа на картелите останува на ниско ниво. - Буџетот на КЗК останува несоодветен.
<p>2. Државна помош</p> <ul style="list-style-type: none"> - Треба да се измени Законот за технолошко-индустриски развојни зони со цел да се избегнат можни толкувања на примената на законот кои би биле спротивни на правилата за државна помош. - Административниот капацитет на КЗК не е доволен за соодветен надзор на државната помош. - Сè уште нема ефективен и сèопфатен систем на ex-ante контрола на државната помош. - Некои тела кои доделуваат државна помош сè уште не известуваат за формата и интензитетот на државната помош што ја обезбедуваат. - Министерството за финансии се уште го одредува буџетот на КЗК (независност). 	<p>2. Државна помош</p> <ul style="list-style-type: none"> - ex ante контролата на државната помош е делумна и ограничена на неколку поголеми државни провајдери. - Некои тела кои доделуваат државна помош сè уште не ја известуваат КЗК. - Свеста за регулативата за државна помош меѓу владините институции, бизнисот и јавноста е поголема, но се уште неадекватна. - Административниот капацитет на КЗК се зголеми, но се уште треба зајакнување заради правилно следење на државната помош. 	<p>2. Државна помош</p> <ul style="list-style-type: none"> - КЗК донесе само една одлука за државна помош. - Досието за спроведување се уште слабо. - Бројот на институции кои известуваат е зголемен но е се уште недоволен. - Свеста за регулативата за државна помош меѓу владините институции, бизнисот и јавноста е се уште недоволно развиена. - Во енергетскиот сектор повеќето рудници се управувани од ЕЛЕМ и се уште нема јасно правно и финансиско разграничување меѓу ископот и работата на термоцентралите. - Финансиските ресурси на КЗК се се уште неадекватни. 	<p>2. Државна помош</p> <ul style="list-style-type: none"> - Квалитетот на одлуките во однос на прашањето за квалификација на државната помош треба да се подобри. - Кај одредени институции постои колебање за известување за помош до КЗК. - Повеќето од резервите на лигнит сеуште се управувани од страна на компанијата за производство на електрична енергија и сеуште не постои правно и финансиско разграничување помеѓу активностите за ископување на лигнит и работењето на термо-централите. - На пазарите на гас и електрична енергија доминираат поединечни снабдувачи кои ја поткопуваат ефективната конкуренција.

Поглавје 9. Финансиски услуги

Пристапно партнерство - Зајакнување на законодавството, рамката за надзор и примена, за финансискиот сектор, особено за секторот на осигурување и за пазарот на хартии од вредност; Обезбедување оперативна и независна надзорна власт за секторот осигурување која е правилно кадровски екипирана.

Среднорочни приоритети - Создавање досие од примената на борбата против возење без осигурување; Натамошно усогласување со европското законодавство.

КОМЕНТАР - Слабата конкуренција во банкарскиот сектор и високата концентрација кај само неколку банки е клучен предизвик. Државата не презема мерки за подобрување на конкуренцијата во банкарскиот сектор поради што финансиските услуги се ограничени и скапи за граѓаните и фирмите. ЕК забележува на бавното остварување на независноста на регулаторните и надзорните тела, а препорачува и да се продолжи следењето на развојот на законодавството на ЕУ во оваа област и соодветното усогласување со *acquis*.

Извештај за напредокот 2008	Извештај за напредокот 2009	Извештај за напредокот 2010	Извештај за напредокот 2011
<p>1. Банки и финансиски конгломерати</p> <ul style="list-style-type: none"> - Треба да продолжи усогласувањето со <i>acquis</i> за банкарско работење (Директива за потребен капитал). - Централна банка (НБРМ) и натаму да ги зајакнува капацитетите. Сè уште не е решено прашањето на заштита на потрошувачите. 	<p>1. Банки и финансиски конгломерати</p> <ul style="list-style-type: none"> - Допрва треба да се постигне усогласување со <i>acquis</i> за финансиски конгломерати и гаранциски шеми за депозити. - Директивата за потребен капитал се уште не е завршена. - Сè уште не е решено прашањето на заштита на потрошувачите кај НБРМ. 	<p>1. Банки и финансиски конгломерати</p> <ul style="list-style-type: none"> - Нема активности за подобрување на заштитата на потрошувачите. - Се уште треба да се постигне усогласување со <i>acquis</i> за финансиски конгломерати и гаранциски шеми за депозити. 	<p>1. Банки и финансиски конгломерати</p> <ul style="list-style-type: none"> - Слабо следење на последниот регулаторен развој на меѓународно ниво. - Нема активности за подобрување на заштитата на потрошувачите. - Слаба конкуренција во финансиско посредништво. Банките не се склони кон прифаќањето на ризици. - Не е завршено транспонирањето на Директивата за адекватност на капиталот за инвестициските фондови и кредитните институции.

Поглавје 9. Финансиски услуги

2. Осигурувањето и професионални пензии

- Надзорот на осигурувањето е слаб.
- Независната агенција за надзор на осигурувањето сè уште не функционира.
- Надзорот и натаму е надлежност на секторот за финансиски системи во Министерството за финансии, и има мал капацитет.
- Спроведувањето е слабо: нема инспекции на самото место и нема се уште ИТ систем за надворешен надзор.
- Не се склучени меморандуми за разбирање со други супервизори во финансискиот сектор или со странски осигурителни супервизори.
- Сè уште нема соодветно финансиран гарантен фонд за несолвентност на осигурителите.
- Некои осигурителни компании не се реосигурани.
- Нема подзаконски акти за Законот за сообраќај.
- Санкциите против возењето неосигурени автомобили сè уште се слаби.
- Подготовките во областа на осигурувањето, со исклучок на пензиите, заостануваат.

2. Осигурувањето и професионални пензии

- Заостанува транспозицијата на европското законодавство.
- Пазарот на осигурувањето и надзорот не се правилно регулирани.
- Управата на Надзорното тело е именувана, но не е се уште оперативна.
- Надзорот и натаму е надлежност на Министерството за финансии чиј капацитет е мал.
- ИТ систем за надворешен надзор се уште не е воспоставен.
- Не се склучени меморандуми за разбирање со други супервизори во финансискиот сектор или со странски осигурителни супервизори.
- Некои осигурителни компании се уште немаат адекватно реосигурување.
- Се уште нема подзаконски акти за Законот за сообраќај.
- Законот за задолжително осигурување на патни возила, според кој Министерството за финансии ги одредува премиите, е ефективна пречка за конкуренција меѓу осигурителните компании.
- Санкциите против возењето неосигурени автомобили сè уште се слаби.
- Оперативната и финансиската независност на МАПАС не е сигурна.
- Подготовките во областа на осигурувањето – со исклучок на пензиското осигурување – се уште треба да полнат.

2. Осигурувањето и професионални пензии

- Усвоено е дел од законодавството за оф-сајт супервизија од страна на Агенцијата за супервизија на осигурувањето, но усогласеноста со европското допрва треба да се утврди. Се уште нема досие за спроведување.
- Се уште не е спроведена ниту една супервизија на самото место и се уште не постои соодветно финансиран гаранциски фонд за инсолвентност на осигурителните компании.
- Некои осигурителни компании се уште немаат адекватно реосигурување.
- Неосигуреното возење сè уште е проблем, МВР нема веродостојно досие за борбата со неосигурено возење.
- Законот за задолжително осигурување и регистрација на патнички возила, кој требаше да се имплементира од јули 2010, се уште не се имплементира.
- Законот за задолжително осигурување на патни возила, според кој Министерството за финансии ги одредува премиите, е ефективна пречка за конкуренција меѓу осигурителните компании.
- Нема веродостојно досие за спроведување на супервизија врз основа на ризик, но пензиските фондови смеат да инвестираат само 30% од нивните средства во не-домашни хартии од вредност, што е спротивно на принципите на ЕУ законите.
- Предизвик ќе биде усогласувањето на законодавството за осигурување со рамката Солвентност I I кое е во тек.

2. Осигурувањето и професионални пензии

- Агенцијата за супервизија на осигурувањето сега врши надворешна и внатрешна супервизија.
- **Нема резултати од постапките за извршени прекршоци од страна на неосигурани возачи.**
- Законодавството за осигурување на моторните возила ќе се применува од 1 јануари 2012.
- **Законот за задолжително осигурување на патни возила, според кој Министерството за финансии ги одредува премиите, е ефективна пречка за конкуренција меѓу осигурителните компании.**
- Соодветното асquis на ЕУ за супервизија не може да се применува поради пензиската шема која е разликува од онаа во ЕУ.
- Ограничување во инвестирање во странски обврзници продолжува споротивно на асquis на ЕУ. Лимитот е поставен на 50% (30% во 2010).
- Нецелосна финансиска независност на МАПАС.

Поглавје 9. Финансиски услуги

<p>3. Инфраструктура на финансиски пазар</p> <ul style="list-style-type: none"> - Законодавството сè уште не е усогласено со acquis во доменот на завршното салдо. - Усогласување на одлуките на НБРМ за класификација на средства и за границите на изложеноста на кредити со acquis треба да се потврди. - Некои одредби од Законот за брз трансфер на пари не се во согласност со acquis и се пречка за пристап кон пазарот за парични пратки. 	<p>3. Инфраструктура на финансиски пазар</p> <ul style="list-style-type: none"> - Подготовките кај инфраструктурата на финансиските пазари се уште не почнале. 	<p>3. Инфраструктура на финансиски пазар</p> <ul style="list-style-type: none"> - Усогласеноста со acquis треба да се потврди. - Некои финансиски услуги, како на пр. лизингот не се ниту регулирани, ниту се под супервизија. - Директивата за финансиски залог и директивата за нагодување се уште не се транспонирани. 	<p>3. Инфраструктура на финансиски пазар</p> <ul style="list-style-type: none"> - Донесен е нов Закон за лизинг.
<p>4. Пазар со хартии од вредност и инвестициски услуги</p> <ul style="list-style-type: none"> - Законодавството сè уште не е во согласност со acquis, (Директиви за соодветност на капиталот). - Надлежностите на НБРМ и на КХВ се мешаат кај добивањето дозволи и надзор на трговија со хартии од вредност. - Кадарот на КХВ и ИТ капацитет не се соодветни, а нејзината функционална независност е недоволна. 	<p>4. Пазар со хартии од вредност и инвестициски услуги</p> <ul style="list-style-type: none"> - Усогласеноста на подзаконските акти на КХВ треба да се потврди. - Членовите на КХВ се уште не се со полно работно време, спротивно на законот. - ИТ капацитетот на КХВ не е адекватен. - Надлежностите на НБРМ и на КХВ се уште се мешаат кај добивањето дозволи и надзор на трговија со хартии од вредност. 	<p>4. Пазар со хартии од вредност и инвестициски услуги</p> <ul style="list-style-type: none"> - Усогласеноста со acquis на Законот за хартии од вредност допрва треба да се потврди. - Членовите на КХВ се уште не се со полно работно време, спротивно на законот. - Надлежностите на НБРМ и на КХВ се уште се мешаат кај добивањето дозволи и надзор на трговија со хартии од вредност. - ИТ капацитетот на КХВ се уште не е надграден и е несоодветен. 	<p>4. Пазар со хартии од вредност и инвестициски услуги</p> <ul style="list-style-type: none"> - Иако повеќе директиви се транспонирани, усогласувањето треба да се потврди. - Зачестените измени на супервизиските прописи создава потешкотии при имплементацијата на преземањата на пазарот на капитал. - Членовите на КХВ се уште не се со полно работно време, недоволен е и бројот на кадар во КХВ.

Поглавје 10. Информатичко општество и медиуми

Пристапно партнерство - Да се отстрани прекршувањето на ССА преку преземање на сите неопходни мерки за либерализација на секторот за електронски комуникации, донесување на потребните подзаконски акти и натамошно зајакнување на регулаторните тела; Примена на заштитни механизми за конкуренција за операторите со значителна пазарна моќ; Зајакнување на независноста и административниот капацитет на регулаторните власти за електронски комуникации и медиуми; Обезбедување стабилен и одржлив извор на финансирање на јавниот дифузен сервис и за Советот за радиодифузија.

КОМЕНТАР - Европската комисија во овој Извештај има најстрога оценка за медиумската состојба од кога било претходно. Се уште не е воспоставен стабилен и одржлив извор на финансирање ниту на Советот за радиодифузна дејност ниту на јавниот радиодифузен сервис. Истовремено, либерализацијата на медиумскиот пазар е „одложена“ поради одолговлекувањето на дигитализација на медиумите за 2013, а и поради зголеменото политичко мешање во самото функционирање на медиумите и големите казни за клеветење на јавните личности. ЕК забележува дека назначувањето на новиот директор на АЕК е политички мотивирано. Покрај тоа, високите надоместоци кои ги надминуваат административните трошоци го доведуваат во прашање непрофитниот карактер на регулаторот, а значат и бариера за влез на пазарот. Најзагрижувачки е експлицитниот заклучок на Комисијата дека постои политичко влијание врз медиумите што го спречува нивно нормално функционирање.

Извештај за напредокот 2008	Извештај за напредокот 2009	Извештај за напредокот 2010	Извештај за напредокот 2011
<p>1. Електронски комуникации и медиуми</p> <ul style="list-style-type: none"> - Потребни се корективни мерки за да се задржи конкуренцијата во мобилната телефонија (Deutsche Telekom – OTE Cosmote). - Не е воведен бројот 112 за итни случаи. - Треба да се прецизираат надлежностите меѓу регулаторното тело и министерството. 	<p>1. Електронски комуникации и медиуми</p> <ul style="list-style-type: none"> - Не е воведен бројот 112 за итни случаи. - Агенцијата за електронски комуникации нема определено доволно ресурси за спроведувања истражувања на пазарот. - Слаб административен капацитет на министерството. - Законите што ги регулираат прашањата поврзани со овластувањата за градежни работи и право на службеност не се јасни, особено кај поделбата на надлежностите меѓу Министерството за транспорт и телекомуникации и општините што го отежнува инвестирањето во телекомуникациски мрежи. 	<p>1. Електронски комуникации и медиуми</p> <ul style="list-style-type: none"> - Дилема околу усогласеноста со ЕУ на одредбите за следење на комуникации. - Нивото на соработка е недоволно за да дозволи здраво спроведување на конкуренцијата. - Да се зајакнат капацитетите во ресорното министерство. - Потребно е да се воспостави национална точка за размена на интернет сообраќај. - Не е воведен бројот 112 за итни случаи. 	<p>1. Електронски комуникации и медиуми</p> <ul style="list-style-type: none"> - Процесот на назначување на директор на регулаторот покренува грижа за можна политизација. - Високите такси кои ги наплаќа регулаторот на операторите кои го надминуваат нивото неопходно за покривање на управните трошоци го ставија под знак прашалник непрофитабилниот карактер на регулаторот и претставува бариера за влез на пазарот, што е спротивно од законодавството. - Да се зајакнат капацитетите во ресорното министерство. - Не е воведен бројот 112 за итни случаи, но е остварен напредок.
<p>2. Услуги на информатичко општество</p>	<p>2. Услуги на информатичко општество</p>	<p>2. Услуги на информатичко општество</p> <ul style="list-style-type: none"> - Потребна е административна структура за натамошна примена на директивата за е-комерц, особено национална контакт-точка. 	<p>2. Услуги на информатичко општество</p> <ul style="list-style-type: none"> - Останува да се утврди национална точка за размена на интернет сообраќајот. - Интернет трговијата е на ниско ниво, а новиот „праг“ за интернет трговија со висока царинска тарифа не е во согласност со тековната стратегија.

Поглавје 10. Информатичко општество и медиуми

3. Аудиовизуелна политика

- Советот за радиодифузија и јавниот радиодифузен сервис се ранливи од политичкото влијание поради необезбедената финансиска стабилност.
- Три, од 9-те члена на Советот не се (ре) избрани.
- Административниот капацитет е слаб.
- Нема законска одредба за концентрацијата на сопственоста на медиумите.

3. Аудиовизуелна политика

- Административниот капацитет на Советот за радиодифузија е подобрен, но се уште не е доволен за ефективно да го следи пазарот.
- Систем за наплата на радиодифузна такса се уште нема поради што независноста и одржливоста на јавниот дифузер не е обезбеден.
- Законските одредби според кои може да се отвори стечај на јавниот радиодифузен сервис се уште се во сила.
- Советот за радиодифузија и јавниот радиодифузер и натаму се предмет на политички влијанија поради нивната финансиска зависност од буџетот и тоа го намалува авторитетот на Советот пред другите радиодифузери.
- Јавните средства за рекламирање се значаен извор на приход за некои радиодифузери, но тоа не е доволно транспарентно поради што има потенцијал да ја поткопа уредничката независност.
- Законот за радиодифузија не се применува целосно, особено во однос на концентрацијата на сопственоста на медиумите.
- Законот за радиодифузија се уште не е сосема усогласен со директивата за аудиовизуелни и медиумски услуги.

3. Аудиовизуелна политика

- Законот за радиодифузија се уште не е сосема усогласен со директивата за аудиовизуелни и медиумски услуги.
- Законот за радиодифузија не се применува целосно, особено во однос на сопственоста на медиумите.
- Регулаторот не може ефективно да го мониторира пазарот.
- Се уште нема одржлив систем на финансирање на МРТВ и на Совет за радиодифузија.
- Законодавството не е усогласено со директивата за аудио-визуелни медиумски услуги поради што МК не учествува во програмата Медиуми и задолжителниот превод со титл навлегува во слободите за прием и реемитување загарантирани со директивата.
- Не е развиен патоказ за целосно префрлување на дигитална мрежа и дигитална дивиденда.

3. Аудиовизуелна политика

- **Законот за радиодифузија не се применува целосно, особено во однос на концентрацијата на медиумската сопственост.**
- **Се уште нема одржлив систем на финансирање на МРТВ и на Совет за радиодифузија.**
- **Се уште не е доволно мониторирањето на пазарот.**
- **Спречени се инвестиции во пазарот на медиуми, поради одложување на преминот на дигитална телевизија за 2013.**
- Пиратеријата е се поприсутна, особено во кабелските ТВ оператори.
- Искористувањето на средствата предвидени за дигитализација на јавниот радиодифузен сервис не е во согласност со европските практики.
- Упадот во медиумската слобода го спречува непреченото функционирање на медиумите без политичко мешање.
- Големите казни за клеветење на јавните личности се спротивни од европската пракса.

Поглавје 11. Земјоделство

Пристапно партнерство - Забрзување на регистрацијата на земјоделското земјиште и катастарот за недвижен имот; Собирање и обработка на сигурни и веродостојни земјоделски податоци, Натамошни подготовки за воспоставување ефективни и финансиски здрави платежни тела за управување и контрола на земјоделските средства, согласно барањата на ЕУ и меѓународните стандарди за ревизија.

Среднорочни приоритети - Надградба на капацитетот на администрацијата и заокружување на подготовките за практична примена на управувачките механизми на Заедничката земјоделска политика, особено интегрираниот систем за администрација и контрола (IACS) и постоење на функционален систем за идентификација на земјишни парцели (LPIS).

КОМЕНТАР – Нема напредок во секторот земјоделство, особено поради фактот состојбата не е променета во последните 3 години. Постојат одредени области каде Македонија има преземно активности, но сепак решенијата се несоодветни и некомпатибилни и дополнително придонесуваат за лошата имплементација на законодавството. Усогласеното законодавство не е проследено со предвидените подзаконски акти што ги прави законите неспроведливи. Од друга страна, ако досега проблем за Македонија и нашето пристапување во овој сектор беше недоволниот административен капацитет, тогаш со ваквиот тренд на намалување на буџетот за земјоделство подобрувањето на административните капацитети никогаш нема ниту да се случи. Намалувањето на буџетот не само што директно влијае на административниот капацитет, туку придонесува и за слабиот апсорпциски капацитет за средствата програмирани во петтата компонента од ИПА за што ЕК годинава првпат забележува. Очигледно сите вработувања кои се случува во последниот период во Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство не само што не придонеле за подобрување на административниот капацитет, туку напротив ја обременуваат и онака гломазната и нефункционална државна администрација.

Извештај за напредокот 2008	Извештај за напредокот 2009	Извештај за напредокот 2010	Извештај за напредокот 2011
<p>1. Хоризонтални прашања</p> <ul style="list-style-type: none"> - Човечките ресурси во Министерството не се доволни. - Нема напредок кај Интегрираниот административен и контролен систем. - Административната одговорност на различни институции треба да се појасни. - Нема напредок во основањето на Системот за идентификација на земјишни парцели. - Капацитетот на Платежната агенција за стабилно управување со државни пари треба да се потврди. - Бавно се спроведува стратегијата и оперативниот план за одржлив и ефикасен земјоделски инфо систем. - Малку е направено во спроведувањето на Законот за основање на мрежа за сметководствени податоци на фарма. Подзаконските акти бавно се носат. - Нема закон за државна помош во земјоделството. 	<p>1. Хоризонтални прашања</p> <ul style="list-style-type: none"> - Човечките ресурси во Министерството и натаму не се доволни, особено за одржување и натамошен развој на винскиот регистар и другите менаџмент инструменти . - Развојот на административни структури кои ги исполнуваат стандардите за имплементација на Европскиот гаранциски земјоделски фонд е во рана фаза. - Има пилот-систем за известување за цени но неговата усогласеност со стандардите на ЕУ треба допрва да се постигне. - Законодавството за мрежата за сметководствени податоци на фарми (FADN) се уште не е целосно усогласено со ЕУ. - Се уште нема закон за државна помош во земјоделството, а сегашните мерки се различни од мерките на Заедницата во одредени области. 	<p>1. Хоризонтални прашања</p> <ul style="list-style-type: none"> - Институционалниот капацитет останува недоволен со значително намален буџет во 2010 г. за плати на јавните службеници во секторот и застој во пополнувањето на упразнетите места. - Се уште не е постигнат целосно оперативен регистар на земјоделски стопанства со автоматски систем за поддршка. - Компатибилноста на регистрите не е постигната, особено во однос на идентификувањето на животните и нивното движење и контрола. - Човечките ресурси не се доволно за одржување и управување на интегрираниот административен и контролен систем. - Капацитетот на платежната агенција е зајакнат, а вработените се обучени и мотивирани, но нивниот број не соодветствува на обемот на нивните задолженија. - Развојот на административни структури кои ги исполнуваат стандардите за имплементација на Европскиот гаранциски земјоделски фонд е во рана фаза. - Законодавството за мрежата на сметководствени податоци на фарми (FADN) е воспоставено и активностите започнати, но одредени одредби се значително различни од ЕУ законодавството, особено во секторот тутун. 	<p>1. Хоризонтални прашања</p> <ul style="list-style-type: none"> - Институционалниот капацитет останува недоволен со значително намален буџет во 2011 г. за плати на јавните службеници во секторот и застој во пополнувањето на упразнетите места. - Регистар на земјоделски стопанства е конечно оперативен, но автоматски систем за поддршка и интернет серверот се слаби. - Компатибилноста на регистрите се уште не е постигната. - Човечките ресурси не се доволно за одржување и управување на интегрираниот административен и контролен систем. - Капацитетот на платежната агенција е зајакнат, а вработените се обучени и мотивирани, но нивниот број не соодветствува на обемот на нивните задолженија. - Ограничен напредок е постигнат во развојот на одржлив и ефикасен земјоделски информативен систем.
<p>2. Организација на заеднички пазар Во рана фаза се подготовките</p>	<p>2. Организација на заеднички пазар</p>	<p>2. Организации на заеднички пазар</p> <ul style="list-style-type: none"> - Подготовките се во рана фаза 	<p>2. Организации на заеднички пазар</p>

Поглавје 11. Земјоделство			
3. Производи од животинско потекло - Треба да се потврди усогласеноста на Законот за сточарство со acquis.	3. Производи од животинско потекло - Подготовките не се многу напреднати.	3. Производи од животинско потекло	3. Производи од животинско потекло
4. Посебни култури	4. Посебни култури - Законодавството за вино треба да се усогласи со ревидираното ЕУ законодавство. - Административниот капацитет за управување со контролните системи што се развиваат е ограничувачки фактор.	4. Посебни култури	4. Посебни култури - Законодавството за географски ознаки за вино треба да се усогласи со ЕУ законодавство.
5. Рурален развој	5. Рурален развој	5. Рурален развој - Поради тешкотии во обезбедувањето на различни дозволи и потврди при аплицирањето, стапката на одбиени апликации за средства од петтата компонента на ИПА е особено висока, а подобрувањето на постапките треба да бидат императив. - Мора да бидат преземени мерки за да се обезбеди правилно спроведување на програмата.	5. Рурален развој - Капацитетот на апсорпција на алоцираните средства од петтата компонента на ИПА за 2007 и 2008 година загрижува.
6. Политика на квалитет на производи	6. Политика на квалитет на производи Се уште не е донесен закон за квалитет на земјоделски производи.	6. Политика на квалитетни производи	6. Политика на квалитетни производи
7. Органско земјоделство	7. Органско земјоделство	7. Органско земјоделство - Усогласувањето со законодавството на ЕУ во овој сектор допрва треба да се постигне. - Административниот капацитет е незадоволителен.	7. Органско земјоделство - Усогласувањето со законодавството на ЕУ во овој сектор допрва треба да се постигне. - Административниот капацитет е незадоволителен.

Поглавје 12. Безбедност на храна, ветеринарна и фитосанитарна политика

Пристапно партнерство - Натомошно усогласување на законодавство со ветеринарно и фитосанитарното *acquis*, со фокус на законодавна рамка компатибилна со *acquis*; Натомошно јакнење на капацитетот на ветеринарните услуги на централно/локално ниво заради воспоставување контролен систем за контрола на увозот компатибилен со ЕУ; Обезбедување оперативен систем за идентификација на говеда и регистрација на движења, започнување на систем за идентификација на прасиња, овци и кози, Натомошно усогласување на контролните системи за болести и здравје на животните со оние на ЕУ како и вонредни планови за болести што се пријавуваат; Процена на работата на агри-храна операторите заради изготвување план за надградба во иднина.

Среднорочни приоритети - Натомошно усогласување на законодавството (пренослива спонгиоформна енцефалопатија) и животинските нус-производи, спроведување/контрола на примената и воспоставување систем за собирање/третман, Воспоставување на кадровски адекватна управа за здравје на растенијата. Натомошно усогласување на фитосанитарното законодавство, Донесување на план за надградба на агри-храна операторите и почеток на имплементацијата, Зајакнување на капацитетите од доменот на безбедност на храна, ветеринарство и фитосанитарна заштита.

КОМЕНТАР – Главниот недостаток е имплементацијата на законодавството што се должи на недоволниот административен капацитет. Комисијата ни забележува дека буџетот во секторот ветеринарство и безбедност на храна е мален, овој пат за 18% во однос на претходната година. Поради ова може да се заклучи дека нема доволна посветеност за вистински реформи и усогласување на законодавството, а нема ни грижа за здравјето на луѓето и последиците од небезбедната храна. Исклучително лош индикатор е фактот што во овој Извештај се зборува и за нееднаквата примена на HACCP стандардите и оценката на операторите со храна, што дополнително говори за владеењето на правото и за постоење на корупција во администрацијата. Ова особено ако се има предвид дека досега во повеќе наврати имплементацијата на овој стандард беше одлагана, секогаш на штета на граѓаните и нивното здравје. Комисијата утврдува неусогласеност со законодавството за пуштање во промет на храна и производи од животинско потекло, како и законодавството за квалитет на храната за животни. Ова е јасен индикатор за компаниите од ЕУ дека производитите од Македонија не ги задоволуваат стандардите за безбедност и истите не се пожелни на пазарот во Унијата.

Извештај за напредокот 2008	Извештај за напредокот 2009	Извештај за напредокот 2010	Извештај за напредокот 2011
<p>1. Општи принципи</p> <ul style="list-style-type: none"> - Да се потврди усогласеноста на подзаконските акти. - Софтверот за брзо предупредување сè уште не е подготвен. - 2. Ветеринарна политика. - Законодавството за системи за контрола на внатрешен пазар и на увозот е само делумно усогласено со <i>acquis</i>. - Организационската структура на граничните контроли не е доволно подобрена. Системот не е компатибилен со ЕУ. 	<p>1. Општи принципи</p> <ul style="list-style-type: none"> - Да се отстрани поклопувањето на двата закона во секторот и да се воспостават процедури за ефективна соработка меѓу различните институции задолжени за безбедност на храната. - Не се преземени мерки за воспоставување на повеќегодишен национален контролен план. - Се уште нема процедури за процена на ризикот и за проверки со мален интензитет. <p>2. Ветеринарна политика</p> <ul style="list-style-type: none"> - Треба да се потврди усогласеноста на законодавството за системи за контрола на внатрешен пазар и на увозот со <i>acquis</i>. - Подзаконските акти за одобрување на граничните контејнери не спонсирани. - Капацитетот за гранични контроли, иако подобрен, сè уште не е доволен. - Се уште нема систем за контрола кој е компатибилен со ЕУ. 	<p>1. Општи принципи</p> <ul style="list-style-type: none"> - Поклопувањето на двата закона во секторот и непостоењето на процедури за ефективна соработка меѓу различните институции задолжени за безбедност на храната се уште постои. <p>2. Ветеринарна политика</p> <ul style="list-style-type: none"> - Треба да се потврди усогласеноста на законодавството за системи за контрола на внатрешен пазар и на увозот со <i>acquis</i>. 	<p>1. Општи принципи</p> <ul style="list-style-type: none"> - Се уште има потреба од зајакнување на административниот капацитет на Агенцијата за ветеринарна и храна (AVX). - 2. Ветеринарна политика. - AVX има потреба од зајакнување на административниот капацитет. - Треба да се потврди усогласеноста со <i>acquis</i> за мерките за контрола и истребување на Болеста Њукасл, како и Африканската коњска болест.

Поглавје 12. Безбедност на храна, ветеринарна и фитосанитарна политика

<ul style="list-style-type: none"> - Деградирањето на стручниот кадар во Управата за ветеринарство имаше негативен ефект врз административниот капацитет за идентификација на животни. - Системот за контрола на здравјето на животните не е усогласен со законодавството на ЕУ. - Не е транспонирано дел од законодавството за контролни мерки за болести на животни. - Acquis за пренослива спонгиоформна енцефалопатија сè уште не е транспонирана. - Треба да се потврди усогласеност со ЕУ на плановите за итна интервенција за најголемиот дел од болестите. - Управата за ветеринарство недоволно добро системски се справува со преносливите болести кај животните. - Административниот капацитет за имплементирање на Законот за сточарство е недоволен. - Годишната мониторинг програма за контрола на забраната за резидуи и други супстанции не е согласно ЕУ-барањата. - Законодавството за спроведување на услови за увоз на живи животни и производи од животинско потекло не е издадено. - Не се потпишани нови меѓународни ветеринарни договори. - Подзаконските акти на Законот за благосостојба на животните сè уште не се готови. - Независноста на лабораторијата (вет. Факултет) е недоволна. - Несоодветно управување и обука (ветеринарни инспектори). - Недоволно е зајакнат капацитетот на ветеринарните служби за контролен систем компатибилен со ЕУ. 	<ul style="list-style-type: none"> - Системот за говеда е главно оперативен, но има недостатоци кај регистрацијата на движење. - Административниот капацитет во Ветеринарната управа за идентификација на животни се влоши дополнително. - Треба да се потврди усогласеност со ЕУ на плановите за истребување на шап и лигавка. - Acquis за пренослива спонгиоформна енцефалопатија сè уште не е транспонирана. - Капацитетот на Управата за ветеринарство е недоволен за справување со преносливите болести кај животните на системски начин. - Треба да се донесат подзаконските акти за некомерцијално движење на домашни миленици. - Годишната мониторинг програма за контрола на забраната за резидуи и други супстанции не е согласно ЕУ-барањата и не се додадени нови производи. - Треба да се потврди усогласеноста на законодавството за увоз на живи животни и производи од животинско потекло. - Не се потпишани нови меѓународни ветеринарни договори. - Подзаконските акти на Законот за благосостојба на животните сè уште не се донесени. - Слаб капацитет за натамошно транспонирање на acquis за зоотехнички прашања. - Капацитетот на лабораторијата е подобрена, но во некои области нема доволно опрема и се уште има проблем со независноста. - Капацитетот на ветеринарните инспектори е подобрен, но бројот, менеџментот и обуката се уште незадоволуваат. - Недоволен капацитет на ветеринарните служби за контролен систем компатибилен со ЕУ. 	<ul style="list-style-type: none"> - Капацитетот за гранични контроли се уште е недоволен во смисла на инфраструктура и администрација. - Се уште нема систем за контрола компатибилен со ЕУ. - Системот за контрола на движењето на говедата, овците и козите не е целосно оперативен. - Административниот капацитет на Ветеринарната управа за идентификување на животни останува слаб. - Законодавството на ЕУ за пренослива спонгиоформна енцефалопатија не е целосно транспонирано. - Капацитетот на Ветеринарната управа е недоволен за спроведување на системска контрола во врска со преносливите болести кај животните. - Капацитетот за натамошно усогласување на законодавството и негова имплементација во однос на зоотехничките прашања останува слаб. - Буџетот во 2010 година за трошоци за мерки за спречување и контрола на болести кај животните беше намален за 20% во споредба со истиот за 2009 година. - Административниот капацитет на Ветеринарниот инспекторат останува незадоволителен за спроведување на системот за контрола кој би бил компатибилен со тој на ЕУ на централно и на локално ниво. - Системот за надзор над ветеринарните инспектори и ветеринарните станици се уште не е имплементиран. 	<ul style="list-style-type: none"> - Не се применува Националниот акциски план за контрола на салмонелата кај пилињата поради недостиг на финансии. - Административниот капацитет за спроведување на одредбите за систематска контрола на преносливите зоонози кај АХВ не е доволен. - Буџетот во 2011 година за трошоци за мерки за спречување и контрола на болести кај животните беше намален за 18% во споредба со истиот за 2010 година. - Трошоците за имплементација на програмата за 2011 година е предвидено да се платат во 2012. - Останува да се потврди усогласеноста на одредено законодавство за добросостојба на животните. - Треба да се доусогласи законодавството за трговија со живи животни, семе, јајце клетки и ембриони. - Треба да се потврди усогласеноста на законодавството за домашни миленици и условите за увоз на животни и производи од животинско потекло со acquis. - Административниот капацитет на ветеринарниот инспекторат не е доволен.
---	--	--	--

Поглавје 12. Безбедност на храна, ветеринарна и фитосанитарна политика

<p>3. Пуштање во промет прехранбени производи и добиточна храна</p> <ul style="list-style-type: none"> - Законодавството за правила на хигиена, животински производи и контрола делумно се согласно ЕУ. - Треба да се потврди усогласеноста со <i>acquis</i> на инспекцискиот надзор (мостри). - Не се транспонирани правилата за животински нуспроизводи. - Неопходните системи за собирање и третирање (на нус производи) се уште не се воспоставени. - Нема стратегија за подобро спроведување НАССР. - Производителите и увозниците се се уште ги плаќаат контролите (мостри за контрола). 	<p>3. Пуштање во промет прехранбени производи и добиточна храна</p> <ul style="list-style-type: none"> - Законодавството за правила на хигиена, животински производи и контрола се уште само делумно е согласно ЕУ. - Треба да се потврди усогласеноста со ЕУ на правилата за животински нус-производи. - Неопходните системи за собирање и третман (нус производи) се уште не се воспоставени. - Нема стратегија за подобро спроведување НАССР. - Производителите и увозниците се се уште ги плаќаат контролите. 	<p>3. Пуштање во промет прехранбени производи и добиточна храна</p> <ul style="list-style-type: none"> - Планот за подобрување на квалитетот на свежото млеко не е усвоен поради недостаток на финансиски средства. - Законодавството за правилата за хигиена, специфични правила за производи од животинско потекло, правилата за контрола и специфични правила за контрола на производите од животинско потекло делумно се усогласени со ЕУ. - Се уште не е донесена стратегијата за третман на споредните производи од животинско потекло, вклучувајќи ја и категоризацијата на ризичните материјали. - Потребните сеопфатни системи за собирање и третман се уште не се воспоставени. 	<p>3. Пуштање во промет прехранбени производи и добиточна храна</p> <ul style="list-style-type: none"> - Операторите со храна не секогаш ги применуваат НАССР стандардите, а контролата не се спроведува во согласност со законот. - Евалуацијата на постројките за преработка на храна за нивната усогласеност со ЕУ стандардите не се спроведува соодветно. - Се уште има одредени правила за хигиена, за производи од животинско потекло, контрола и специфична контрола на производите од животинско потекло кои не се усвоени. - Планираните активности за подобрување на квалитетот на свежото млеко не се спроведени. - Се уште не се воспоставени системите за контрола и третман на нус производи од животинско потекло.
<p>4. Правила за безбедност на храна</p> <ul style="list-style-type: none"> - Уште не е донесено законодавството за материјали што доаѓаат во контакт со храната и ГМО. - Се уште нема регистри за збогатена храна, храна за посебни нутритивни потреби, прехранбени адитиви и минерални води. - Капацитетот на лабораторијата во РЗЗЗ е недоволен да обезбеди сигурни резултати. - Бројот, обуката и знаењата на персоналот во Дирекцијата за храна сè уште се недоволни. - Бројот на правници во ДХ не е зголемен за спроведување на прекршочни пријави. - Нема еден орган одговорен за контрола на храната. - Организациска структура и координација меѓу ДХ и УВ се на ниско ниво и неефективни. 	<p>4. Правила за безбедност на храна</p> <ul style="list-style-type: none"> - Се уште нема регистри за храна за посебни нутритивни потреби и за минерални води. - Подзаконските акти за растварачи за екстракција, материјали што доаѓаат во контакт со храна и за појачана храна се уште не се донесени. - Капацитетот на Дирекцијата за храна е слаб. - Капацитетот на лабораторијата во РЗЗЗ е недоволен да обезбеди сигурни резултати. - Бројот, обуката и знаењата на персоналот во Дирекцијата за храна сè уште се недоволни. 	<p>4. Правила за безбедност на храна</p> <ul style="list-style-type: none"> - Подзаконските акти за растварачи за екстракција, материјали што доаѓаат во контакт со храна и за појачана храна се уште не се донесени. - Капацитетот на лабораторијата во РЗЗЗ е недоволен да обезбеди сигурни резултати. - Капацитетот на Инспекторатот за храна во Дирекцијата за храна е зајакнат, но бројот, обуката и капацитетот на персоналот останува недоволен. - Програмата за мониторинг на безбедноста на храната не се имплементира поради недостаток на средства. 	<p>4. Правила за безбедност на храна</p> <ul style="list-style-type: none"> - Не е донесено имплементационото законодавство за разредувачи и збогатена храна. - Капацитетот на лабораторијата при Институтот за јавно здравство нема доволен капацитет за да обезбеди поверливи резултати како во однос на човечки ресурси, така и за постапките кои ги применува. - Капацитетот на Инспекторатот за храна во Дирекцијата за храна е зајакнат, но бројот, обуката и капацитетот на персоналот останува недоволен.

Поглавје 12. Безбедност на храна, ветеринарна и фитосанитарна политика

<p>5. Посебни правила за добиточна храна</p> <ul style="list-style-type: none"> - Не е транспонирано законодавството 	<p>5. Посебни правила за добиточна храна</p> <ul style="list-style-type: none"> - Се уште не е транспонирано законодавството 	<p>5. Посебни правила за добиточна храна</p> <ul style="list-style-type: none"> - Се уште не е транспонирано законодавството 	<p>5. Посебни правила за добиточна храна</p> <ul style="list-style-type: none"> - Се уште не е транспонирано законодавството
<p>6. Фитосанитарна политика</p> <ul style="list-style-type: none"> - Бројот и обуката на персоналот на Управата за заштита на здравјето на растенијата сè уште не се доволни. - Слаб административен капацитет на Фитосанитарна управа. - И натаму лоша координација. - Се уште поделени одговорности на органите. - Несоодветна опрема и капацитет за гранични контроли. 	<p>6. Фитосанитарна политика</p> <ul style="list-style-type: none"> - Подзаконските акти за здравје на растенијата и за заштита на растителни производи се уште не се донесени. - Се уште нема систем за пасош на растенија и регистер за производители, трговци и увозници на растенија и растителни производи. - Треба да се донесат подзаконските акти за квалитет на семе. - И натаму слаб административен капацитет на Фитосанитарна управа. - Координацијата меѓу различните институции не е подобрена. - Опремата и капацитетот за гранични контроли се уште се неадекватни. - Капацитетот на државната фитосанитарна лабораторија не е оптимално искористен. - Нема акција за имплементација на меѓународни стандарди, особено за следење, сертификација на извоз и одредување статус на штетници 	<p>6. Фитосанитарна политика</p> <ul style="list-style-type: none"> - Регистарот на производи за заштита на растенијата не е воспоставен. - Не се преземени мерки за имплементирање на меѓународните стандарди за фитосанитарни мерки, особено за следење, извозно сертификавање и утврдување на статусот на штетник во определено подрачје. - Треба да се донесат подзаконските акти за квалитет на семе и расаден материјал. - И натаму несоодветен административен капацитет на Фитосанитарната управа. - Координацијата меѓу различните институции во областа на фитосанитарната политика не е подобрена. - Човечките ресурси, опремата и условите на граничните контроли се уште се неадекватни. - Подобрениот капацитет на фитосанитарната лабораторија не се користи доволно бидејќи нејзината улога не е докрај дефинирана, а примероци не се добиваат редовно. 	<p>6. Фитосанитарна политика</p> <ul style="list-style-type: none"> - Не се преземени активности за имплементирање на меѓународните стандарди за фитосанитарни мерки, особено за надзор, извоз, сертификација и утврдување на статус на штетник во одредена област. - Покрај одредени нови вработувања, капацитетот на Фитосанитарната управа се уште не е доволен. - Подобрениот капацитет на фитосанитарната лабораторија не се користи доволно бидејќи нејзината улога не е докрај дефинирана. - Нема напредок во однос на пуштање во промет на генетски изменети организми и храна добиена од генетски изменети организми.

Поглавје 13. Рибарство			
Пристапно партнерство			
КОМЕНТАР –Среќна околност е тоа што Република Македонија како континентална држава нема обврска за целосно усогласување со политиката за рибарство. Од аспект на квалитет, пазарна и структурна политика и усогласувањето на државната помош во секторот, обврски за усогласување постојат. Анализата на ова поглавје во склад со наодите за поглавјето 11 и 12 ни укажува дека во догледно време нема да има позитивен развој и засилени реформи. Генералниот недостаток на административни капацитети во Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство и буџетските намалувања ќе го сторат своето.			
Извештај за напредокот 2008	Извештај за напредокот 2009	Извештај за напредокот 2010	Извештај за напредокот 2011
1. Управувањето со ресурсите и флоти	1. Управувањето со ресурсите и флоти	1. Управувањето со ресурсите и флоти	1. Управувањето со ресурсите и флоти
2. Инспекција и контрола <ul style="list-style-type: none"> - Административниот капацитет на одделението за рибарство и аквакултура во Министерството за земјоделство се уште е недоволен. - Земјоделскиот инспекторат нема доволен капацитет. 	2. Инспекција и контрола <ul style="list-style-type: none"> - Административниот капацитет на одделението за рибарство и аквакултура во Министерството за земјоделство и во Земјоделскиот инспекторат се уште е недоволен. - Земјоделскиот инспекторат нема доволен капацитет. 	2. Инспекција и контрола <ul style="list-style-type: none"> - Административниот капацитет на одделението за рибарство и аквакултура во МЗШВ и во Земјоделскиот инспекторат се уште е недоволен. - Недостатокот на капацитет се протега и на земјоделскиот инспекторат кој има главна улога во контролата и инспектирањето на рибарството. 	2. Инспекција и контрола <ul style="list-style-type: none"> - Административниот капацитет на одделението за рибарство и аквакултура во МЗШВ и во Земјоделскиот инспекторат се уште е недоволен.
3. Пазарна политика <ul style="list-style-type: none"> - Административната структура за спроведување на пазарната политика се уште не е воспоставена. 	3. Пазарна политика <ul style="list-style-type: none"> - Административната структура за спроведување на пазарната политика се уште не е воспоставена. - Министерството се уште нема регистар за сета државна помош. 	3. Пазарна политика <ul style="list-style-type: none"> - Административната структура за имплементирање на пазарната политика се уште не е воспоставена. - Министерството се уште нема регистар на целата државна помош доделена во секторот. - Националните шеми на државна помош треба да бидат усогласени со структурните политиката за државна помош на ЕУ, особено помошта за порибување на риболовните води. 	3. Пазарна политика <ul style="list-style-type: none"> - Националните шеми на државна помош треба да бидат усогласени со структурните политиката за државна помош на ЕУ, особено помошта за порибување на риболовните води.
4. Структурна политика	4. Структурна политика	4. Структурна политика	4. Структурна политика
5. Државна помош	5. Државна помош	5. Државна помош	5. Државна помош

Поглавје 14. Транспортна политика

Пристапно партнерство - Натамошно спроведување на Меморандумот за разбирање за развој на South East Europe Core Regional Transport Network и јакнење на соработката со опсерваторијата за SouthEast Europe Transport; Усогласување на законите за патишта – превоз на опасни стоки, пристап до пазар, социјални услови, имплементација на дигитални тахографи и подобрување на безбедноста на патиштата, Во железница, воспоставување на регулаторно тело независно од инфраструктурата и операторот, како и управа за безбедност што ќе издава сертификати за безбедност, усогласување со ЕУ правилата за транспорт на опасни стоки со железница; Гаранција на финансиска стабилност преку компензирање на јавните услуги во патничкиот сообраќај и намалување на долгови; Спроведување на обврските од 1-ва транзициона фаза на European Common Aviation Area Agreement (ECAA) и релевантното законодавство, Јакнење на административниот капацитет на Агенцијата за цивилно воздухопловство.

Среднорочни приоритети - Заокружување на acquis: патен (дигитален тахограф), железница (1 и 2 пакет и интероперабилноста), воздушен и примена на соодветното законодавство, Спроведување на обврските од 2 транзициона фаза на ECAA.

КОМЕНТАР – Во областа на транспортната политика е регистриран добар прогрес благодарение на некои технички и законски прилагодувања пред се во областа на патниот сообраќај. Сепак, анализата покажува дека постојат сериозни проблеми во одржување и подобрување на административните, техничките и финансиските капацитети на сите видови на транспорт. Исто така, јасно е непостоењето на волја за создавање пазарни услови во железничкиот сообраќај и недоволната усогласеност со правната рамка за Единственото европско небо. Она што дополнително загрижува е тенденцијата за негрижа за безбедносните стандарди заради непостоење на капацитет при истражувањето на воздухопловните несреќи и сериозни инциденти.

Извештај за напредокот 2008	Извештај за напредокот 2009	Извештај за напредокот 2010	Извештај за напредокот 2011
<p>1. Патен сообраќај</p> <ul style="list-style-type: none"> - Законот за патен сообраќај е делумно усогласен со acquis за пристапот на пазарот. - Системот за давачки на патиштата не ги исполнува барањата на acquis. - Инспекцискиот капацитет останува недоволен. - Агенцијата за државни патишта се уште не е основана. - Правилата за безбедност на патиштата не се спроведуваат соодветно и нема ефективни кампањи за безбедност на патиштата. 	<p>1. Патен сообраќај</p> <ul style="list-style-type: none"> - Правилата за безбедност на патиштата не се спроведуваат соодветно и нема ефективни кампањи за безбедност на патиштата. - Нема јасно разграничување на надлежностите меѓу телата што се занимаваат со безбедност на патиштата. - Законот за патен сообраќај не е сосема усогласен со acquis за пристап на пазарот. - Инспекцискиот капацитет останува недоволен. 	<p>1. Патен сообраќај</p> <ul style="list-style-type: none"> - Законот за патен сообраќај се уште не е целосно усогласен со acquis за пристап на пазарот. - Административните капацитети на инспекторатите треба да се зајакнат. 	<p>1. Патен сообраќај</p> <ul style="list-style-type: none"> - Бројот на инспекции од Државниот инспекторат за транспорт сеуште не е доволен. - Административните капацитети за спроведување на политиката за безбедност на патиштата и социјалното acquis треба да се подобрат.

Поглавје 14. Транспортна политика

<p>2. Железнички сообраќај</p> <ul style="list-style-type: none"> - Законот за основање независна регулаторна агенција за договори за железнички сообраќај не влегол во сила. - Се уште нема орган за безбедност. - Обврските за јавни услуги се уште не се компензираат. - Нема систем за надомест за пристап кон шините. 	<p>2. Железнички сообраќај</p> <ul style="list-style-type: none"> - Се уште нема орган за безбедност согласно директивата. - Обврските за јавни услуги се уште не се компензираат. 	<p>2. Железнички сообраќај</p> <ul style="list-style-type: none"> - Не е обезбедена конкуренција меѓу железничкиот и патниот сообраќај. - Треба да се воспостават управи за безбедност и тело за истраги на несреќи согласно новиот закон. - Се уште не е одговорено на барањето на приватниот железнички оператор поради нејасни правила. - Пристапот до пазарот е комплициран поради нецелосно функционално тело за безбедност поради што не се воспоставени правилата за издавање сертификати за безбедност. 	<p>2. Железнички сообраќај</p> <ul style="list-style-type: none"> - Административните капацитети на Надлежниот орган за безбедност при Министерството за транспорт треба да се зајакне. - Телото за истражување на несреќи, основано во 2010, не беше ефикасно. - Сеуште се потребни напори за доследно спроведување на <i>acquis</i>. - Висината на наплатата за пристап до железницата сеуште негативно влијае врз конкурентноста на железничкиот сообраќај наспроти патничкиот сообраќај. - Мачните, нетранспарентните и скапите постапки за издавање дозволи, безбедносни сертификати и обезбедување на судски постапки ги обесхрабруваат компаниите кои влегуваат во овој монополистички пазар.
<p>3. Внатрешен воден сообраќај</p>	<p>3. Внатрешен воден сообраќај</p> <ul style="list-style-type: none"> - Да се размисли за можните безбедносни барања за внатрешни водни пристаништа 	<p>3. Внатрешен воден сообраќај.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Допрва треба да се изгради досие за примена на релевантното законодавство во оваа област. 	<p>3. Внатрешен воден сообраќај</p>
<p>4. Комбиниран транспорт</p>	<p>4. Комбиниран транспорт</p>	<p>4. Комбиниран транспорт</p>	<p>4. Комбиниран транспорт</p>

Поглавје 14. Транспортна политика

<p>5. Воздушен сообраќај</p> <ul style="list-style-type: none"> - Делови од acquis за Европскиот заеднички воздушен простор (ЕЗВП), особено оние што се однесуваат на пристап до пазарот на услуги за ракување на земја и на постапките за воздухопловна безбедност и сигурност, се уште не се применуваат. - Агенцијата за цивилно воздухопловство се уште ја има регулаторната и оперативната надлежност и нема соодветен персонал за оперативната функција. - Комисијата за истраги на воздухопловни несреќи нема капацитет да постапува независно при истрага на несреќи и сериозни инциденти. - Одделението за воздушен сообраќај на МТВ нема добро квалификуван кадар. 	<p>5. Воздушен сообраќај</p> <ul style="list-style-type: none"> - Делови од acquis за Европскиот заеднички воздушен простор (ЕЗВП), особено оние што се однесуваат на пристап до пазарот на услуги за ракување на земја и на постапките за воздухопловна безбедност и сигурност, се уште не се применуваат. - Административниот капацитет во воздушниот сообраќај останува недоволен. - Агенцијата за цивилно воздухопловство се уште не е независно тело. - Персоналот во Агенцијата за цивилно воздухопловство се уште не е зајакнат. - Комисијата за истраги на воздухопловни несреќи нема капацитет да постапува независно при истрага на несреќи и сериозни инциденти. - Одделението за воздушен сообраќај на МТВ нема добро квалификуван кадар. - Треба натамошно преземање на законодавството од областа на управување со воздушен сообраќај. - Треба да се поттикне учеството на властите во Комитетот за единствено европско небо 	<p>5. Воздушен сообраќај</p> <ul style="list-style-type: none"> - Делови од првата фаза од договорот на ЕЗВП не се имплементирани. - Треба да се зајакне административниот капацитет на секторот особено квалификациите на кадарот. - Новиот закон ги намали финансиите за АВЦ. - Треба да се комплетира правната рамка за единственото Европско небо. - Треба да се транспонираат регулативата за воздушен простор, интероперабилноста и флексибилното користење на регулативата, а воздушниот простор треба се преконфигурира за да биде функционален. - Кадарот во АЦВ треба да се зајакне, а новиот кадар во контрола на летање нема релевантно искуство. - Комисијата за истраги на воздушни несреќи да ги зајакне капацитетите и да биде независна. - Одделението за воздушен сообраќај на МТВ се уште нема квалификуван кадар. - Административниот капацитет во секторот треба да се зајакне особено квалификациите на кадарот 	<p>5. Воздушен сообраќај</p> <ul style="list-style-type: none"> - Човечките ресурси на АЦВ сеуште не се зајакнати. - Намалувањето на финансиските ресурси на Надлежниот орган за цивилно воздухопловство не е решено со измените на Законот за воздухопловство. - Потребни се значителни напори за да се комплетира усогласувањето со правната рамка за Единственото европско небо. - Потребни се дополнителни напори за исправно функционирање и одржлива структура на заедничкиот Национален надзорен орган. - Треба да се основа Комисија за истражување на несреќи во воздушниот сообраќај. - Кадарот во управата за контрола на летање нема соодветна стручност. - Сеуште недостасува административниот капацитет во секторот за воздушен сообраќај.
<p>6. Државна помош и сателитска навигација</p>	<p>6. Државна помош и сателитска навигација</p>	<p>6. Државна помош и сателитска навигација</p>	<p>6. Државна помош и сателитска навигација</p>

Поглавје 15. Енергија

Пристапно партнерство - Натомошно со усогласување на законодавството за внатрешните пазари за електрична енергија и гас, енергетската ефикасност и обновливите извори на енергија со *acquis* со цел постепено отворање на пазарот за енергија за конкуренција; Натомошно зајакнување на независноста на Регулаторната комисија за енергетика; Исполнување на обврските од Договорот за енергетска заедница за целосно спроведување на *acquis* за внатрешниот пазар на гас и електрична енергија и за прекуграничната размена на електрична енергија; Зајакнување на административниот капацитет во сите енергетски сектори, вклучувајќи ја и Агенцијата за енергетика во областа на енергетска ефикасност и обновливите извори на енергија; Изградба и соодветен објект за складирање на радиоактивни материјали; Обезбедување правилно и независно функционирање на Дирекцијата за радијациона сигурност.

Среднорочни приоритети - Натомошни напори за обезбедување на соодветно снабдување со енергија и развој и спроведување на енергетска политика во согласност со обврските од Договорот за енергетска заедница.

КОМЕНТАР – Недостасува ефикасно функционирање на пазарот на електрична енергија и услови за конкуренција. Потенцијалите за енергетска ефикасност и обновливи извори на енергија се уште не се користат соодветно, и потребна е финансиска независност на регулаторното тело за заштита од радијација. Она што е индикативно е што клучните прашања за одржливост на енергетските извори и целиот систем се нерешени повеќе години, и мерките кои се преземаат во таа насока се непостоечки или недоволни. Безбедноста на објектот за складирање на радиоактивниот отпад е сериозен проблем кој бара решение. Во ова поглавје државата уште еднаш покажува незаинтересираност за искористување на европските фондови (Програма на Заедницата за конкурентност и иновации, потпрограма интелигентна енергија Европа).

Извештај за напредокот 2008	Извештај за напредокот 2009	Извештај за напредокот 2010	Извештај за напредокот 2011
<p>1. Безбедност при снабдување</p> <ul style="list-style-type: none"> - Бирото за стокови резерви имаше резерви на нафта за 42 дена просечна потрошувачка. Во моментот нема доволно финансиски средства за осигурување на потрошувачка од 90 дена. - Стратегијата за долгорочен развој на енергетскиот сектор сè уште не е завршена. 	<p>1. Безбедност при снабдување</p> <ul style="list-style-type: none"> - Законодавството не е целосно усогласено со директивите за безбедност на снабдување со електрична енергија и со природен гас. - Стратегијата за долгорочен развој на енергетскиот сектор сè уште не е донесена. 	<p>1. Безбедност при снабдување</p> <ul style="list-style-type: none"> - Владата донесе среднорочна програма за создавање задолжителни резерви на нафта и нафтени деривати која предвидува обезбедување на деведесет дневна просечна потрошувачка. 	<p>1. Безбедност при снабдување</p> <ul style="list-style-type: none"> - Допрва треба да се постигне усогласување со новите директиви за резерви на нафта.

2. Внатрешен пазар на енергија

- Одредени тарифи за гас и електрична енергија сè уште не ги одразуваат трошоците, а наплатата не е доволна за да се осигури одржливост на системот.
- Административниот капацитет на Регулаторната комисија за енергетика (РКЕ) за регулирање на пазарите и заштита на корисниците не е доволен.
- Независноста на РКЕ не е зајакната, особено во однос на регулирањето на цените на пазарите каде конкуренцијата не е доволна.
- РКЕ нема регулаторна надлежност на пазарот над работењето на независните производители на струја, особено над државната термоцентра на Неготино.
- Вклучување претставници од компанијата за производство на електрична енергија во евалуационите панели за тендери не е конзистентно со осигурувањето на конкуренцијата на пазарот на енергијата.
- Дејностите на операторот на системот за пренос на природен гас и операторот на системот за дистрибуција на природен гас не се разделени и се вршат од истата компанија.
- Сопственоста на системот за гас не е разрешена.
- Берзата на електрична енергија не функционира.
- Секторот за енергетика на Министерството за економија има недоволен персонал.

2. Внатрешен пазар на енергија

- Одредени тарифи за гас и електрична енергија сè уште не ги одразуваат трошоците, а наплатата не е доволна за да се осигури одржливост на системот.
- Постапката за решавање на спорот од септември 2008 на Секретаријатот на Енергетската заедница за усогласеноста на Законот за енергетика се уште трае. Секретаријатот укажа на позицијата на ЕЛЕМ која дискриминира на штета на потрошувачите.
- Пазарните правила допрва треба да се донесат.
- Снабдувањето со природен гас не е раздвоено од преносот на природен гас согласно директивата за природен гас.
- Сопственоста на гасификација се уште не е решена.
- Административниот капацитет на Регулаторната комисија за енергетика (РКЕ) се уште не е доволен за ефективно следење на пазарите.
- Независноста на РКЕ не е се почитува секогаш.
- И натаму продолжува практиката на вклучување претставници од ЕЛЕМ во евалуацијата на тендерите.
- Секторот за енергетика на Министерството за економија има недоволен персонал.

2. Внатрешен пазар на енергија

- Одредени тарифи за електрична енергија сè уште не ги одразуваат трошоците, а наплатата не е доволна за да се осигури одржливост на системот.
- Постапката за решавање на спорот од септември 2008 на Секретаријатот на Енергетската заедница за усогласеноста на Законот за енергетика се уште трае.
- Пазарните правила допрва треба да се донесат.
- РКЕ го донесе правилникот за формирање на цените на природниот гас. Но, снабдувањето со природен гас не е раздвоено од преносот на природен гас согласно директивата за природен гас.
- Сопственоста на гасоводот се уште не е решена.
- И покрај тоа што беше засилен со четири нови вработувања, Секторот за енергетика на Министерството за економија не може да одговори на сите предизвици поврзани со енергетската политика.

2. Внатрешен пазар на енергија

- **Цените на електрична енергија за домаќинства, во 2011 се зголемија за повеќе од 5%, но сеуште не ги одразуваат реалните трошоци.**
- **Пазарните правила сеуште се во подготовка.**
- **Стапката на наплата на сметките останува недоволна за обезбедување на одржливост на системот.**
- **Сопственоста на системот за пренос на гас останува нерешена меѓу Владата и компанијата за дистрибуција на гас.**
- **Административниот капацитет на Секторот за енергетика во Министерството за економија останува недоволен за да се справи со сите предизвици во енергетската политика.**

Поглавје 15. Енергија

<p>3. Државна помош</p> <ul style="list-style-type: none"> - Нема јасна правна и финансиска поделба на дејности на ископување лигнит и работата на термоцентралите. 	<p>3. Државна помош</p> <ul style="list-style-type: none"> - Со повеќето резерви за јаглен (лигнит) се уште управува ЕЛЕМ. - Се уште нема јасна правна и финансиска поделба на дејности на ископувањето лигнит и работата на термоцентралите. 	<p>3. Државна помош</p>	
<p>4. Обновлива енергија</p>	<p>4. Обновлива енергија</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ниту еден од тендерите за големите хидроцентрални не успеаја. - Потребни се натамошни напори за зајакнување на административниот капацитет за развој на обновливи извори на енергија. 	<p>4. Обновлива енергија</p> <ul style="list-style-type: none"> - Подготовките на полето на обновлива енергија се одвиваат, но потребни се значителни дополнителни напори. 	<p>4. Обновлива енергија</p> <ul style="list-style-type: none"> - Земјата за прв пат е квалификувана за поднесување на предлози за Програмата за интелигентна енергија во 2011, сепак, Меморандумот за учество во програмата сеуште не е потпишан. - Земјата не го искористува целосно потенцијалот на обновливите извори на енергија. Потребни се напори за зголемување на уделот на обновливата енергија во крајната потрошувачка на енергија.
<p>5. Енергетска ефикасност</p>	<p>5. Енергетска ефикасност</p> <ul style="list-style-type: none"> - Административниот капацитет на Агенцијата за енергетика се уште не е доволен за ефективно да промовира енергетска ефикасност и обновливи извори на енергија. - Треба да разјасни улогата на Агенцијата за енергетика и нејзините интеракции со другите владини институции. - Се уште не е донесен акциски план за енергетска ефикасност согласно преземените обврски. - Агенцијата за енергетика се уште нема простор. 	<p>5. Енергетска ефикасност</p> <ul style="list-style-type: none"> - Административниот капацитет и потребните ресурси на Агенцијата за енергетика се уште се недоволни за ефективно да промовира енергетска ефикасност и обновливи извори на енергија. 	<p>5. Енергетска ефикасност</p> <ul style="list-style-type: none"> - Административниот капацитет и потребните ресурси на Агенцијата за енергетика се уште се недоволни за ефективно да промовира енергетска ефикасност и обновливи извори на енергија.

Поглавје 15. Енергија

6. Нуклеарна безбедност и заштита од радијација

- Не е предвидена финансиска независност на Дирекцијата за заштита од радијација.
- Демонтирањето на радиоактивните громобрани и управувањето со радиоактивниот отпад од страна на институциите треба да се реши.
- Недоволно добро се одржуваат порталните монитори (панел детектори).
- Македонија нема пристапено кон Заедничката Конвенција за безбедност на управувањето со искористени горива и безбедноста на управувањето со радиоактивен отпад.

6. Нуклеарна безбедност и заштита од радијација

- Не е обезбедена финансиска независност на Дирекцијата за заштита од радијација.
- Постоенето на стотици радиоактивни громобрани и радиолошката закана од нив треба да се реши.

6. Нуклеарна безбедност и заштита од радијација

- Дирекцијата за заштита од радијација издаде неколку регулативи, но нивната усогласеност со *acquis* треба да се провери.
- Административниот капацитет на Дирекцијата е прифатлив, но потребен е и дополнителен кадар.
- Лицензирањето на објекти за складирање на радиоактивниот отпад е клучно заради негово сигурно складирање и тоа мора да биде изведено во согласност со *acquis*.
- Треба да бидат воспоставени критериуми за одредување на организација која на ДЗР ќе му обезбедува техничка помош.
- Да се направи план за вонредни состојби и да се организираат вежби за заштита.

6. Нуклеарна безбедност и заштита од радијација

- **Допрва треба да се потврди усогласеноста на постојните важечки регулативи со *acquis*.**
- **Спроведувањето на законот не може да се следи ефикасно бидејќи Дирекцијата за заштита од радијација има само два инспектори.**
- **Буџетот на Дирекцијата за 2011 беше значително намален, и таа сеуште не е финансиски независна од Министерството за здравство иако е задолжена за лицензирање на медицинска пракса.**
- **Објектот предвиден за складирање на радиоактивен отпад сеуште не е лиценциран (не ги исполнува меѓународните стандарди и не е извршена проценка на влијанието врз животната средина).**

Поглавје 16. Оданочување

Пристапно партнерство - Да се зголеми административниот капацитет за спроведување на законодавството за даноци и за борба против фискална евазија; Итно да се преземат структурни мерки за реформирање на политиката за контрола и за подобрување на капацитетот за контрола; Да се подготви стратегија за инспекциска контрола и соодветни информатички системи; Да се почитуваат начелата на етичкиот кодекс за деловното оданочување и да се обезбеди усогласеност на новите мерки за оданочување со начелата.

КОМЕНТАР – Најкритичните забелешки во ова поглавје се однесуваат на оперативниот капацитет на УЈП, употребата на ИТ во борбата со даночната евазија, даночно истражување и ревизија, вклучително и внатрешната ревизија. Не се преземаат мерки за намалување на сивата економија.

Извештај за напредокот 2008	Извештај за напредокот 2009	Извештај за напредокот 2010	Извештај за напредокот 2011
<p>1. Индиректно оданочување</p> <ul style="list-style-type: none"> - Уште има повластена стапка за земјоделска механизација, компјутери и термички соларни системи, што не е во согласност со <i>acquis</i>. - Акцизите за неколку производи сè уште се пониски од минималните барања на <i>acquis</i>. 	<p>1. Индиректно оданочување</p> <ul style="list-style-type: none"> - Уште има повластени стапки за ДДВ на некои производи што не е во согласност со <i>acquis</i>. 	<p>1. Индиректно оданочување</p> <ul style="list-style-type: none"> - Нема напредок кај индиректното оданочување. - Акцизните даноци кај некои производи и натаму се пониски од минимумот кој се бара со <i>acquis</i>. 	<p>1. Индиректно оданочување</p> <ul style="list-style-type: none"> - Законот за ДДВ и за акцизи се само делумно усогласени со <i>acquis</i>-то, некои стапки и понатаму остануваат пониски од она што е минимално неопходно.
<p>2. Директно оданочување</p>	<p>2. Директно оданочување</p>	<p>2. Директно оданочување</p> <ul style="list-style-type: none"> - Законските промени со кои се предвидува ослободување од оданочувањето на дивидендите кои им се исплатуваат на резидентните правни лица повлекуваат дискриминација кон нерезидентните правни лица, а и прашањето за идната примена на Директивата за подружници (на фирмите). 	<p>2. Директно оданочување</p> <ul style="list-style-type: none"> - Нема напредок, и покрај измените на Законот за данок на добивка допрва треба да се решат прашањата како потенцијалната дискриминација на правни лица нерезиденти во поглед на плаќање данок на дивиденда и идната примена на Директивата за матични претпријатија и зависни друштва. - Ослободувањето од персоналниот данок на доход за вработените во технолошко-индустриските развојни зони се зголеми од 5 на 10 години.
<p>3. Административен капацитет и взаемна помош</p>	<p>3. Административен капацитет и взаемна помош</p>	<p>3. Административен капацитет и взаемна помош</p> <ul style="list-style-type: none"> - Број на спогодби склучени со држави-членки на ЕУ сега изнесува 23. 	<p>3. Административен капацитет и взаемна помош</p> <ul style="list-style-type: none"> - Потпишаните договори за избегнување на двојното оданочување не опфаќаат враќање на долгот и автоматска размена на податоци.

Поглавје 16. Оданочување

4. Оперативен капацитет и компјутеризација

4. Оперативен капацитет и компјутеризација

- Етички кодекс за деловно оданочување допрва треба да се изготви и примени.

4. Оперативен капацитет и компјутеризација

- Недостасува детален план за имплементација на Стратегијата за 2010-2012 на УЈП.
- Се уште недостасува капацитетот за инспекција и за присилна наплата.
- И натаму е низок истражниот капацитет и капацитетот за координација во борбата против евазијата на данокот.
- Планираното зајакнување со човечки ресурси во УЈП за 2009 и 2010 не се случи.
- Недостасува адекватен ИТ систем.
- Етички кодекс за деловно оданочување допрва треба да се изготви и примени.

4. Оперативен капацитет и компјутеризација

- **Кусок на персонал особено во полето на ревизија.**
- **ИТ капацитетот на даночната администрација останува слаб.**
- Потребно е подобрување на внатрешната ревизија, присилната наплата, даночното истражување, даночната ревизија како и напорите за намалување на неформалната економија.
- УЈП има недостиг од капацитет за даночно истражување и разузнавачки капацитет.
- Координацијата со финансиската полиција треба да биде значајно зајакната.
- **Кодексот за оданочување на деловни субјекти уште не е поставен.**

Поглавје 17. Економско-монетарна унија

Пристапно партнерство - Среднорочен приоритет - Да се усогласи правната рамка, заради обезбедување целосна независност на Централната банка.

КОМЕНТАР - Додека монетарната политика манифестира забележлив прогрес, економската политика, иако со одредени подобрувања се уште се карактеризира со истите слабости кои се провлекуваат уште од 2007. Покрај упорната преоптимистичност, најкритичната забелешка е дека ПЕП не се користи како сидро за економската политика. Ова води до заклучокот дека ПЕП се изготвува затоа што „тоа го бара ЕУ од нас“, а не за да и послужи на Владата како водич во градењето на економските политики. Клучно е што ПЕП не се врзува со европските политики и нивните цели, туку се составува спрема желбите на Владата.

Извештај за напредокот 2008	Извештај за напредокот 2009	Извештај за напредокот 2010	Извештај за напредокот 2011
<p>1. Монетарна политика</p> <ul style="list-style-type: none"> - Нема напредок во усогласувањето со <i>acquis</i>. 	<p>1. Монетарна политика</p> <ul style="list-style-type: none"> - Се уште има недостатоци во правната рамка во сите клучни области, како што се целосната независност на НБРМ, забраната на монетарно финансирање на јавниот сектор и забраната за преференцијален пристап на јавниот сектор до финансиските пазари. 	<p>1. Монетарна политика</p> <ul style="list-style-type: none"> - Известувањето на НБРМ за макроекономската ситуација се подобри, но бројките се уште не се целосно хармонизирани со оние на ДЗС. - Се уште има недостатоци во правната рамка во некои клучни области, како што се целосната независност на НБРМ, забраната на монетарно финансирање на јавниот сектор и забраната за преференцијален пристап на јавниот сектор до финансиските пазари. 	<p>1. Монетарна политика</p> <ul style="list-style-type: none"> - Подобен е квалитетот на монетарните статистики и нивната усогласеност со меѓународните стандарди. - Во областа на монетарната политика, земјата е усогласена со барањата.
<p>2. Економска политика</p> <ul style="list-style-type: none"> - Податоците во втората Претпристапна економска програма и третото фискално известување се уште не се доволно усогласени со ЕСА 95. - Административниот капацитет е се уште не е соодветен, особено во однос на спроведување на политиките на општинско ниво. 	<p>2. Економска политика</p> <ul style="list-style-type: none"> - Квалитетот на Претпристапна економска програма е донекаде подобрен, но се уште нема дискусија за приоритетите на политиките и нивно поврзување со процесот на пристапување во ЕУ. - Административниот капацитет е се уште не е соодветен, особено во однос на спроведување на политиките на општинско ниво. 	<p>2. Економска политика</p> <ul style="list-style-type: none"> - Доцни доставувањето на 4-от ПЕП - Описот на структурните реформи не е сеопфатен, а макроекономската и фискалната рамка е оптимистичка во контекст на очекуваните надворешни резултати. - Целите не се јасно усогласени со приоритетите на политиките поврзани со процесот на пристапување во ЕУ. - ПЕП има само ограничена релевантност и не се употребува како основен документ за креирање на економските политики. - Административниот капацитет за формулирање и имплементација на економските политики варира. 	<p>2. Економска политика</p> <ul style="list-style-type: none"> - Петтата ПЕП е доставена на време - Подобро е претставувањето на информации, особено за макроекономската и фискалната рамка. - Сè уште постои простор за подобрување на пресметките за аутпутот и на квалитетот на податоците за залихата на акумулиран капитал и за пазарот на работна сила. - На структурниот дел му недостасува посеопфатен опис на реформските стратегии. - ПЕП сеуште не се употребува како основен документ за креирање на економските политики. - Административниот капацитет за имплементација не економските политики на некои општини, посебно на помалите и понатаму е слаб.

Поглавје 18. Статистика

Пристапно партнерство - Зајакнување на капацитетот на Државниот завод за статистика за да се обезбеди навремено спроведување на наредниот попис на населението и да се овозможи постојан развој на националните сметки и статистиките што тие ги содржат, особено да се решат преостанатите недостатоци во прибирањето и обработката на земјоделските статистики и деловните статистики во согласност со ЕУ- стандардите и методологијата и да се зголеми испраќањето на статистички податоци до Евростат, Заокружување на воспоставувањето статистички деловен регистар и регистар на фарми, вклучувајќи стандардни процедури за регистрите да содржат ажурирани информации.

Среднорочни приоритети - Натамошен развој на сите области на статистиката, целосно усогласување во клучните области, во однос на фреквентност, опсег, класификација, рокови и квалитет и поставување единствен систем за управување и обработка, Воспоставување добро координиран национален статистички систем.

КОМЕНТАР - Еден од најакутните проблеми е постојано ниското вложување во подобрување на состојбата со човечки, финансиски и технички ресурси на ДЗС. Преку контрола на буџетот може да се практикува притисок врз ДЗС. Иако постојат подобрувања на секторските статистики (што секако се должи на помошта од ЕУ), најслаба алка и понатаму претставуваат економските статистики што се огледа во неусогласеноста со европската методологија ЕСА 95, а што остава простор за сомнежи околу вистинитоста и целовитоста, па и интерпретацијата на статистичките податоци.

Извештај за напредокот 2008	Извештај за напредокот 2009	Извештај за напредокот 2010	Извештај за напредокот 2011
1. Статистичката инфраструктура <ul style="list-style-type: none"> Човечките и финансиските ресурси на Државниот завод за статистика остануваат релативно слаби. 	1. Статистичката инфраструктура <ul style="list-style-type: none"> Се зголеми бројот на човечките и финансиските ресурси на Државниот завод за статистика, но треба натамошно зголемување. 	1. Статистичката инфраструктура <ul style="list-style-type: none"> Буџетот на ДЗС за 2010 значително е редуциран, општата состојба со ресурси е лоша. Треба да се обезбеди правична застапеност. 	1. Статистичката инфраструктура <ul style="list-style-type: none"> Општата состојба со ресурси во ДЗС и натаму треба да се подобрува.
2. Класификациите и регистрите <ul style="list-style-type: none"> Се уште не е воспоставена рутина за деловниот регистар да содржи ажурирани информации. 	2. Класификациите и регистрите	2. Класификациите и регистрите <ul style="list-style-type: none"> Подготовките во оваа област скромно напредуваат. 	2. Класификациите и регистрите <ul style="list-style-type: none"> Подготовките во оваа област скромно напредуваат.
3. Секторски статистики <ul style="list-style-type: none"> Планирањето на демографската и социјалната статистика не е исцрпно навремено спроведување на пописот во 2011. Кај макроекономската статистика треба натамошно усогласување. Улогите на Министерството за финансии и на Народна банка треба јасно да се дефинираат. За сите секторски статистики јазот во квалитетот е ограничено третиран. Доставувањето на статистички податоци до Евростат треба уште да се подобри. 	3. Секторски статистики <ul style="list-style-type: none"> Натамошни подобрувања се потребни кај земјоделската статистика Доставувањето на статистички податоци до Евростат се зголеми, но треба натамошно подобрување на микроекономската и деловната статистика. 	3. Секторски статистики <ul style="list-style-type: none"> Буџетот за пописот на населението не е обезбеден, а законот за попис не е усвоен се уште. Усогласеноста со ЕСА 95 и ПЕП и натаму се слаби. Доставувањето на статистички податоци до Евростат се зголеми, но треба натамошно подобрување, посебно за економската статистика. 	3. Секторски статистики <ul style="list-style-type: none"> Државната пописна комисија (ДПК) постигна спогодба за составот на пописните комисиии дури во средината на септември, што доведе до одолговлекување на ангажирањето и обуката на попишувачите. Не е одлучено која институција ќе биде одговорна за статистиките на финансиските сметки, ДЗС или Министерството за финансии (МФ). Ќе бидат потребни значителен напор и финансиски ресурси за да се постигне целосна усогласеност со ЕСА 95, вклучително и подобрена сеопфатност/исцрпност на податоците.

Поглавје 19. Социјална политика и вработување

Пристапно партнерство - Натамошно транспонирање на acquis и зајакнување на административните и оперативните структури, вклучувајќи го Инспекторатот за труд; Обезбедување административен капацитет за спроведување на политики за социјална инклузија и социјална заштита; Обезбедување функционален и репрезентативен социјален дијалог; Натамошни напори за подобрување на состојбата на лицата со посебни потреби.

Среднорочни приоритети - Развој на постојан механизам за социјален дијалог, Развој на долгорочни политики за социјална вклученост и подобрување на пристапот до пазарот на трудот за ранливите групи, Натамошно подобрување на политиките за социјална заштита, Развој на механизми за следење на состојбата на лицата со пречки во развојот.

КОМЕНТАР - Поголем дел од забелешките се упатени кон бавниот или неефикасен процес на имплементација на законодавството од оваа област. Очигледно, голема пречка во тоа е и слабиот капацитет на јавната администрација. Стапките на невработеност и на сиромаштија се уште остануваат високи. Мерките кои се преземаат за заштита и спречување на дискриминацијата, стереотипите и социјалната исклученост на ранливите групи не се поткрепени со финансиски ресурси. Социјалниот дијалог не функционира помеѓу социјалните партнети, додека сивата економија не е значително намалена, а пазарот на трудот не е функционален. Посебно загрижуваат предупредувањата за можноста од губење на дел од средствата од ИПА.

Извештај за напредокот 2008	Извештај за напредокот 2009	Извештај за напредокот 2010	Извештај за напредокот 2011
<p>1. Трудово законодавство</p> <ul style="list-style-type: none"> - Законодавството се уште не ги регулира сите форми на вработување. - Инспекторатот се уште не е опремен. - Недоволна координација меѓу институциите. - Мал административен капацитет 	<p>1. Трудово законодавство</p> <ul style="list-style-type: none"> - Националното трудово законодавството се уште не е ефективно усогласено со ЕУ барањата. - Соработката меѓу релевантните институции не е подобрена. - Административниот капацитет и натаму е недоволен за правилно спроведување на трудовото законодавство 	<p>1. Трудово законодавство</p> <ul style="list-style-type: none"> - Националното трудово законодавството се уште не е ефективно усогласено со ЕУ. - Соработката меѓу релевантните институции останува слаба. - Административниот капацитет и натаму е недоволен. 	<p>1. Трудово законодавство</p> <ul style="list-style-type: none"> - Бавна имплементација на изменетиот Законот за работни односи и Законот за агенциите за привремени вработувања. - Административниот капацитет и натаму е недоволен. - Националното трудово законодавството се уште не е ефективно усогласено со ЕУ.
<p>2. Здравје и безбедност при работа</p> <ul style="list-style-type: none"> - Недоволен административен капацитет. - Висок број на повреди и смрт на работно место. 	<p>2. Здравје и безбедност при работа</p> <ul style="list-style-type: none"> - Законот за здравје и безбедност на работа не се применува целосно. - Националниот совет се уште не е воспоставен согласно законот. - И натаму Инспекторатот за труд нема доволен административен капацитет за да го спроведува законот. - Бројот на инспектори е се уште низок, а просториите неадекватни. - Нема хармонизирани критериуми и методи за евидентирање на повреди на работно место. 	<p>2. Здравје и безбедност при работа</p> <ul style="list-style-type: none"> - И натаму има голема потреба од обука на инспекторите за труд за да го спроведуваат законодавството. - Нема хармонизирани критериуми и методи за евидентирање на повреди на работно место и нивна анализа за соодветно да се развие национална стратегија за заштита. - Административниот капацитет е недоволен за имплементација и спроведување на правните. 	<p>2. Здравје и безбедност при работа</p> <ul style="list-style-type: none"> - И покрај зголемиот број на обучени инспектори, инспекцискиот капацитет е недоволен. - Нема хармонизирани критериуми и методи за евидентирање на повреди на работно место и нивна анализа за соодветно да се развие национална стратегија за заштита. - Треба да се зајакнат административните капацитети.

Поглавје 19. Социјална политика и вработување

<p>3. Социјален дијалог</p> <ul style="list-style-type: none"> - Составот на Економско-социјалниот совет не е сменет. - Нејаснотии го отежнуваат бипартитниот дијалог. - Социјалните партнери немаат капацитет да дадат придонес иако консултирани. 	<p>3. Социјален дијалог</p> <ul style="list-style-type: none"> - Се уште нема функционален и репрезентативен социјален дијалог. - Составот на Економско-социјалниот совет не е сменет. - Нејаснотии го отежнуваат бипартитниот дијалог. - Социјалните партнери се уште немаат капацитет за развој, примена и евалуација на социјалните политики. 	<p>3. Социјален дијалог</p> <ul style="list-style-type: none"> - Се уште бипартитниот и трипартитниот дијалог се слаби. - Социјалните партнери се уште немаат капацитети за развој, примена и евалуација на социјалните политики. 	<p>3. Социјален дијалог</p> <ul style="list-style-type: none"> - Бипартитниот и трипартитниот социјален дијалог се уште треба да се подобри. - Социјалните партнери се уште немаат капацитети за развој, примена и евалуација на социјалните политики.
<p>4. Политика на вработување</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1/3 од вработувањата се во сивиот сектор. - Нема план за стручно образование и обука за долгорочно невработените. - Недоволен капацитет за спроведување на стратегиите и плановите. - Агенцијата за вработување се уште се занимава главно со регистрација и здравствено осигурување на невработените. - Агенцијата за вработување бара големи хардверски и софтверски интервенции за да се занимава со активните мерки. 	<p>4. Политика на вработување</p> <ul style="list-style-type: none"> - Учеството на пазарот на трудот и натаму е ниско. - Агенцијата за вработување нема доволно средства. - Не е намалено вработувањето во сивиот сектор. - Доцни спроведувањето на Законот за образование на возрасни. - Нема план за стручно образование и обука кој правилно ја одразува состојбата со пазарот на трудот. - Недоволен капацитет за спроведување на стратегиите. - Диспропорционален дел од буџетот е наменет за пасивни мерки. - Агенцијата за вработување се уште се занимава со регистрација и здравствено осигур. на невработени. - Финансиските и ЧР на АВРМ не одговораат на амбициозните планови за вработување. 	<p>4. Политика на вработување</p> <ul style="list-style-type: none"> - Учеството на пазарот на трудот и натаму е многу ниско, а невработеноста висока. - Значителен дел (1/3) од буџетот наменет за активни мерки беше скратен; останатиот дел беше недоволен да има реален ефект. - Не е намалено вработувањето во сивиот сектор. - Недостасува ефикасна соработка и координација меѓу релевантните институции. 	<p>4. Политика на вработување</p> <ul style="list-style-type: none"> - Не е намалено вработувањето во сивата економија. ДИТ спроведе некои иницијативи на централно ниво за подигање на свесноста за потребата од борба со непријавената работа но со ограничен резултат. - Недостасува ефикасна соработка и координација меѓу релевантните институции. - Учеството на пазарот на трудот и натаму е многу ниско, а невработеноста висока. - Буџетот наменет за активната програма на пазарот за труд се намали втора година по ред и се уште не е адекватен. - АВРМ сеуште нема сеопфатен пристап кон мониторинг и евалуација на активните мерки за вработување.
<p>5. Европски социјален фонд</p> <ul style="list-style-type: none"> - Недоволен капацитет на Министерството за образование. 	<p>5. Европски социјален фонд</p> <ul style="list-style-type: none"> - Недоволен капацитет на Министерството за образование. 	<p>5. Европски социјален фонд</p> <ul style="list-style-type: none"> - Имплементацијата на Оперативната програма за развој на човечките ресурси, кофинансирана преку IV компонента ИПА, е многу спора. 	<p>5. Европски социјален фонд</p> <ul style="list-style-type: none"> - Започнаа проекти кофинансирани од IV ИПА компонента, но поради значајни одложувања постои ризик да се изгубат дел од средствата. - Се уште не е доволен административниот капацитет во рамки на ресорните министерства, вклучени во имплементацијата, и во смисла на бројност на кадарот и во смисла на стручност.

Поглавје 19. Социјална политика и вработување

<p>6. Социјална вклученост</p> <ul style="list-style-type: none"> - Нема насочени чекори за спречување на социјалната исклученост. - Недоволно мерки за подобрување на пристапот до пазарот на трудот за ранливите групи. - Недоволно статистика и анализа за сиромаштијата. - Висока стапка на осипување кај ранливите групи во раните години. - Недоволен административен капацитет. - Недоволна координација на институциите. - Недоволна евалуација на политики. - Проблем кај децентрализацијата на политиките за социјална вклученост. - Општините немаат капацитет. - Ограничено учество на НВО во подготовката на политиките. 	<p>6. Социјална вклученост</p> <ul style="list-style-type: none"> - Многу ромски и рурални деца со хендикеп не завршуваат школо. - Недоволни мерки за подобрување на пристапот до пазарот на трудот за ранливите групи. - Недоволно статистика и анализа за сиромаштијата. - Недоволен административен капацитет за социјална вклученост. - Општините немаат капацитет. - Недоволна координација на институциите. - Ограничено учество на засегнати страни во развојот на долгорочни политики за социјална вклученост. 	<p>6. Социјална вклученост</p> <ul style="list-style-type: none"> - Расте стапката на сиромаштија. - Висока стапка на осипување, особено Роми. - Недоволни мерки и буџет за подобрување на пристапот до пазарот на трудот за ранливите групи. - Недоволна координација на институциите продолжува да ја попречува ефикасноста на правата на лицата со хендикеп, како нивниот пристап до здравствени и социјални услуги и нивна социјална вклученост. 	<p>6. Социјална вклученост</p> <ul style="list-style-type: none"> - Сеуште не е обезбеден буџет за имплементација на оперативните програми од Стратегијата за борба против сиромаштијата и социјалната исклученост. - Напредокот на планот на административната и фискалната децентрализација на социјалните услуги е и натаму ограничен. - Допрва треба да се процени целосното влијание на економската ситуација врз сиромаштијата, стапката на сиромаштија е сеуште многу висока. - Стапка на осипување на ученици во раните училишни години, посебно кај децата Роми, иако малку се намали сепак е многу висока. - Нема напредок во имплементацијата на Националната стратегија за еднаквост на лицата со посебни потреби 2010-2018.
<p>7. Социјална заштита</p> <ul style="list-style-type: none"> - Недоволен административен капацитет. 	<p>7. Социјална заштита</p> <ul style="list-style-type: none"> - Се уште има недоволен административен капацитет за развој на праведен систем за социјална заштита. 	<p>7. Социјална заштита</p> <ul style="list-style-type: none"> - Се уште не е доволен административниот капацитет за развој на праведен систем за социјална заштита. - Спора примена на Законот за социјална заштита. 	<p>7. Социјална заштита</p> <ul style="list-style-type: none"> - Продолжува бавното спроведување на Законот за социјална заштита. - Не е доволен административниот капацитет за да развие одржлив и правичен систем за социјална заштита.

Поглавје 19. Социјална политика и вработување

<p>8. Анти-дискриминација</p> <ul style="list-style-type: none"> - Не е донесен Законот. - Не е потпишана Конвенцијата на ОН за правата на лицата со хендикеп. - Слаб административен капацитет. - Ранливи и етнички групи се дискриминирани во различни сфери. - Нема подобрување кај лицата со хендикеп. - Ограничена статистика не овозможува мониторинг. 	<p>8. Анти-дискриминација</p> <ul style="list-style-type: none"> - Не е донесен Законот, а сегашната правна рамка не е во согласност со ЕУ. - Не е ратификувана Конвенцијата на ОН за правата на лицата со хендикеп. - Слаб административен капацитет. - Мониторинг механизмите согласно ЕУ не се воспоставени. - Нема статистика за директна и индиректна дискриминација. - Продолжува дискриминацијата врз основа на пол, етничко потекло, религија и сексуална ориентација. - Ранливи и етнички групи се дискриминирани во различни сфери, особено Ромите. - Нема подобрување кај лицата со хендикеп. 	<p>8. Анти-дискриминација</p> <ul style="list-style-type: none"> - Донесениот закон не е хармонизиран со ЕУ законодавството и не предвидува сексуална ориентација како основ за дискриминација. - Комисијата нема административен капацитет, рокот од 3 месеци за поведување на постапка пред Комисијата се смета за премногу ограничувачки. - Продолжува дискриминацијата врз основа на сексуална ориентација, етничко потекло, и хендикеп. - Се уште нема статистика за директна и индиректна дискриминација. 	<p>8. Анти-дискриминација</p> <ul style="list-style-type: none"> - Законот за антидискриминација не е целосно во согласност со законодавството на ЕУ, поради тоа што експлицитно не забранува дискриминација врз основа на сексуална ориентација при вработување или занимање. - Формирана е Комисија за заштита на дискриминација, но постои загриженост околу функционалноста и независноста на ова тело. - Треба да се зајакне финансискиот и административниот капацитет и експертиза на Комисија и треба да се утврди водење на евиденција. - Критична е административниот капацитет на Секретаријатот на Комисијата. - Се уште е многу ограничено собирањето, разработувањето и анализата на податоци.
<p>9. Еднакви можности</p> <ul style="list-style-type: none"> - Секторот за еднакви можности во МТСП нема капацитет и јасен мандат. - Недоволен административен капацитет. - Дискриминаторски обичаи и стереотипови се многу присутни. 	<p>9. Еднакви можности</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ограничен напредок во примената на Законот за еднакви можности. - Капацитетот на Секторот за еднакви можности во МТСП и натаму е недоволен за улогата што ја има. - Недоволен административен капацитет за промоција на правата на жените во рурални предели. - Недоволна поддршка на иницијативите за борба против дискриминаторски обичаи и стереотипови. - Учесството на жената во донесувањето одлуки на национално и локално ниво е мало. - Ниско учество на жените во работната сила. 	<p>9. Еднакви можности</p> <ul style="list-style-type: none"> - Капацитетот на Секторот за еднакви можности во и натаму е недоволен во смисла на финансиски и човечки ресурси. - Недостатокот од координација го попречува спроведувањето на Стратегија за заштита од семејното насилство, особено на локално ниво. - Недоволна поддршка на иницијативите за борба против дискриминаторски обичаи и стереотипови. - Ниско учество на жените во работната сила. 	<p>9. Еднакви можности</p> <ul style="list-style-type: none"> - Капацитетот на Секторот за еднакви можности во рамки на Министерството за труд и социјална политика се уште нема соодветни финансиски и човечки ресурси. - Се зголемува стапката на вработеност кај жените на 36%, но сеуште е мала во споредба со просекот на ЕУ. - Се уште не е адекватен капацитетот на комисиите за еднакви можности на локално ниво. - Останува ограничена поддршка на иницијативите за борба против дискриминаторски обичаи, традиции и стереотипови.

Поглавје 20. Претпријатија и индустриска политика

Пристапно партнерство - Дефинирање и спроведување на стратегија за индустријата што поттикнува развој и иновации; Воведување на систематска проценка на влијанието на новите прописи врз претпријатијата; Зајакнување на ресурсите на одделот /Агенцијата за МСП и обезбедување примена на стратегијата и Акцискиот план за МСП како и Европската повелба за мали претпријатија; Натамошно поедноставување на прописите, „регулаторна гилотина“ и намалувањето на бирократските пречки за бизнис; воведување проценка на влијанието на прописите.

Среднорочни приоритети - Натамошен развој на механизмите за поддршка на МСП и подобар пристап до финансиските услуги; Дефинирање и спроведување на стратегија за индустријата што поттикнува развој и иновации; Заокружување на спроведувањето на стратегијата за вградување на претприемачкото образование во општествените текови врз основа на успешните донаторски пилот-проекти.

КОМЕНТАР - Поддршката на МСП со интегрирани конзистентни политики и финансиски ресурси отсуствува. Наспроти тоа, се трошат значителни суми на средства за привлекување на СДИ повеќе години во континуитет, но без никаква ефективност на мерките. Крајниот ефект од сите политики и мерки не води кон подобрување на општата бизнис клима за МСП, до зголемување на инвестициите и креирањето на нови работни места.

Извештај за напредокот 2008	Извештај за напредокот 2009	Извештај за напредокот 2010	Извештај за напредокот 2011
<p>1. Начела на индустриска политика и претпријатија</p> <ul style="list-style-type: none"> - Агенцијата за мали и средни претпријатија нема доволно човечки и финансиски ресурси. 	<p>1. Начела на индустриска политика и претпријатија</p> <ul style="list-style-type: none"> - Допрва треба да се обезбеди пошироко учество на засегнатите страни при изготвувањето закони и системските анализи на правните акти од страна на јавните тела (РИА). - Агенцијата за мали и средни претпријатија се уште нема доволно човечки и финансиски ресурси за подобро имплементирање на Европската повелба за МСП. 	<p>1. Начела на индустриска политика и претпријатија</p> <ul style="list-style-type: none"> - Некои министерства се уште не спроведуваат широка консултација на засегнатите страни при изготвувањето закони, и системските анализи на правните акти. - Принципот „Малите пред се“ се уште не е вграден во законите и развојот на политиките. - Човечките ресурси и јавното финансирање за работа на Одделението за МСП и Агенцијата за мали и средни претпријатија се уште се недоволни. 	<p>1. Начела на индустриска политика и претпријатија</p> <ul style="list-style-type: none"> - Дополнително треба да се обезбедат внесот на податоци, функционалноста и интероперабилноста на новите регистри. - Органите го зеда во предвид принципот „Малите пред се“, меѓутоа неопходна е дополнителна работа на овој план. - Централната база на податоци за сите правни акти не се ажурира редовно и се уште не е целосно функционална. - Се усвои Стратегијата за развој на занаетството, но не се доделени буџетски средства за нејзина имплементација. - Човечките ресурси на Одделението за МСП и Агенцијата за мали и средни претпријатија и понатаму се недоволни. - И покрај умерениот напредок, бизнис климата и понатаму е слаба со ниски стапки на инвестиции.

Поглавје 20. Претпријатија и индустриска политика

<p>2. Инструменти на индустриската политика и претпријатија</p> <ul style="list-style-type: none"> - Функционира само една зона од предвидените четири. - Формирани се само 2 од 10-те регионални центри за поддршка на бизнисот. - Нема единствен информативен портал за МСП и апликации на интернет за МСП. - Поради новиот закон за данокот на добивка, кај микро претпријатија може да се зголеми даночниот товар што е спротивно на посакуваниот ефект. - Пристапот на МСП до финансиски услуги е несоодветен (високи каматни стапки, ригидни критериуми) Гаранциската шема е неискористена. - Не е транспонирано <i>acquis</i> за борба против задоцнетото плаќање. 	<p>2. Инструменти на индустриската политика и претпријатија</p> <ul style="list-style-type: none"> - Не функционираат сите регионални центри за поддршка на бизнисот. - Измените на Законот за облигации делумно ја транспонира директивата за задоцнето плаќање и треба да се доусогласи. - Се уште нема единствен информативен портал за МСП. - Недостоците на шемата за кредитни гаранции не се поправени и малку се користи. 	<p>2. Инструменти на индустриска политика и претпријатија</p> <ul style="list-style-type: none"> - Годишната програма за поддршка на конкурентноста, претпримеништвото и работата на кластерите за 2010 има редуциран буџет за речиси 40% во споредба со 2009. - Буџетот на Агенцијата за привлекување на странски инвестиции е € 5,7 мил. за 2010; во 2009 потроши многу средства без видливи резултати. 	<p>2. Инструменти на индустриска политика и претпријатија</p> <ul style="list-style-type: none"> - И покрај преземањето на нови мерки за подобрување на бизнис климата, услугите кои ги нудат некои централни и локални власти се уште претставуваат пречка за непреченото одвивање на бизнис. - Иако привлекувањето на СДИ и промоцијата на извозот и понатаму се главен фокус на економската политика, инструментите допрва треба да ги испорачаат посакуваните резултати. - Подготовките во делот на инструментите се умерено напреднати, но релативно неефективни.
<p>3. Секторски политики</p> <ul style="list-style-type: none"> - Државните средства за кофинансирање на развојот на кластери се скромни. 	<p>3. Секторски политики</p> <ul style="list-style-type: none"> - Формално беше формирана Агенција за туризам, но таа не е правилно екипирана и оперативна. - Државните средства за финансирање на развојот на кластери се скромни. 	<p>3. Секторски политики</p> <ul style="list-style-type: none"> - Голем дел од буџетот за стратегијата за туризам се троши на субвенционирање на посети на странски туристи. - Мерките кои се однесуваат на поддршка на традиционалните сектори (текстил, металска индустрија, туризам) имаат скромни буџети. 	<p>3. Секторски политики</p> <ul style="list-style-type: none"> - Направени се измени на Законот за туристичка дејност и на поврзаните акти за да се поедностави неговата имплементација, а субвенциите да станат попривлечни за странците. - Буџетот на Програмата за развој на туризмот е зголемен за 32% во однос на 2010 (на 932.000 €).

Поглавје 21. Трансевропски мрежи (TENs)

Пристапно партнерство

КОМЕНТАР – Иако е постигнат дополнителен напредок, изградбата на Коридорот X се уште не е започната, а административните капацитети и техничката стручност не се зајакнати. Ова укажува дека не се преземаат мерки за максимално искористување на ИПА фондовите (трета компонента – Регионален развој) наспроти тенденцијата да се создава слика за масовни јавни инвестиции кои се или минорни во однос на средствата од ИПА и реалниот удел во патната инфраструктура на државата или пак се прескапо платени со задолжувањата и кредитите земени од Владата.

Извештај за напредокот 2008	Извештај за напредокот 2009	Извештај за напредокот 2010	Извештај за напредокот 2011
<p>1. Сообраќајни мрежи</p> <ul style="list-style-type: none"> - Нема промени кај координацијата на инвестиции. - Има потреба од значителни финансиски ресурси за надградба на инфраструктурата. 	<p>1. Сообраќајни мрежи</p> <ul style="list-style-type: none"> - Треба да се зајакнат здраво подготовките на транспортните проекти, особено за Коридорот X. - Посебно внимание треба да се посвети на оценките врз животната средина. - Има потреба од значителни финансиски ресурси за надградба на инфраструктурата, особено зашто Грција ги скрати фондовите за Коридорот X. 	<p>1. Сообраќајни мрежи</p> <ul style="list-style-type: none"> - Изградбата на автопатот на Коридорот X од ИПА е сериозно задоцнет и не се почнати набавките. - Административните капацитети особено техничките треба значително да се зајакнат. - Се уште требаат значителни финансиски ресурси за надградба на инфраструктурната мрежа. 	<p>1. Сообраќајни мрежи</p> <ul style="list-style-type: none"> - Процесот на набавки за делницата на автопатот Демир Капија - Смоквица, кофинансиран од ИПА фондовите, се уште не е завршен. - Се уште останува да се зајакне административниот капацитет со соодветна техничка стручност. - Се уште е одложено спроведувањето на Коридорот X, бидејќи беше потребно дополнително време за воспоставување на финансиската рамка.
<p>2. Енергетски мрежи</p> <ul style="list-style-type: none"> - Нема промени кај енергетските поврзувања со Грција и Албанија. 	<p>2. Енергетски мрежи</p>	<p>2. Енергетски мрежи</p>	<p>2. Енергетски мрежи</p>
<p>3. Телекомуникациски мрежи</p> <ul style="list-style-type: none"> - Нема никакви промени во оваа област. 	<p>3. Телекомуникациски мрежи</p> <ul style="list-style-type: none"> - Државата се уште не учествува во Програмата за поддршка на политиката за ИКТ. 	<p>3. Телекомуникациски мрежи</p>	<p>3. Телекомуникациски мрежи</p>

Поглавје 22. Регионална политика и координација на структурни инструменти

Пристапно партнерство - Зајакнато воспоставување на институционалните структури и зајакнат административен капацитет за програмирање, подготовка на проекти, мониторинг, евалуација и финансиско управување и контрола, особено кај ресорните министерства, заради спроведување на претпристапните програми на ЕУ, како подготовка за спроведување на кохезионата политика на Заедницата; Заокружување на националната стратегија за регионален развој.

Среднорочни приоритети - Зајакнување на централно ниво и развој на административни капацитети на регионално и локално ниво. Јасно распределување на одговорностите и јакнење на капацитетите за координација меѓу надлежните тела/ структури за спроведување, вклучувајќи ги и локалните власти.

КОМЕНТАР - Недостатокот од соодветна експертиза, почнувајќи од планирањето и програмирањето, преку мониторингот и евалуацијата, па се до финансиската контрола, сериозно го загрозува искористувањето на расположивите ИПА средства (посебно во III и IV Компонента). Доколку не се забрза темпото на имплементација на оперативните програми преку забрзана подготовка и имплементација на операции/проекти нема да може да се избегне губењето на ИПА средствата.

Извештај за напредокот 2008	Извештај за напредокот 2009	Извештај за напредокот 2010	Извештај за напредокот 2011
<p>1. Законска рамка</p> <ul style="list-style-type: none"> - Законодавството за државна помош и животна средина се уште не е усогласено. 	<p>1. Законска рамка</p> <ul style="list-style-type: none"> - Има ограничен напредок 	<p>1. Законска рамка</p> <ul style="list-style-type: none"> - Нема релевантен напредок. - Да се донесе законодавство за повеќегодишно програмирање и буџетска флексибилност. 	<p>1. Законска рамка</p> <ul style="list-style-type: none"> - Потребни се дополнителни напори за да се осигури имплементацијата на Кохезионата политика во согласност со правилатан и политиките на ЕУ, особено во секторот на животна средина. - Повеќегодишното програмирање и буџетската флексибилност и понатаму се недоволни.
<p>2. Институционална рамка</p> <ul style="list-style-type: none"> - Седум регионални центри се уште не се воспоставени. - Подготовките за воспоставување на системи за имплементација за идните структурни и кохезиони фондови се уште не се иницирани. 	<p>2. Институционална рамка</p> <ul style="list-style-type: none"> - Координативниот капацитет на Националниот совет за развој е се уште слаб. - Подготовките за воспоставување на системи за имплементација за идните структурни и кохезиони фондови се уште не се иницирани. 	<p>2. Институционална рамка</p> <ul style="list-style-type: none"> - Зајакнување на меѓуминистерската координација во оперативната структура за ИПА III. - Потребни се постојани напори за подготовка и имплементација на проекти од ИПА III. 	<p>2. Институционална рамка</p> <ul style="list-style-type: none"> - Неопходни се значителни понатамошни подобрувања со цел да се зголеми ефикасноста на ИПА оперативните структури за III и IV компонента. Ова вклучува и надминување на недостатокот на меѓуминистерска координација во оперативните структури.
<p>3. Административен капацитет</p> <ul style="list-style-type: none"> - Недоволен административен капацитет иако се воспоставени ИПА единиците и единиците за мониторинг и евалуација во ресорните министерства. 	<p>3. Административен капацитет</p> <ul style="list-style-type: none"> - Треба значително зајакнување на административниот капацитет за апсорбирање на ИПА фондовите. 	<p>3. Административен капацитет</p> <ul style="list-style-type: none"> - Имплементацијата на ИПА III многу доцни. - Треба многу зајакнување на административниот капацитет на националните структури и вработување на соодветен персонал и обука на истиот. 	<p>3. Административен капацитет</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ограничената достапност на соодветни експерти го попречува процесот на набавка во повеќето програми; соодветните министерства допрва треба да демонстрираат сопственост при имплементацијата на програмите. - Неопходно е јакнење на административните капацитети во сите институции со извлекување на целосна корист од обуките и учење од стекнатото досегашно искуство со различните компоненти. - Административниот капацитет во земјата во оваа област е и понатаму недоволен.

Поглавје 22. Регионална политика и координација на структурни инструменти			
<p>4. Програмирање</p> <ul style="list-style-type: none"> - Се уште не е завршена Националната стратегија за регионален развој. 	<p>4. Програмирање</p> <ul style="list-style-type: none"> - Административниот капацитет за програмирање и подготовка на проекти е недоволен. Потребни се значителни напори за изготвување зрели ИПА-проекти. - Подготовките за програмирање за идните структурни и кохезиони фондови се уште не се иницирани. 	<p>4. Програмирање</p> <ul style="list-style-type: none"> - Административниот капацитет за програмирање и подготовка на проекти треба да биде засилен. 	<p>4. Програмирање</p> <ul style="list-style-type: none"> - Главен проблем останува развојот на низа на последователни проекти, посебно во областите образование и животна средина. - Неопходно е значително јакнење на административните капацитети за програмирање и подготовка на проекти.
<p>5. Мониторинг и евалуација</p> <p>Слаби административните капацитети (персонал и обука).</p>	<p>5. Мониторинг и евалуација</p> <p>Подобрени административните капацитети (персонал и обука), но се уште не се доволни.</p>	<p>5. Мониторинг и евалуација</p> <p>Треба подобрување на капацитетите во одделенијата.</p>	<p>5. Мониторинг и евалуација</p> <ul style="list-style-type: none"> - Се уште не е спроведена периодичната евалуација на III Компонента.
<p>6. Финансиски менаџмент и контрола</p> <ul style="list-style-type: none"> - Подготовките за воспоставување на системи за финансиски менаџмент и контрола за идните структурни и кохезиони фондови се уште се слаби. 	<p>6. Финансиски менаџмент и контрола</p> <ul style="list-style-type: none"> - Подобрени административните капацитети (персонал и обука), но се уште не се доволни. - Подготовките за воспоставување на системи за финансиски менаџмент и контрола за идните структурни и кохезиони фондови се уште не почнале. 	<p>6. Финансиски менаџмент и контрола</p> <ul style="list-style-type: none"> - Подобрени административни капацитети (персонал и обука), но се уште не се доволни. 	<p>6. Финансиски менаџмент и контрола</p> <ul style="list-style-type: none"> - Номинацијата на шефот на ревизорскиот орган покрена прашања за критериумите на избор. - Административниот капацитет на Децентрализириот систем за спроведување (ДСС) иако подобрен, и натаму е незадоволителен.

Поглавје 23. Судство и темелни права

Пристапно партнерство - Спроведување на националниот закон за заштита на лични податоци; Да се потпише и ратификува дополнителниот Протокол кон Конвенцијата на Советот на Европа за заштита на лица во однос на автоматска обработка на лични податоци од страна на надзорни тела и кај прекуграничниот проток на податоци - За другите приоритети, да се види во делот за политички критериуми.

КОМЕНТАР – Суштинските проблеми во врска со независноста, стручноста и ефикасноста остануваат сериозен проблем. Потребна е поголема политичка волја и административен капацитет за третман на случаите на корупција на високо ниво. ЕК бара покрај квантитетот да се внимава и на компетентноста и стручноста на кадарот од немнозинските заедници. Треба многу да се направи во понатамошно унапредување и заштита на основните права. Постои голема загриженост поради загрозувањето на слободата на изразување особено заради притисок врз медиумите, заплашување на новинарите, самоцензура и зачестеност на тужбите за клевета. Исто така, прашањата со усогласување на Законот за антидискриминација со стандардите на ЕУ поврзани со сексуалната ориентација остануваат проблем.

Извештај за напредокот 2008	Извештај за напредокот 2009	Извештај за напредокот 2010	Извештај за напредокот 2011
<p>1. Судство</p> <ul style="list-style-type: none"> - Јавниот обвинител деградира два искусни обвинители од специјализираното одделение за борба против организиран криминал и корупција, но одлуката се донесе пред да започне со работа Советот на јавни обвинители, без јасни критериуми. - Академијата за судии мора да добие избалансирана и одржлива финансиска рамка. - Само 12 од 38-те административни тела основале вкупно 43 прекршочни комисији. - Се уште не се пополнети некои нови места во Управниот суд и во Апелациониот суд во Гостивар. - Многу слободни места се празни во ЈО, а вишото ЈО во Гостивар допрва не е основано. - Обвинителите не ги вршат сосема надлежностите, посебно координацијата на претсудска истрага. - Рокот за префрлање на извршните предмети на извршителите се продолжи, со што се одложи соодветното извршување на голем број судски одлуки. - Има недостиг на човечки ресурси (судска администрација падна за 6%). - Во некои судови и обвинителства нема ИТ-опрема. - Судските буџети не ги покриваат основните трошоци. - Компјутеризација главно финансирана од донатори. - Сите ИТ-служби немаат кадри. 	<p>1. Судство</p> <ul style="list-style-type: none"> - Некои документирани неправилности за неодамнешни судски процеси ги отвори прашањата за независност и непристрасност на судството. - Отсуството на систем за управување со ЧР го забави вработувањето на судиите/ обвинителите од Академијата во судството. - Судот Скопје 2, 4 апелациони судови и Управниот суд не успеаја да го намалат бројот на заостанати предмети. - Управниот суд, апелациониот суд во Гостивар и повеќето јавни обвинителства треба да ги зајакнат своите капацитети. - Неколку судови се соочуваат со буџетски ограничувања. - Имплементацијата на Законот за медијација имаше ограничен ефект. - Имплементацијата на Законот за ЈО бара промени во Законот за кривична постапка. 	<p>1. Судство</p> <ul style="list-style-type: none"> - Улогата на Министерот за правда во Судскиот совет (СС) и Советот за јавни обвинители (СЈО) отвори сериозни забелешки за мешање на извршната власт и политичка контрола во судството. - Оценувањето на судиите да се заснова врз квантитативни индикатори, но и врз квалитативни, согласно препораките на СЕ. - Рокот за префрлање на извршните предмети на извршителите пак се продолжи, со што се одложи намалувањето на заостанатите судски предмети. - Постојано отсуство на кохерентен систем за управување со ЧР. - Не постои задолжителна обука од Академијата за назначени судии кои доаѓаат надвор од судството. - Бројот на извршители е недоволен поради што се одолговлекува извршувањето. - Имплементацијата на Законот за медијација е непостојана и со ограничен ефект. - Одложувањето на Законот за кривична постапка ја доведува во прашање имплементацијата на Законот за ЈО од 2007. - Системот за жалби против пресуди на Управниот суд треба да биде воспоставен. 	<p>1. Судство</p> <ul style="list-style-type: none"> - Потребни се дополнителни напори за заштита на безбедноста на мандатот на судиите, вклучувајќи ја и потребата од јасно дефинирано и предвидливо законодавство изложувајќи помалку широки и попрецизни основи за разрешување, како и подобра рамнотежа помеѓу дисциплинските и постапките за разрешување. - Последните измени во Законот за судовите не ги реши недостатоците, туку само ги надолжни причините за разрешување на судиите кои може да го загрозат независното донесување одлуки. - Одредбите кои го изменија Законот за судовите во насока на утврдување на условите за образование и тестирање на судските кадри, влегуваат во сила дури во средината на 2013 со што значително се одложува позитивното влијание врз професијата. - Бројот на избрани судии од редот на кандидатите кои доаѓаат од АОСЈО е далеку помал отколку кандидатите од другите правни професии (значително многу повеќе од 50%). - Новите одредби за следење и оценување на работата на судиите во Законот за судски совет, не се однесуваат на квалитетот на пресудите ниту на потребите за обука и можат да имаат негативен ефект врз независноста.

Поглавје 23. Судство и темелни права

- Буџетски ограничувања.
- Министерството за правда не е кадровски екипирано, ни во клучни сектори (ЕУ, корупција).
- Недостатокот од точни податоци за бројот на заостанати предмети го доведува во прашање успехот и можноста за оценка на вистинските ефекти од судските реформи.

- **Да се внимава при воведување на квантитативни мерила при оценување на судиите (пр. број на месечно обработени предмети) да не се применуваат премногу формалистички со што би можел да се занемари квалитетот и независноста на донесувањето одлуки наспроти ефикасноста при донесувањето.**
- **Вкупното траење на судските постапки сеуште е долго и со тоа е попречена способноста на државата да се справи со несоодветноста на статистичките податоци.**
- Важно е да се препознаат и посочат неразумно долгите постапки и заостанати случаи кои негативно влијаат врз основните права на граѓаните за пристап до правдата, како и за атрактивноста на земјата за странски директни инвестиции.
- **Сеуште не е доволен бројот на извршители.**
- Реорганизацијата на надлежноста на судовите (Виш Административен Суд) не може сама по себе да обезбеди ефикасност и квалитет на правдата без соодветни ресурси, обука и подобрена процедура за непречено функционирање на судскиот систем.
- **Нивото на преземање медијација при алтернативното решавање на спорови е сеуште ниско.**
- **Натамошниот напредок на судството е попречен од несоодветно финансирање.**
- **Стратегијата за подобрување на условите за работа и ИТ инфраструктура на ЈО не се спроведени поради буџетските ограничувања, а АОСЈО е во недостаток на кадар и на соодветни простории, со оглед на големиот број организирани обуки.**
- Системот на правна помош сеуште е во рана фаза на развој.

2. Политика за антикорупција

- Правната рамка да се комплетира (финансирање на политичките партии и изборните кампањи).
- Нема евиденција на достигнувањето (по избори).
- Законот за судир на интереси има празнини, особено зашто не важи за државни службеници.
- Да се спроведе Препораката на GRECO за правила за пратениците при одлучување за подигање на имунитет.
- Не е потпишана Конвенцијата на ОЕЦД за спречување поткуп на странски јавни службеници.
- Не се следи доследноста на законодавството.
- ДКСК треба поактивно да ја јакне јавната свест.
- Извештаите на Државниот завод за ревизија и препораките на ДКСК не се следат доследно.
- Нетранспарентни одлуки на јавната администрација.
- Има потреба за обука за замрзнување и конфискација на приходите од криминални активности.
- Реформите во здравството не ги постигнаа очекуваните резултати во борбата против корупцијата.
- Ограничен е взаемниот пристап кон базите на податоци за борба против ОК.
- Нема посебен дел за корупцијата во јавниот сектор.

2. Политика за антикорупција

- Корупцијата и натаму е широкозастапена.
- Треба напори за правната рамка да се комплетира.
- Законот за судир на интереси има празнини во опфатот и ефективноста на контролните механизми.
- Не е потпишана Конвенцијата на ОЕЦД за спречување поткуп на странски јавни службеници.
- Нема правна рамка за статусот и етичките принципи применливи на јавни службеници.
- Нема пријави на сомнежи за корупција од страна на државни службеници.
- Извештаите на ДЗР и препораките на ДКСК не се проследуваат доследно.
- Досега нема казни за политички партии кои прекриле правилата за финансирање.
- Нема завршница од 10-те предмет предадени до ЈО од ДКСК од 2005.
- ГРЕКО препораките за отстранување на имунитетот на пратеници не се спроведени.
- Нема досие од проверката на анкетните декларации.
- Треба да се зајакнат одделението за борба против организиран криминал во ОЈО, вишото ЈО, и одделението во МВР.
- Да се интензивира заедничката обука на обвинители, судии за истражни мерки и за администрација на доказите во случаи на корупција и организиран криминал.
- ДКСК треба поактивно да ја јакне својата видливост и да ја јакне јавната доверба.

2. Политика за антикорупција

- Корупцијата и натаму е системски проблем.
- Се уште не е спроведена Препораката на GRECO за правила за пратениците при одлучување за подигање на имунитет.
- Бројот на случаи во кои е наредено замрзнување или конфискација на имотот останува мал.
- Треба да се развијат статистички податоци релевантни за антикорупција.
- Забелешките по однос на независноста на судството го намалуваат неговиот капацитет да се справи со чувствителни случаи на високо ниво на корупција.
- Ограничениот капацитет на кривичното одделение при Апелациониот суд во Скопје дополнително беше намален со суспензијата на повеќе од половината од судиите.
- Да се интензивира заедничката обука на обвинители, судии за истражни мерки и за администрација на доказите во случаи на корупција и организиран криминал.
- Законодавството на следење комуникации има недоречености и води кон недоследности во практиката.
- Мал е бројот на случаи на класична корупција како поткуп, мнозинството се за злоупотреба на службена позиција.
- Одлуките на ЈО за отврлање на кривичната пријава за корупција не подлежи на ревизија од страна на судија, и преставува ризик од надворешни влијание кај случаите на политичка корупција од високо ниво.

2. Политика за антикорупција

- Треба да се донесат Државната програма 2011-2015 за превенција и сузбивање на корупцијата и Државната програма за намалување на судирот на интереси, проследени со акциски планови.
- Треба да се измени Законот за финансирање на политичките партии (земајќи ги предвид препораките од GRECO).
- Треба да биде ратификувана Конвенцијата на ОЕЦД за спречување на поткупот на странски јавни службеници во меѓународните деловни трансакции.
- **ДКСК, Антикорупциската единица при Одделот за организиран криминал на МВР, ОЈО за борба против организиран криминал и корупција се во недостиг на персонал и финансии.**
- **Понатаму останува недоволна специјализација на судските извршители и судството на локално ниво, особено за борба со ситната корупција.**
- Довербата на јавноста во независноста и непристрасноста на ДКСК останува кривка и покрај измените на Законот за спречување на корупцијата кои цела во оваа насока. Нејзиниот пристап е реактивен, а не проактивен, а влијанието врз антикорупциските политики е слабо.
- **Капацитетот на судството да се справи со чувствителните корупциски случаи на високо ниво останува слаб.**
- **Отсуствува консолидирана статистика која јасно ги следи истрагата, гонењето, пресудата и изрекувањето на казна поврзани со случаите на корупција. Тоа е слабост која бара внимание, а со цел да се олесни подготовката на стратегии за борба против криминалот и подобро информирање на јавноста за напредокот на тој план.**

Поглавје 23. Судство и темелни права

	<ul style="list-style-type: none"> - ДКСК треба да ги реши заостанатите предмети и да ги скрати внатрешните процедури. - Да се направи вежба за обемот и природата на корупцијата во јавниот сектор за да се дефинираат практични мерки во борбата против корупцијата во одредени сектори. - Треба да се развијат статистички податоци релевантни за анти-корупција. 	<ul style="list-style-type: none"> - Не се соодветни подготовите за примена на измените на Кривичниот законик во врска со извршителите; Одредбите за противправно збогатување не се спроведуваат. - ЧР на анти-корупциското одделение при МВР и Секторот за внатрешна контрола, како и Управата за управување со конфискуван имот, треба да се зајакнат. - Нема санкции за политичките партии кои ги прекршиле правилата за финансирање на политичките партии и изборите. - Нема досие од проверката на анкетните декларации поради што нема ни досие на постигнувањата. 	<ul style="list-style-type: none"> - Царинската управа треба да дава предност на ризиците на високо ниво во развојот и спроведувањето на идните антикорупциски програми. - Информациите од јавен карактер кои се поврзани со трошењето на јавните средства и понатаму се предмет на бројни исклучоци утврдени со Законот за пристап до информации од јавен карактер што ги прави недостапни.
--	---	--	--

Поглавје 23. Судство и темелни права

3. Темелни права

- Треба значителни напори кај забраната на тортура во делот на истрагата и прогонот (ЕСЧП).
- Дирекцијата за заштита на личните податоци бара кадар.
- Види медиуми.
- Нема напредок кај ранливите лица.
- Образование – мал капацитет за решавање на зголемениот број на ученици и буџетот не е доволен.
- Види право на сопственост.
- Дискриминација на жените продолжува.
- Види права на децата.
- Правната рамка за заштита на сведоци не е адекватна.
- Ограничена интеграција на етничките заедници – фрагментација во училиштата.
- Бавно се спроведуваат акциските планови за Ромите.

3. Темелни права

- Треба да се решат нехуманите и понижувачките услови во затворите.
- Обвинувањето за лош третман се уште не се истражуваат и прогонуваат доволно.
- Незадоволителни услови за здравствена заштита во некои затвори.
- Дирекцијата за заштита на личните податоци се уште нема доволно кадар.
- Се уште не е регистрирана бекташката група и други 6 религиозни групи.
- Нема финансиска автономија на јавниот радиодифузер и Советот за радиодифизија.
- Сопственоста на печатените медиуми е високо концентрирана.
- Медиумите се уште се поврзани со политички и бизнис интереси.
- Законот против дискриминација не се донесе.
- Нема напредок кај враќањето на имот на МПЦ и на ИВЗ.

3. Темелни права

- Треба да се решат нехуманите и понижувачките услови во затворите.
- Обвинувањето за лош третман се уште не се истражуваат и прогонуваат доволно.
- Недостатокот од доволно финансиски ресурси го загрози спроведувањето на надлежностите на Омбудсманот, како и отварањето на одделението за борба против тортурата.
- Буџетот на Дирекцијата за заштита на личните податоци беше намален.
- Сопственоста на печатените медиуми е високо концентрирана и нема транспарентни процедури.
- Тужбите за клевета против индивидуални новинари пропратени со високи казни и натаму предизвикуваат загриженост.
- Постои загриженост околу начинот и постапката за добивање на статус на организација од јавен интерес.
- Пристапот до здравствени и социјални услуги на лицата со посебни потреби е се уште ограничен.

3. Темелни права

- Второстепените комисији на Владата и понатаму најмалку одговараат на упатствата на Народниот Правобранител, а веднаш зад нив се единиците на локалната самоуправа.
- **За ефективно исполнување на мисијата на националниот превентивен механизам на факултативниот протокол кон Конвенцијата против тортура, недостасуваат овластувања и ресурси.**
- Секторот за внатрешна контрола и професионални стандарди при МВР треба допрва да стане орган кој е потполно независен од полицијата со способност за спроведување ефикасни истраги.
- **Покрај реконструкцијата на полуотвореното крило на затворот Идризово, некои негови делови сеуште се под потребните стандарди.**
- **Треба да се развие стратешки план за сеопфатно решавање на предизвикот на управување со затворскиот систем согласно меѓународните и европските стандарди.**

Поглавје 23. Судство и темелни права

	- Акциските планови за родова еднаквост не се кохерентни. - Лоша координација на институциите кај стратегијата против домашно насилство. - Нема напредок кај бесплатната правна помош во граѓански предмети. - Помалите заедници се во понеповолна положба. - Дијалог и градење доверба меѓу заедниците се влоши со етничките смени во школите. - Се уште нема широк консензус за употребата на знамињата. - Ограничени се резултатите кај социјалното вклучување на Ромите.	- Телото за еднаквост не е во согласност со Париските критериуми, а законот не е целосно хармонизиран со ЕУ. - Правото на сопственост е загрошено поради замрениот процес на враќање на конфискуваниот имот. - Учеството на жените во политиката е мало на локално ниво. - Националното координативно тело за спречување на домашното насилство има слаба координирачка функција. - Не се спроведуваат меѓународните инструменти. - Се уште не е ратификувана ни Конвенцијата на Советот на Европа за заштита на децата од сексуална експлоатација и злоупотреба. - Децата со посебни потреби, децата на улица и децата од маргинализираните заедници се уште се најзагрозени групи. - Треба да се зајакне системот за заштитени сведоци. - Ограничени се резултатите кај социјалното вклучување на Ромите, поради ограничени финасиски ресурси и несоодветен административен капацитет. - Законодавството за заштита на правата на помалите заедници не се спроведува, заедно и во духот на Охридскиот договор. - Помалите заедници, особено Ромите и Турците, се во понеповолна положба.	- Управата за извршување на санкции треба да го зајакне капацитетот за проследување на реформите во затворот. - Треба да се обрне внимание на доследно и транспарентно спроведување на законската рамка за слободата на изразување и медиумите, согласно со судската пракса на ЕСЧП. - Одредени обуки за новинари и судии не беа извршени, но во секој случај неопходна е посистематска обука и подигање на свеста за прашањата од оваа област. - Клеветата не е декриминализирана, нивото на наметнатите санкции честопати е повисоко од просечната месечна плата, што може да води до самоцензура. - Медиумите и понатаму се предмет на влијание на економски и политички интереси. - Заплашувањето на новинарите и селективното спроведување на законите против медиумските компании ги зголемуваат причините за загриженост. - Водењето на евиденција на податоци против недоволна медиумска концентрација е слабо, делумно попречено од недостатокот на транспарентност во сопствеништвото. - Во однос на слободата на собирање и здружување, сеуште не е формирана владина Комисија за статус на јавен интерес, даночното законодавство не е усогласено со Законот за здруженија и фондации, што го спречува пристапот до даночните бенефиции и одредени економски активности. - Секторот за еднакви можности при МТСП има недостаток од соодветна стручност, финансиски и човечки ресурси. Се спроведуваат само многу ограничени акции кон жените Роми. - Учеството на жените во политичкиот живот на локално ниво останува слабо. - Потребни се дополнителни финансиски и административни ресурси, поблиска институционална координација, донесување на стандарди и протоколи и сеопфатен систем за следење за правилно спроведување на Законот за малолетничка правда и Акцискиот план 2010-2012.

Поглавје 23. Судство и темелни права

			<ul style="list-style-type: none"> - Децата со психолошки и интелектуални посебни потреби и понатаму се високо ранлива група, притоа нема специјализирани медицински установи посветени на нив. - Критичен е недостатокот на ресурси и капацитети на центарот за социјална работа. - Социјалната интеграција на лицата со посебни потреби останува ограничена. - Конвенцијата на ОН за правата на лицата со посебни потреби сеуште не е ратификувана. - Административниот капацитет на општините за преземање на неопходните обврски од социјалната политика останува недоволен. - Законот за антидискриминација сеуште не е целосно усогласен со acquis бидејќи е испуштена дискриминација врз основа на сексуална ориентација. - Треба да се зајакне административниот, финансискиот и техничкиот капацитет на Комисијата за заштита од дискриминација. - Процесот на враќање на конфискуван имот за време на СФРЈ продолжува значително да се шири надвор од законските рокови. - Повторно не е постигнат напредок за враќање на имотот на верските заедници. - Јавната администрација треба да вработува поквалификувани и искусни државни службеници од немнозинските заедници во сите сектори и позиции. - Треба да се зајакне и соодветно да се финансира спроведувањето на Стратегијата за Ромите и нејзините акциски планови. - Во измените на Законот за заштита на лични податоци нема упатување на каква било форма на судска интервенција. - Буџетската распределба за ДЗЛП е намалена. - Конвенцијата на Советот на Европа за заштита на поединците во однос на автоматската обработка на податоци сеуште не е потпишана.
<p>4. Права на граѓаните на ЕУ - Нема напредок.</p>	<p>4. Права на граѓаните на ЕУ - Нема напредок.</p>	<p>4. Права на граѓаните на ЕУ - Нема напредок.</p>	<p>4. Права на граѓаните на ЕУ - Нема посебен напредок.</p>

Поглавје 24. Правда, слобода и безбедност

Пристапно партнерство - Натомшно спроведување на АП за интегрирано гранично управување (ИГУ) бази на поврзани податоци за ГУ, надградба на опремата за анализа на документи и надзор на границата, спроведување на барањата за доставување на патни документи со висок квалитет и натамошна обука; Соодветно финансирање/обука за спроведување на реформите во полицијата, јакнење на координацијата меѓу полициските тела и другите органи, зајакнување на соработката меѓу крим-полицијата и ЈО; Развој и спроведување на стратегија за човечките ресурси и за обука, и надградба на нивната опрема; Натомшно јакнење на борбата против организираниот криминал преку употреба на посебните истражни мерки и со правилно издавање и следење на меѓународни налози за апсење (компјутерски криминал, детска порнографија), и да се формира интегриран систем за разузнавање меѓу надлежните органи во борбата против организираниот криминал, трговијата со луѓе, оружје и дрога; Зајакнување на напорите за спроведување на националниот акциски план за борба против трговија со луѓе и капацитетот за истрага на компјутерски криминал; Спроведување на Спогодбата за реадмисија меѓу ЕК/РМ и водење преговори со земји на потекло на мигранти што транзитираат; Зајакнување на воведувањето правни инструменти за гарантирање на правата на лица со потреба од (меѓународна) заштита; Усогласување на актите за азил и странци со соодветното *acquis*.

Среднорочни приоритети - Усогласување на актите за азил и странци со соодветното *acquis*.

КОМЕНТАР – Граничната полиција нема соодветни технички, човечки и финансиски ресурси, но ова се јавува како проблем и во другите државни органи надлежни за овие области. Не е воспоставена националната база за разузнувачки податоци, додека спроведувањето на законите во областа на азилот (правна помош, превод, пристап до социјални права) треба значително да се зајакне. Недоволно контролираното користење на посебните истражни мерки со одобрение на министерот за внатрешни работи и политизацијата на полицијата остануваат прашања за загриженост. Овој проблем е уште посериозен ако се земат предвид забелешките за ограничување на слободата на изразување, политизацијата на судските истраги и политичкиот притисок врз медиумите. Сите овие факти укажуваат на генерално влошување на состојбата со слободите, демократијата и ефикасна контрола на посебните служби на полицијата кои можат да вршат ограничување на човековите слободи и права. Остануваат крупни чекори кои треба да се направат во спречувањето на манипулациите со визната либерализација и намалување на бројот на неоправдани барања за азил. Во областа на борбата со организираниот криминал постојат сериозни технички и суштински проблеми кои постојат повеќе години и не се решаваат со што се попречува сериозната борба со тешките облици на организиран криминал.

Извештај за напредокот 2008	Извештај за напредокот 2009	Извештај за напредокот 2010	Извештај за напредокот 2011
1. Миграција <ul style="list-style-type: none"> - Недостасуваат подзаконски акти и план за интеграција. - Законите за странци и нивно вработување не се спроведува. - Административниот капацитет е незадоволителен и во МТСП нема доволно луѓе. 	1. Миграција <ul style="list-style-type: none"> - Законодавството се уште не е сосема усогласено со негативната листа на ЕУ во интерес на регионалниот приод. - Административниот капацитет на Секторот за конзуларни прашања е се уште слаб. - Да се подобри системот за собирање податоци. - Не се применува целосно политиката за реинтеграција. - Се уште има мал капацитет во МТСП-опрема/луѓе. 	1.Миграција <ul style="list-style-type: none"> - Стратегијата за интеграција на бегалци не е во целост имплементирана. - Се уште се развива централна база на податоци за странци. - Се уште има недостиг на човечки и буџетски капацитет во Министерството за труд и социјална политика. 	1.Миграција <ul style="list-style-type: none"> - Подзаконските акти потребни за употреба и одржување на Националната база за странци допрва треба да се донесат. - Буџетот и човечките ресурси на МТСП се само незначително зголемени.

Поглавје 24. Правда, слобода и безбедност

<p>2. Азил</p> <ul style="list-style-type: none"> - Поцедурите за азил не се целосно усогласени со ЕУ, а документите за идентификација не им се издаваат. - Одлучувањето и жалбениот систем бараат подобрување. - Треба да се измени Законот за азил и привремена заштита. - Властите ја немаат преземено целосно одговорноста за финансиска и материјална помош за барателите на азил. - Нема обучен персонал, опрема и добра буџетска поддршка. 	<p>2. Азил</p> <ul style="list-style-type: none"> - Измените на законот се уште не се целосно усогласени со ЕУ. - Има недостатоци во одлучувањето и жалбениот систем. - Управниот суд треба да биде овластен со закон да спроведува независна судска ревизија на одлуките за азил. - Треба да се измени Законот за азил и привремена заштита. - Властите да преземат целосна одговорноста за обезбедување на финансиска и материјална помош за барателите на азил. - Бавно се издаваат личните документи. - Поцедурите за азил се уште не се сосема усогласени со ЕУ стандардите. - Дoprва треба да се развие централна база на податоци за азил, миграција и виза. 	<p>2. Азил</p> <ul style="list-style-type: none"> - Има недостатоци во одлучувањето на Управниот суд. - Треба да се обезбеди целосна имплементација на новата правна рамка и на засегнатите да им се обезбедат потребните информации. - Бесплатна правна помош не е обезбедена од државата, а проблем останува и определувањето законски застапници за малолетници. - Административните капацитети во МВР и координацијата со останатите субјекти се несоодветни. 	<p>2. Азил</p> <ul style="list-style-type: none"> - Голем број на засегнати семејства, во пракса, останаа без поддршка за вдомување неколку месеци, што се должи на задоцнувањето во спроведување на програмата за интеграција на лицата со доделен азил. - Барателите на азил сеуште се соочуваат со потешкотии при пристап до информации за постапките, социјалните права и обезбедување на лични документи. Тие немаат пристап до бесплатната правна помош. - Недостасува правна рамка за пристап до јавно здравствено осигурување на лица со доделен азил. - Ефикасноста на Одделението за азил во МВР при донесување на првостепените одлуки за азил не е задоволителна и треба да се подобри. - Треба да се најде начин за спречување на потенцијалната злоупотреба на системот за азил. - Понатаму постојат проблеми со обезбедувањето превод при постапките за азил. - Одлуките по жалби од Управниот суд и понатаму се донесуваат во голема мера по процедурален отколку суштински основ. - Спроведувањето на постојното законодавство и стратегии е недоволно и потребни се дополнителни напори.
<p>3. Визна политика</p> <ul style="list-style-type: none"> - Да се зајакне административниот капацитет на Директоратот за конзуларни работи - Одредбите за визи не се сосема усогласени со листата на ЕУ. 		<p>3. Визна политика</p> <ul style="list-style-type: none"> - Властите треба повеќе да ги информираат граѓаните за правата и обврските од безвизното патување. - Одредбите за визи не се сосема усогласени со листата на ЕУ. 	<p>3. Визна политика</p> <ul style="list-style-type: none"> - Усогласувањето со негативните и позитивните визни листи на ЕУ сеуште не е целосно завршено. - Има зголемување на бројот на неосновани барања за азил во неколку држави-членки на ЕУ иако се признаваат напорите кои се прават во оваа насока.

Поглавје 24. Правда, слобода и безбедност

4. Надворешните граници и Шенген

- Обуката за граничната полиција многу варира.
- Нема стратегија за ЧР за граничната полиција и недостига длабинска анализа на состојбата со персоналот.
- Мрежата за комуникација на податоците за граничните премини (ГП) е делумно оперативна. Нема главна база на податоци и софтвер за поврзување на ГП, согласно со Шенгенските критериуми.
- Некои простории, на малите ГП и на полициските станици на границите, се руинирани и неадекватно опремени.
- Граничната полиција да ја користи опремата правилно, со профилирање и информации за ризикот, за поефективна борба против нелегалната миграција.
- Буџетска поддршка незадоволителна.

4. Надворешните граници и Шенген

- Систем за стратегиски и оперативни анализи на ризик се уште нема што влијае врз ефективната борба против илегалната имиграција.
- Процесот на демаркација на границата со Косово се уште не е завршен.
- Полициските станици одговорни за следење на границата се уште немаат пристап до базите на податоци.
- Нема централна база на податоци за лажни и вистински документи, ниту база за примероци-документи.
- Направени се први чекори за рехабилитација на просториите на граничните премини, но ситуацијата не задоволува сосема.
- Техничката опрема за анализа на документи, обука за нејзино користење и буџетската поддршка не е адекватна.

4. Надворешните граници и Шенген

- Систем за стратегиски и оперативни анализи на ризик не се во целост имплементирани.
- Нема централна база на податоци за лажни и вистински документи, ниту база за примероци-документи.
- Техничката опрема на граничната полиција и буџетската поддршка не е адекватна.
- Полициските станици одговорни за следење на границата се уште немаат пристап до базите на податоци.

4. Надворешните граници и Шенген

- **Граничната полиција сеуште нема соодветна техничка опрема и буџетски ресурси.**
- **Полициските станици надлежни за надзор на границите сеуште немаат пристап до централната база на податоци на МВР.**

5. Судска соработка во граѓански и кривични предмети

- Конвенцијата за заштита на децата не е ратификувана, ниту се потпишани или ратификувала другите конвенции споменати во овој дел од минатогодишниот извештај.
- Вториот протокол кон Европската конвенција за меѓусебна помош во кривичната материја не е ратификуван.

5. Судска соработка во граѓански и кривични предмети

5. Судска соработка во граѓански и кривични предмети

5. Судска соработка во граѓански и кривични предмети

- Донесен е нов Закон за меѓународна соработка во кривична материја обезбедувајќи обемна правна рамка, но неговата примена ќе започне со примена на новиот ЗКП во ноември 2012.
- Испраќање на офицер за врска во Европска дополнително ќе ја зголеми соработката.

Поглавје 24. Правда, слобода и безбедност

<p>6. Полициска соработка</p> <ul style="list-style-type: none"> - Нема систем на кариерата врз основа на заслуги, а политизацијата, особено повисоките места, е проблем. - Фокусот на обуката на Полициската академија е премногу академски и не се користи потенцијалот. - Институционалниот одговор на малото оружје е предизвик. - Прописите за приватно поседување оружје не се спроведуваат, има многу недоволно поседување оружје. 	<p>6. Полициска соработка</p> <ul style="list-style-type: none"> - И натаму има недостатоци кај обуката за доквалификација и кај развојот на наставната програма за средно ниво на службеници. - Има логистички и финансиски недостатоци кај програмата за заштита на сведоци. - Нивото на незаконско поседување оружје и натаму е многу високо и требаат значителни напори во оваа област. 	<p>6. Полициска соработка</p> <ul style="list-style-type: none"> - Не е донесен акт за систематизација на МВР кој ќе воведи кариера заснована на заслуги. - Единицата за заштита на сведоци нема соодветни простории и опрема. 	<p>6. Полициска соработка и борба против организиран криминал</p> <ul style="list-style-type: none"> - Заклучокот од оперативниот договор со Европол значително ќе ја олесни размената на аналитички податоци со цел да се подобри борбата против организиран криминал и тероризам. - Формирана е работна група со цел да развие стратегија за обука на полицијата, но ова сеуште не е направено. - Целосното спроведување на новите организациони шеми на регионалните СВР сепак е попречено поради недостаток на персонал. - Постојат интереси за политизација на полицијата и нејзината работа вклучувајќи го спроведувањето на истраги. - Измените во Законот за внатрешни работи создаде можност за намалување на платите за вработените во МВР во случај на распоредување на пониско работно место како резултат на промени во систематизацијата, што може да ја намали стабилноста на вработувањето во полицијата. - Фактот дека Центарот за обуки нема посебен буџет во рамки на МВР го ограничува капацитетот за теренско и стратешко планирање на обуки. - Пријавени се околу 160 случаи на нетранспарентни вработувања на места на службеници во СВР, без претходно на огласување на слободни работни места. - Одлението за заштита на сведоци сеуште нема соодветна опрема. Не се доволни мерките за обезбедување надомест на жртвите на организиран криминал.
<p>7. Трговија со луѓе</p> <ul style="list-style-type: none"> - Конвенцијата на Советот на Европа против трговијата со луѓе не е ратификувана. - Логистиката и финансирањето на одделението за заштита на сведоци не се целосно решени. 	<p>7. Трговија со луѓе</p> <ul style="list-style-type: none"> - Треба натамошни мерки за ефективно спроведување на Конвенцијата на Советот на Европа против трговијата со луѓе. - Треба да се донесе нов акциски план за периодот 2009-2013 против трговија со луѓе. 	<p>7. Трговија со луѓе</p> <ul style="list-style-type: none"> - Во 2009, нема осуди во судските постапки во случаите на трговија со луѓе. - Откривањето на случаи за експлоатација при работа сеуште е предизвик. - Повеќе напори за заштита на жртвите и олеснување на нивната реинтеграција. 	<p>7. Трговија со луѓе</p> <ul style="list-style-type: none"> - Треба да се обезбеди сеопфатен, мултидисциплинарен, и пристап ориентиран кон жртвите на нелегална трговија со луѓе, како и да се подобри проактивната идентификација на жртвите од странство и оние во земјата.

Поглавје 24. Правда, слобода и безбедност

8. Борба против организиран криминал

- Не е доволна соработката меѓу ЈО и криминалната полиција на регионалните полициски сектори.
- Секторот за специјални истражни техники во МВР нема доволно кадар и опрема.
- Закон за следење на комуникациите бара правилна примена да не се толкува прешироко.
- Има сериозни недостатоци во судскиот и парламентарен надзор врз ДБК.
- ООК се уште не дејствува како национален центар за соработка, бидејќи нема заедничка база на податоци.
- Нема интегриран систем за разузнавање за меѓуагенциска борба против организираниот криминал.
- Борбата против компјутерскиот криминал нема доволно персонал и опрема.

8. Борба против организиран криминал

- Капацитетот за борба против детска порнографија и хакирање е се уште мал (опрема).
- Парламентарната комисија за следење на комуникациите не е многу активна.
- Шестата мерка во борбата против организираниот криминал се уште не е применета.
- Секторот за анализи во одделението за организиран криминал се уште не дејствува како национален центар за соработка бидејќи нема заедничка база на податоци.

8. Борба против организиран криминал

- Обуките за судии и обвинители за новите одредби во КЗ се далеку од доволни.
- Не се доволни преземените мерки за обезбедување надомест на жртвите на организиран криминал.
- Националната разузнавачка база на податоци нема да биде оперативна пред крајот на 2012 г.
- Договорот за оперативна соработка со Европол не е потпишан и е итно потребен.
- Директната вклученост на МВР во дозволувањето да се следат комуникациите е против ЕУ-стандардите.
- Надворешниот контролен механизам на следењето комуникации треба да се зацврсти.
- Царинската управа и финансиската полиција не применуваат посебни истражни мерки.
- Судската практика и толкувањето на правниот концепт на организиран криминал се невоедначени.
- Ограничени чекори за примена на 6-та мерка во борбата против организираниот криминал.
- Недоволна екипираност на Одделението за организиран криминал на МВР.
- Недоволен капацитет на одделението за компјутерски криминал.

8. Борба против организиран криминал

- **Само 64% од вкупниот број на работни места во Центарот за сузбивање на организиран и сериозен криминал се пополнети, со што се попречува нивната ефикасност.**
- **Национална база за разузнавачки податоци нема да биде функционална пред крајот на 2012.**
- **Меѓународниот центар за координација, кој може да ја подобри размената на информации помеѓу органите за спроведување на законот, сеуште не е формиран. Владата донесе Стратегија и Акционен план за таа цел но недостасуваат соодветни буџетски средства.**
- **Директната вмешаност на министерот за внатрешни работи при одобрување на следење останува во сила и Законот за следење на комуникации допрва треба да се измени.**
- **Постоечкиот парламентарен надзор над корситењето на наредби за следење треба да се зајакне.**
- Премногу рестриктивна и централизирана примена на следењето несоодветно го третира зголемувањето на заканата од организиран криминал.
- **Царинската управа и финансиската полиција немаат технички капацитет за примена на специјалните истражни мерки.**
- **Употребата на специјални истражни техники е сеуште недоволна и треба да се зголеми, како и систематската употреба на финансиски истраги.**
- **Структурни проблеми сеуште се видливи во спроведувањето на законите за борба против организираниот криминал.**
- Човечките ресурси не се ефикасно балансирани во различните органи за спроведување на законите (вишок на полициски и царински службеници за сметка на истражни судии).
- Останува загриженоста за политизацијата на полицијата.

Поглавје 24. Правда, слобода и безбедност

<p>9. Борба против тероризам</p> <ul style="list-style-type: none"> - Бројот на пријавени сомнителни трансакции е се уште низок. 	<p>9. Борба против тероризам</p> <ul style="list-style-type: none"> - Бројот на пријавени сомнителни трансакции е се уште низок. 	<p>9. Борба против тероризам</p> <ul style="list-style-type: none"> - Недостасува статистика за перењето пари. 	<p>9. Борба против тероризам.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Квалитетот на истрагите за перење на пари и финансиски криминал сеуште треба да се подобри. - Допрва треба да се донесе Стратегијата за борба против тероризам (2005-2012) која треба да биде во согласност со Стратегијата за борба против тероризам на ЕУ и Конвенцијата за спречување на тероризам на Советот на Европа со соодветниот Акционен план.
<p>10. Дрога</p> <ul style="list-style-type: none"> - Се уште не е донесен Законот за опојни дроги. 	<p>10. Дрога</p> <ul style="list-style-type: none"> - Количеството на запланета дрога е ниско. 	<p>10. Дрога</p> <ul style="list-style-type: none"> - Човечките ресурси во МВР и координацијата на централно, регионално и локално ниво е недоволна. 	<p>10. Дрога</p> <ul style="list-style-type: none"> - Количината на запланетата дрога остана релативно низок со оглед на локацијата на земјата на главните маршрути за трговија со дрога на Балканот. - Царинската Управа не бележи голем успех во откривање и запланување на наркотиците на границите. - Капацитетот и човечките ресурси во Одделението за недоволна трговија со дрога во МВР останува недоволен.
<p>11. Фалсификување на еврото</p> <ul style="list-style-type: none"> - Бројот на извршени истраги е се уште доста низок. 	<p>11. Фалсификување на еврото</p>	<p>11. Фалсификување на еврото</p> <ul style="list-style-type: none"> - Целокупните истражни капацитети се слаби. 	<p>11. Фалсификување на еврото</p> <ul style="list-style-type: none"> - Види поглавје 32.

Поглавје 25. Наука и истражување

Пристапно партнерство - Зајакнување на капацитетите за истражување и технолошки развој заради обезбедување успешно учество во рамковни програми на Заедницата; Да се започне со подготовка на интегрирана политика за истражување и да се преземат активности за интегрирање во Европската истражувачка област.

Среднорочни приоритети - Да се примени интегрирана истражувачка политика.

КОМЕНТАР – Политиката за истражување и иновации воопшто не е приоритет на државата. Тоа се огледа во постојаното редуцирање на буџетските средства за тие намени. Како резултат на тоа процентот на инвестиции од 0,5% од БДП во 2009 на 0,2% од БДП во 2010 со што Македонија и натаму се отргнуваме од стандардот на ЕУ (3% од БДП). Исто така, недоволно се вложува во јакнење на административните, но и на истражувачките капацитети. Згора на тоа не се користат ниту расположливите ЕУ средства (Седмата рамковна програма). Конечно, државата нема ниту релевантна статистика за креирање на политика во секторот.

Извештај за напредокот 2008	Извештај за напредокот 2009	Извештај за напредокот 2010	Извештај за напредокот 2011
<p>1. Политика за истражување</p> <ul style="list-style-type: none"> - Буџетски ограничувања. - Слаб административен капацитет. 	<p>1. Политика за истражување</p> <ul style="list-style-type: none"> - Малку е направено во однос на стратегијата за зголемување на националните истражувачки капацитети. - Буџетски ограничувања. - Слаб административен капацитет. 	<p>1. Политика за истражување</p> <ul style="list-style-type: none"> - Буџетски ограничувања. - Слаб административен капацитет. 	<p>1. Политика за истражување</p> <ul style="list-style-type: none"> - Буџетски ограничувања. - Слаб административен капацитет.
<p>2. Рамковни програми</p> <ul style="list-style-type: none"> - Треба да се стимулираат инвестиции во истражувањето. - Треба национална акција за да се постигне целта на ЕУ (3% од БДП до 2010). - Приватните инвестиции во истражувањето се симболични. 	<p>2. Рамковни програми</p> <ul style="list-style-type: none"> - Капацитетот на одделението одговорно за промоција и координација на 7РП во Министерството за образование и наука е слаб и нема доволно промоција. - Агенцијата за европски образовни програми и мобилност, одговорна за националниот портал на EURAXESS, како и EURAXESS услужната мрежа не се реализирани во времето определено со склучениот договор. 	<p>2. Рамковни програми</p> <ul style="list-style-type: none"> - Да се зајакнат административните капацитети за да се осигураат ефективни и одржливи соработката со ЕУ во истражувањата. - Да се зајакнат учествата во клучните области, како мобилност на истражувачи и МСП. 	<p>2. Рамковни програми</p> <ul style="list-style-type: none"> - Да се зголеми учеството на МСП.
		<p>3. Европски истражувачки простор</p> <ul style="list-style-type: none"> - Се уште нема стратегија за истражување и иновации. - Се уште се мали инвестициите во истражувањата, вклучувајќи го јавниот и приватниот сектор (0,5% од БДП во 2009). - Недостатокот од веродостојна статистика тешки ги прави имплементацијата и мониторингот. 	<p>3. Европски истражувачки простор</p> <ul style="list-style-type: none"> - Се уште се мали инвестициите во истражувањата, вклучувајќи го јавниот и приватниот сектор (0,2% од БДП во 2010). - Поради недостаток на административни капацитети, не се одржуваат состаноците на повеќе управни тела кои се вклучени во ЕКИО и СФМС.

Поглавје 26. Образование и култура

Пристапно партнерство - Комплетирање на законодавната и административната рамка за управување со програмите Доживотно учење и Младите во акција и јакнење на телата за спроведување.

Среднорочни приоритети - Натомошни напори за подобрување на квалитетот во образованието, вклучувајќи го основното образование, и создавање на модерен систем за стручно образование и обука, како и поврзување на секторот за високото образование со пазарот на трудот и економските потреби, и унапредување на регионалната соработка во областа на високото образование.

КОМЕНТАР - И покрај измените на Законот за формирање на НАОПМ и нејзината управувачка структура не се исполнија основните предуслови за повлекување на суспензијата на подготвителните мерки за учество во Програмите на заедницата „Доживотно учење“ и „Млади во акција“. Се поставува прашањето колкав е капацитетот на Агенцијата и кој е одговорен за повеќегодишната блокада на користење на средствата од овие програми важни за развој на образованието и младинските политики. Ограничената интеракција меѓу припадниците на етничките заедници, високите регионални разлики во пристапот и степенот на образование и намалувањето на стапката на предвремено напуштање на образованиот процес меѓу Ромите се уште се голем предизвик за македонскиот образовен систем. За првпат во Извештајот ЕК забележува за централизираниот и етнички исклучивиот карактер на културната политика.

Извештај за напредокот 2008	Извештај за напредокот 2009	Извештај за напредокот 2010	Извештај за напредокот 2011
<p>1. Образование, обука и млади</p> <ul style="list-style-type: none"> - Недоволен буџет за правилна имплементација на Националната стратегија за реформа на образованието 2006-2015. - Не е заокружена административната рамка, а Националната агенција и националните власти треба да изградат капацитети за да ги исполнат своите задачи. 	<p>1. Образование, обука и млади</p> <ul style="list-style-type: none"> - Центарот за образование на возрастни се уште не функционира адекватно. - Имплементацијата на Законот за образование на возрастни доцни. - Програмата за задолжително стручно образование се уште не е спроведена. - Недоволен буџет за имплементација на Националната стратегија за реформа на образованието 2006-2015. - Потребни се натамошни напори за подобрување на резултатите во однос на реперите за образование одредени во стратегиската рамка за образование и обука на ЕУ 2020, особено кај учеството во предучилишното образование, стапката на осипување, обезбедување еднаков пристап до високо образование, зголемување на бројот на дипломирани студенти и подобрување на квалитетот на наставата. - Идни предизвици се зајакнувањето на доживотното учење и признавање на претходно стекнатото знаење. - Министерството за образование и наука треба да воспостави ефикасен систем за контрола на функционирањето на подготовките на НА. 	<p>1. Образование, обука и млади</p> <ul style="list-style-type: none"> - Државата е многу под нивото на ЕУ, особено кај претшколското образование и образование за возрастни. - Недоволно ресурси за имплементација на Националната стратегија за реформа на образованието 2006-2015. - Останува висок регионален диспаритет во пристапот. - Министерството за образование и наука треба да воспостави ефикасен систем за контрола на функционирањето на подготовките на Националната агенција. - Ограничена интеракција меѓу припадниците на етничките заедници. - Интеграцијата на Ромите во средно се уште е предизвик. - Обуките за образовниот кадар остануваат слаби. - Чекор назад во однос на учеството во Доживотно учење и Млади во Акција. 	<p>1. Образование, обука и млади</p> <ul style="list-style-type: none"> - Потребни се дополнителни напори за постигнување на реперите за Образование и Обука 2020, особено кај претшколското образование и доживотното учење за возрастни. - Средствата распределени за образование остануваат ниски. - Постојат сериозни регионални разлики во пристапноста до образованието особено во претшколското образование. - Ограничена интеракција меѓу припадниците на етничките заедници. - Потребно е намалување на стапката на предвремено напуштање на образовниот процес меѓу Ромите. - Структурираното обучување на наставниците треба да се реши. - Напорот за повторно воспоставување на подготвителните мерки за програмите „Доживотно учење“ и „Млади во акција“ е неадекватен и под нивото побарано од ЕУ, и покрај донесувањето на измените на Законот за формирање на Национална агенција за европски образовни програми и мобилност од страна на Собранието.
<p>2. Култура</p>	<p>2. Култура</p>	<p>2. Култура</p>	<p>2. Култура</p> <ul style="list-style-type: none"> - Инвестициите во културата не се рамномерно распределени во сите општини во државата и не ја рефлектираат мултиетничката структура на државата.

Поглавје 27. Животна средина

Пристапно партнерство - Натомашно усогласување на законите со acquis, особено кај квалитетот на воздухот, управување со отпад и квалитетот на водата, и значително подобрување на примената на законите и следењето на животната средина; Зајакнување на Инспекторатот за животна средина и другите тела за да се обезбедат веродостојни резултати и ефикасна примена на казни/санкции што имаат разубедувачки ефект; Зајакнување на административниот капацитет на национално и локално ниво и подобрена координација меѓу органите задолжени за прашања од животната средина; Подготовка на стратески планови, финансиски стратегии, и национална стратегија за управување со отпад и план за управување со отпад; Подготовка на стратегија за инвестирање во животната средина врз основа на проценетите трошоци за усогласување; Интегрирање на барањата за заштита на животната средина во другите секторски политики преку развивање на проценки за влијание врз животната средина; Зголемување на инвестиции во инфраструктурата на животната средина, со акцент на собирање /третман на отпадни води, снабдување со вода за пиење, справување со загадувањето на воздухот и управувањето со отпад.

Среднорочни приоритети - Натомашно интегрирање на барањата за заштита на животната средина во другите секторски политики преку оценки за влијание врз животната средина; Зголемување на инвестициите во инфраструктурата, со акцент на собирање/третманот на отпадни води, водоснабдување, загадување на воздухот и управувањето со отпадот.

КОМЕНТАР – Комисијата оваа година сериозно опоменува за недостатокот на инвестиции и финансиската неподготвеност за спроведување на законодавството на ЕУ. Ако на ова се додаде слабиот административен капацитет, тогаш слободно може да се каже дека усогласувањето во оваа област е одложено на подолг рок. Фактот дека во Македонија несоодветно се применуваат основните принципи на заштитата на животната средина, односно нема интеграција на политиката за животна средина во другите секторски политики сериозно говори дека грижата за квалитетот на животот на граѓаните е сосем споредно прашање. За меѓународно преземените обврски и неучеството на Македонија во меѓународните активности за заштита на животната средина дополнително говори за нашата подготвеност и за волјата да се покаже лидерство и визија. Реално најслабата област во секторот е заштита на природата, каде државата дополнително ја влошува состојбата со определни инвестициски проекти (Луково поле), а притоа заборава на обврските од различни меѓународни договори на кои е членка и кон кои упатуваат европското законодавство и ССА. Додека, областите како климатски промени и квалитет на води не се ниту отворени.

Извештај за напредокот 2008	Извештај за напредокот 2009	Извештај за напредокот 2010	Извештај за напредокот 2011
<p>1. Хоризонтално законодавство</p> <ul style="list-style-type: none"> - Се уште не се целосно усогласени подзаконските акти за стратесиска оценка на ЖС. - Консултирањето на јавноста не се применува согласно барањата за оценка на влијанијата на ЖС на проектите. - Подзаконските акти од законот за ЖС не се целосно усогласени во делот на учеството на јавноста. 	<p>1. Хоризонтално законодавство</p> <ul style="list-style-type: none"> - Административниот капацитет за проценка и стратесиската оценка на ЖС се подобрени, но се уште не се доволни. - Консултирањето на јавноста се уште не се применува адекватно и треба да се подобри. 	<p>1. Хоризонтално законодавство</p> <ul style="list-style-type: none"> - Барањата на директивите за Оценка на влијанието и стратесиска оценка на влијанието врз животната средина во однос на јавни консултации не се применува адекватно. 	<p>1. Хоризонтално законодавство</p> <ul style="list-style-type: none"> - Барањата на директивите за Оценка на влијанието и стратесиска оценка на влијанието врз животната средина во однос на јавни консултации не се применува адекватно.

Поглавје 27. Животна средина

<p>2. Квалитет на воздух</p> <ul style="list-style-type: none"> - Подзаконските акти за оценување на квалитетот на воздухот се само делумно усогласени со <i>acquis</i>. - Системот за мониторинг на квалитетот на воздухот не е целосно оперативен и треба натамошно подобрување. - Се уште нема национален систем за поддршка на регистрите на загадувачи. - Недоволна соработка меѓу институциите заради соодветно прибирање податоци. - Инвестициите треба значително да се зголемат. 	<p>2. Квалитет на воздух</p> <ul style="list-style-type: none"> - Административниот капацитет е слаб, особено на локално ниво. - Соработката меѓу министерства и институции се уште не е доволна (прибирање податоци). - Системот за мониторинг на квалитетот на воздухот не е целосно ефективен. 	<p>2. Квалитет на воздух</p> <ul style="list-style-type: none"> - Слаб административен капацитет, особено на локално ниво. - Системот за мониторинг на квалитетот на воздухот е се уште во рана фаза. 	<p>2. Квалитет на воздух</p> <ul style="list-style-type: none"> - Слаб административен капацитет како на централно, така и на локално ниво.
<p>3. Управување со отпад</p> <ul style="list-style-type: none"> - Националниот план за управување со отпад се уште не е финализиран. - Се уште не е воведен систем за прибирање податоци, регистрација и пријавување. - Значителната инвестиција потребна за да се усогласат стандардите со <i>acquis</i> се уште не е испланирана. 	<p>3. Управување со отпад</p> <ul style="list-style-type: none"> - Административниот капацитет на централно и локално ниво не задоволува. - Се уште не се воспоставени општински системи за управување со цврст отпад. - Инвестициите во оваа област мора да се зголемат. - Комитетот за координација на управувањето со цврст отпад не е ефективен. - Се уште не е воведен систем за прибирање податоци, регистрација и известување. 	<p>3. Управување со отпад</p> <ul style="list-style-type: none"> - Административниот капацитет се уште не задоволува, особено на локално ниво. - Инвестициите во оваа област се далеку од соодветни. - Се уште нема систем за собирање на податоци, регистрација и известување. 	<p>3. Управување со отпад</p> <ul style="list-style-type: none"> - Слаб административен капацитет како на централно, така и на локално ниво. - Инвестициите во оваа област ни оддалеку не соодветствуваат на потребните и треба да бидат зголемени. - Системот за собирање на податоци, регистраци и известување се уште не е оперативен.
<p>4. Квалитет на вода</p> <ul style="list-style-type: none"> - Системот за мониторинг нема доволен опфат и малку се прибираат податоци. - Законот за води не е донесен од Собранието. - Принципот загадувачот плаќа не се применува со што се попречува одржливоста на инвестициите за пречистување на отпадните води. - Се уште не се испланирани значителните инвестиции кои се потребни за усогласување со <i>acquis</i>. 	<p>4. Квалитет на вода</p> <ul style="list-style-type: none"> - Треба значително да се забрза процесот на преземање на законодавството. - Административниот капацитет за интегрирано управување со води е многу слаб. - Сегашната институционална поставеност го прави спроведувањето на директивата за води многу тешко за координирање. - Системот за мониторинг се уште не е ефективен. - Нема напредок кај Принципот загадувачот плаќа. 	<p>4. Квалитет на вода</p> <ul style="list-style-type: none"> - Имплементацијата на Законот за води беше одложен за една година. - Административниот капацитет за интегрирано управување со води е недоволен, а се уште непостои и јасна поделба на надлежностите. - Сосема мал напредок е постигнат во разрешувањето на недостатоците кај системот за мониторинг на водите. - Планирањето и подготовката на инфраструктурни инвестиции се уште доцни, а обезбедените средства се премногу мали во споредба со потребите на секторот. - Нема напредок во примената на принципот загадувачот плаќа. 	<p>4. Квалитет на вода</p> <ul style="list-style-type: none"> - Транспонирањето на европското законодавство нема многу напреднато. - Административниот капацитет е недоволен на централно и локално ниво. - Недостатокот на координација помеѓу различните институции со надлежности во областа ја оневозможуваат имплементацијата на законодавството. - Планирањето и подготовката на инфраструктурни инвестиции се уште доцни, а обезбедените средства се премногу мали во споредба со потребите на секторот. - Нема напредок кај принципот загадувачот плаќа.

Поглавје 27. Животна средина			
<p>5. Заштита на природа</p> <ul style="list-style-type: none"> - Не се завршени Националната стратегија и акциониот план за заштита на природата. 	<p>5. Заштита на природа</p> <ul style="list-style-type: none"> - Треба напори за нтамошно усогласување на законодавството. - Се уште не се завршени Националната стратегија и акциониот план за заштита на природата. - Неадекватен административен капацитет и недостиг на опрема. - Недоволна координација меѓу разилните институции одговорни за заштита на природата. 	<p>5. Заштита на природа</p> <ul style="list-style-type: none"> - Националната стратегија и акциониот план за заштита на природата треба да се усвојат. - Треба да се засили административниот капацитет. - Финансирањето на управувањето со заштитени подрачја е недоволно. - Сите чинители треба да бидат доволно вклучени. 	<p>Заштита на природа</p> <ul style="list-style-type: none"> - Финансирањето на управувањето со заштитени подрачја е недоволно. - Националната стратегија и акциониот план за заштита на природата треба да се усвојат. - Треба да се засили административниот капацитет. - Сите чинители треба да бидат доволно вклучени.
<p>6. Контрола индустриско загадување и управување со ризици</p> <ul style="list-style-type: none"> - Потребни се натамошни напори. 	<p>6. Контрола индустриско загадување и управување со ризици</p> <ul style="list-style-type: none"> - Голем недостиг на административен капацитет, особено на локално ниво. - Се уште нема обука за инсоекторите. - Недоволна вклученост на засегнатите страни во процесот. - Индустриските оператори се уште немаат изготвено вонредни планови. - Потребни се значителни натамошни напори. 	<p>6. Контрола индустриско загадување и управување со ризици</p> <p>Транспонирањето на законодавството за големите постројки се уште не е завршено.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Процедурите за издавање дозволи за ИСКЗ доцни. - Барањата за спроведување на консултација со јавноста во однос на издавањето на дозволи за ИСКЗ не се применува правилно. - Потребно е значително зајакнување на административниот капацитет, особено на инспекциите. 	<p>6. Контрола индустриско загадување и управување со ризици</p> <ul style="list-style-type: none"> - Натамошното усогласување со законодавството на ЕУ претставува особен предизвик за државата. - Процедурите за издавање дозволи за ИСКЗ доцни. - Барањата за спроведување на консултација со јавноста во однос на издавањето на дозволи за ИСКЗ не се применува правилно. - Потребно е значително зајакнување на административниот капацитет, особено на инспекциите.
<p>7. Хемикалии</p> <ul style="list-style-type: none"> - Потребни се опсежни обуки и подигање на свеста на засегнатите институции и на претпријатијата. 	<p>7. Хемикалии</p> <ul style="list-style-type: none"> - Се уште не е преземено законодавството на ЕУ во оваа област. 	<p>7. Хемикалии</p> <p>Треба да се заврши со преземањето на ЕУ законодавството во овој сектор.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Нема административен капацитет (персонал и опрема). 	<p>7. Хемикалии</p> <ul style="list-style-type: none"> - Нема административен капацитет.

Поглавје 27. Животна средина

<p>8. Генетски модифицирани организми (ГМО)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Не се формирани одделенијата за оценување на ризик и за пуштање во промет ГМО, ниту се воспоставени потребните лаборатории. 	<p>8. Генетски модифицирани организми (ГМО)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Не е завршено со законодавството на ЕУ во областа. - Треба зајакнување на административниот капацитет. - Не се формирани одделенијата за оценување на ризик и пуштање во промет ГМО, ниту се воспоставени потребните лаборатории. 	<p>8. Генетски модифицирани организми (ГМО)</p>	<p>(Областа ГМО по последната реформа на Заедничката земјоделска политика е префрлена во поглавје 12 – Фитосанитарна политика и безбедност на храна. Новата област во овој сектор е – Климатски промени)</p> <p>8. Климатски промени</p> <ul style="list-style-type: none"> - Потребни се конкретни чекори за обезбедување на напредок во однос на утврдување на таргет за редуција/лимитирање на стакленичките гасови и спроведување на acquis за климатски промени, особено трговија со емисии и придружување кон здружените напори на ЕУ.
<p>9. Бучава</p>	<p>9. Бучава</p> <ul style="list-style-type: none"> - Недоволен административен капацитет. - Не се формирани единиците за справување со бучава на централно и на локално ниво 	<p>9. Бучава</p> <ul style="list-style-type: none"> - Треба да се заврши со преземањето на ЕУ законодавството во овој сектор. - Нема административен капацитет (персонал и опрема). 	<p>9. Бучава</p> <ul style="list-style-type: none"> - Нема административен капацитет (персонал и опрема).
<p>10. Шумарство</p>	<p>10. Шумарство</p>	<p>10. Шумарство</p>	<p>10. Шумарство</p>
			<p>11. Цивилна заштита</p> <ul style="list-style-type: none"> - Потпишаниот меморандум за пристапувањето кон Финансискиот инструмент за цивилна заштита и Механизмот за цивилна заштита на ЕУ треба да се ратификува за да може да влезе во сила.

Поглавје 27. Животна средина

11. Административен капацитет

- Недоволен капацитет на национално и локално ниво.
- Треба да се подобри координацијата на органите.
- Заштитата на ЖС не е добро интегрирана во политиките во другите области.
- Не е завршена Стратегијата за инвестиции во ЖС.
- Не е соодветен инфо системот за мониторинг на ЖС.

11. Административен капацитет

- Недостиг на финансиска процена и механизам за мониторинг и евалуација на планот 2009-2014.
- Недоволен капацитет на национално и локално ниво.
- Се уште не е ефективна координацијата на органите.
- Нема средства во буџетот 2009 за проекти од ЖС (износот е многу мал).
- Заштитата на ЖС не е добро интегрирана во политиките во другите области.
- Не е соодветен инфо системот за мониторинг на ЖС.
- Принципите се применуваат само делумно.

11. Административен капацитет

- Нема капацитет за имплементација на законодавството на централно и локално ниво.
- Механизмите за координација на различните органи надлежни во секторот е слаба.
- Дијалогот и вклучувањето на сите чинители треба да биде значително подобро.
- Мониторингот на животната средина и системот за информирање и натаму е неадекватен.
- Инвестициите во секторот се и понатаму исклучително ниски во споредба со потребите.
- Потребите за заштита на животната средина се уште не се добро интегрирани во другите секторски политики.

12. Административен капацитет

- **Исклучително мали напори се вложени за зајакнување на административниот капацитет за имплементација на законодавството.**
- Нема ефективна координација помеѓу сите надлежни за спроведување на законодавството на ЕУ за животна средина.
- **Нема задоволителна вклученост на сите чинители во секторот во процесот на донесување на одлуки.**
- **Иако имплементацијата на законодавството е подобрена, сепак нема задоволително ниво.**
- **Системот за мониторинг и информирање не е адекватен.**
- Инвестициите се премногу ниски во однос на потребите.
- **Не е интегрирана политиката во останатите секторски политики.**
- **Принципите за претпазливост, превенција и загадувачот плаќа само делумно се применуваат.**
- **Административниот капацитет како и техничките и финансиските ресурси треба да бидат значително зајакнати со цел државата да може да се усогласи и да ги имплементира законодавството и барањата на ЕУ во областа на климатски промени.**

Поглавје 28. Заштита на потрошувачи и здравје

Пристапно партнерство - Среднорочни приоритети - Усогласување со *acquis* од областа на заштита на потрошувачите и зајакнување на административните капацитети потребни за ефективен надзор на пазарот, Усогласување со *acquis* во областа на јавното здравство, попрецизно во областа на тутунот, крвта, човечките ткива и клетки и заразните заболувања. Зајакнување на институционалните, административните и финансиските капацитети во јавното здравство, Во областа на менталното здравје, да се развијат општински услуги како алтернатива за институционализација и да се обезбеди доволно финансиски средства за заштита на менталното здравје.

КОМЕНТАР – Главната забелешка повторно се однесува на намалените финансиски средства кои ја оневозможуваат ефикасната заштитата на потрошувачите и целосната функционалност на Организацијата на потрошувачи. Правата на потрошувачите се загрозуваат и поради недоволниот административен капацитет на Министерството за економија и координативното тело. Намалените буџетски средства се главната забелешка и за областа јавно здравство што укажува на недоволната грижа на државата за здравјето на луѓето. Поради неусогласеноста на законодавството, како и намалените буџетски средства за третман на болестите и носителите на ХИВ/СИДА Комисијата се сомнева дека државата ќе успее да се справи со заразните болести.

Извештај за напредокот 2008	Извештај за напредокот 2009	Извештај за напредокот 2010	Извештај за напредокот 2011
<p>1. Заштита на потрошувачите</p> <ul style="list-style-type: none"> - Здружението за заштита на потрошувачи е целосно финансирано од државниот буџет. - Слаб административен капацитет на координативното тело. - Надлежностите на различните инспекторати се уште не се прецизирани. - Нема соодветна имплементација во однос на прашањата што не поврзани со заштитата. - Нема напредок во усогласувањето на <i>acquis</i> за маркетинг од далечина на потрошувачки финансиски услуги и забрани. 	<p>1. Заштита на потрошувачите</p> <ul style="list-style-type: none"> - Здружението за заштита на потрошувачи добива недоволен буџет. - Усогласеноста со законодавството на ЕУ треба да се потврди. - Пазарната инспекција и натаму е слаба. - Слаб административен капацитет на координативното тело. - Надлежностите на различните инспекторати се уште не се прецизирани. - Недоволно средства, персонал и овластување се причини за ограничените способности за правење проверки од страна на инспекторите. - Не е преземено законодавството за маркетинг од далечина на потрошувачки финансиски услуги и забрани. - Медијацијата се користи ограничено. 	<p>1. Заштита на потрошувачи</p> <ul style="list-style-type: none"> - Регулаторната и административната рамка и натаму е слаба. - Програмата за заштита на потрошувачите за 2009-10 беше имплементирана но имаше сериозно скратување на буџетот. - Средствата за заштитата на потрошувачите беа намалени на помалку од една третина на и онака лимитираниот буџет. - Недостатокот на финансиски средства најповеќе го засега работењето на ОЗП чиј буџет беше намален за пет пати. - Персоналот на одделот за заштита на потрошувачите во Министерството за економија беше намален. - Обезбедувањето на заштитата на потрошувачите и имплементацијата на законодавството останува слаба, а следењето на пазарот не обезбедува ефективна и транспарентна заштита на потрошувачите. - Административниот капацитет на координативното тело и натаму слабо, а надлежностите на инспекторатите нејасни. - Законодавството на ЕУ за нефер трговските практики, рекламирање од далечина на потрошувачки финансиски услуги и забрани не е транспонирано. 	<p>1. Заштита на потрошувачи</p> <ul style="list-style-type: none"> - Организацијата на потрошувачите на Македонија продолжува да работи на подигнувањето на свеста преку кампањи и реклами благодарение на зголемениот буџет, но сепак тоа е недовољно. - Административниот капацитет на Одделението за заштита на потрошувачите во Министерството за економија е низок. - Надзорот на пазарот се уште не обезбедува задоволително ниво на ефикасна и транспарентна заштита на потрошувачите. - Административниот капацитет на координативното тело и натаму е слаб.

Поглавје 28. Заштита на потрошувачи и здравје

2. Јавно здравство

- Ресурсите во болничкиот сектор се повисоки од оние во јавното здравство и примарната заштита.
- Спроведувањето на програмите за јавно здравство е без оперативна структура и адекватни финансии.
- ИТ-системот за рано предупредување не работи како што треба и нема сеопфатна база на податоци.
- Имплементацијата на стратегијата за безбедност и квалитет на крвта беше одложена поради финансиски ресурси.
- Нема адекватно квалификуван и обучен кадар и доволно финансии во областа на менталното здравје.
- Институционалната грижа за социјално ранливите и инвалидизираните лица не е подобрена.
- Нема поместување кај превенцијата на претерано консумирање алкохол и кај здравјето и животната средина.

2. Јавно здравство

- Финансирањето на јавно здравство е исто како и 2008 и покрај воведувањето нова програма.
- Спроведувањето на програмите за јавно здравство е без оперативна структура и адекватни финансии.
- Ресурсите во болничкиот сектор се повисоки од оние во јавното здравство и примарната заштита.
- ИТ-системот е подобар, но се уште нема сеопфатна база на податоци.
- Имплементацијата на стратегијата за безбедност и квалитет на крв доцни.
- Треба да се потврди усогласеноста на донесените подзаконски акти од областа на безбедноста на крвта.
- Институциите од менталното здравје и натаму немаат кадар и финансии.
- Институционалната грижа за социјално ранливите и инвалидизираните лица бара повеќе напори и ресурси.
- Треба посебен фокус за деца и млади со ментални проблеми.
- Финансиските ресурси за борба против ракот не се доволни.

2. Јавно здравство

- Базата на податоци и системот за рано предупредување треба натаму да се подобрува.
- Институциите за ментално здравје немаат доволно кадар и финансиски ресурси.
- Регистарот за болни од рак е воспоставен, но не е целосно оперативен.
- Државниот завод за статистика не обезбедува податоци за причините за смртта, бидејќи смета дека откривањето на таквиот податок е прекршување на тајноста на личните податоци.

2. Јавно здравство

- Останува да се потврди усогласеноста на законодавството за заразни болести.
- Иако бројот на болни од СИДА и ХИВ позитивни, сепак за да се обезбеди натамошниот успех, мора да се гарантираат финансиски извори.

Поглавје 29. Царинска унија

Пристапно партнерство - Зајакнување на административниот капацитет за спроведување на царинското законодавството заради борба против прекуграничниот криминал; Натомашно усогласување на законодавството и постапките со *acquis*, особено во областа на транзит и распределба на тарифните квоти; Усогласување на Законот за технолошки индустриски развојни зони со *acquis*.

КОМЕНТАР – Постои континуиран напредок и во делот на легислативата и во делот на оперативниот капацитет во оваа област. Останува забелешката од политичките критериуми и од поглавјето 23 дека Царинската управа е високоризична за корупција.

Извештај за напредокот 2008	Извештај за напредокот 2009	Извештај за напредокот 2010	Извештај за напредокот 2011
<p>1. Царинско законодавство</p> <ul style="list-style-type: none"> - Одредени такси во новиот Закон за административни такси не се во согласност со <i>acquis</i>. - Законодавството во областа на транзит сè уште не е усогласено. - Одредени одредби во Законот за технолошки и индустриски развојни зони не се усогласени со <i>acquis</i>. 	<p>1. Царинско законодавство</p> <ul style="list-style-type: none"> - Одредени такси се уште се применуваат, а не се во согласност со <i>acquis</i>. - Одредени одредби во Законот за технолошки и индустриски развојни зони не се усогласени со <i>acquis</i>. 	<p>1. Царинско законодавство</p> <ul style="list-style-type: none"> - Се уште се применуваат одредени такси кои не се во согласност со <i>acquis</i>. - Одредени одредби во Законот за технолошки и индустриски развојни зони не се усогласени со <i>acquis</i>. - Царинското законодавство е прилично усогласено со <i>acquis</i>, освен во случајот на транзит на стока. 	<p>1. Царинско законодавство</p> <ul style="list-style-type: none"> - Дobar напредок во царинското законодавство.
<p>2. Царинска управа</p> <ul style="list-style-type: none"> - Треба да се развие сеопфатна ИТ стратегија и стратегија за поврзување со ИТ системи на Заедницата. - Не е донесен единствениот административен документ. 	<p>2. Царинска управа</p> <ul style="list-style-type: none"> - Треба да се развие сеопфатна ИТ стратегија и стратегија за поврзување со ИТ системи на Заедницата. 	<p>2. Царинска управа</p> <ul style="list-style-type: none"> - Треба да се подобрува административниот капацитет на царинската управа, посебно за да може ИТ системите кои се развиваат моментално да се стават во целосна функција. - Потребно е да се развива политиката за човечки ресурси, вклучувајќи ја и етиката и борбата со корупцијата. 	<p>2. Царинска управа</p> <ul style="list-style-type: none"> - Дobar напредок во административниот и оперативниот капацитет. - Новиот с-м за за обработка на царински декларации иако инсталиран, сеуште не е во функција кој со тоа го поткопа целосниот оперативен капацитет на Царинската управа.

Поглавје 30. Надворешни односи

Пристапно партнерство

КОМЕНТАР - Постои слаб напредок но има сеуште недоволен институционален капацитет за учество во политиките на ЕУ, особено во областа на развојната и хуманитарната помош.

Извештај за напредокот 2008	Извештај за напредокот 2009	Извештај за напредокот 2010	Извештај за напредокот 2011
1. Заедничка трговска политика	1. Заедничка трговска политика - Системот за контрола на стоки со двојна намена не е целосно функционален.	1. Заедничка трговска политика	1. Заедничка трговска политика
2. Билатерални договори со трети држави	2. Билатерални договори со трети држави	2. Билатерални договори со трети држави	2. Билатерални договори со трети држави
3. Развојна политика и хуманитарна помош	3. Развојна политика и хуманитарна помош	3. Развојна политика и хуманитарна помош - Недоволен институционален капацитет за учество во политиките на ЕУ, особено во областа на развојната и хуманитарната помош.	3. Развојна политика и хуманитарна помош - Постои слаб напредок но има сеуште недоволен институционален капацитет за учество во политиките на ЕУ, особено во областа на развојната и хуманитарната помош.
4. Заштита и спасување	4. Заштита и спасување	4. Заштита и спасување	4. Заштита и спасување

Поглавје 31. Надворешна безбедносна и одбранбена политика

Пристапно партнерство - Спроведување на законодавството за извршување на заедничките позиции во областа на меѓународните рестриктивни мерки
Среднорочни приоритети - Усогласување на потпишаната Спогодба со САД за условите за предавање на лица на Меѓународниот кривичен суд во согласност со насоките на ЕУ, усвоени од Европскиот совет во септември 2002

КОМЕНТАР -

Извештај за напредокот 2008	Извештај за напредокот 2009	Извештај за напредокот 2010	Извештај за напредокот 2011
1. Политички дијалог	1. Политички дијалог	1. Политички дијалог	1. Политички дијалог
2. Заедничка надворешна и безбедносна политика <ul style="list-style-type: none"> - Во однос на безбедносните мерки (класифицирани информации), сè уште не е инсталирана Сертифицирана компјутерска единица за пристап до ЕУ мрежата за електронска размена на класифицирани информации од ЗНБП (АЦН). - Административниот капацитет сè уште не е доволен. - Има недостиг на човечки ресурси и буџетска поддршка. 	2. Заедничка надворешна и безбедносна политика	2. Заедничка надворешна и безбедносна политика <ul style="list-style-type: none"> - Потребни се постојани напори да се намали бројот на нелегалното оружје и да се обезбеди построга контрола над посредувањето со оружјето. 	2. Заедничка надворешна и безбедносна политика
3. Европска безбедносна и одбранбена политика	3. Европска безбедносна и одбранбена политика	3. Европска безбедносна и одбранбена политика	3. Европска безбедносна и одбранбена политика

Поглавје 32. Финансиска контрола

Пристапно партнерство - Ревизија на нацрт-политиката за јавна внатрешна финансиска контрола (ЈВФК) и изготвување на закони за ЈВФК и за внатрешна контрола, за политиките и сегашното законодавство за ЈВФК да бидат сеопфатни и конзистентни и ажурирање на акцискиот план за спроведување на среднорочните приоритети поврзани со ЈВФК; Заокружување на воспоставувањето на одделенија за внатрешна ревизија во централните државни институции, како и формирање слични одделенија на општинско ниво каде одговара, и да се обезбеди соодветен кадар, обука и опрема; Развивање ефикасни системи за управување, следење, контрола и ревизија за децентрализирано спроведување на програмите од прет-пристапните инструменти на ЕУ.

Среднорочни приоритети - Натомшно спроведување на моделот за јавна внатрешна финансиска контрола (децентрализирана одговорност и функционално независна внатрешна ревизија) преку кохерентно законодавство и соодветни институционални капацитети, под водство на Министерство за финансии, Натомшно јакнење на оперативните капацитети, функционалноста како и финансиска независност на Државниот завод за ревизија, Спроведување на постапките и административен капацитет со цел да се обезбеди ефикасна заштита на финансиските интереси на ЕЗ.

КОМЕНТАР – Стратегијата за развој на ЈВФК се уште не е ажурирана со вклучување на долгорочен акциски план. Недостасува кадар во некои од единиците за финансиска контрола. Власта сеуште нема политичка волја за воспоставување на формален механизам за собраниска контрола на извештаите на Државниот завод за ревизија.

Извештај за напредокот 2008	Извештај за напредокот 2009	Извештај за напредокот 2010	Извештај за напредокот 2011
<p>1. Јавна внатрешна контрола и надворешна ревизија (ЈВФК)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Институционалниот капацитет на Одделението за хармонизација на внатрешната контрола треба да се зајакне. - Не е адекватен капацитетот на внатрешната контрола иако е подобрен. - Улогата на централизираната инспекција треба да се регулира. - Оперативниот капацитет на ДЗР е подобрен, но тоа не се одрази во опфатот на неговите ревизии. - Мала соработка меѓу ДЗР и Собранието. - Институциите во кои е извршена ревизија сè уште не ги спроведуваат препораките од ревизијата. - ДЗР сè уште не е целосно независен. 	<p>1. Јавна внатрешна контрола и надворешна ревизија (ЈВФК)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Десет одделенија на локално ниво не се кадровски екипирани. - Нема адекватни обуки за внатрешна ревизија. - Институционалниот капацитет на Одделението за хармонизација на внатрешната контрола во Министерството за финансии е подобрен, но не доволен. - Треба да се ажурира документот за внатрешна контрола за да ги вклучи среднорочните и долгорочните планови за развој како и акциски план за имплементација. - Финансиската и функционалната независност на ДЗР треба да се заштити. - Соработката со Парламентот се уште не задоволува. - Нема процедури за разгледување и спроведување на наодите и препораките на ДЗР. 	<p>1. Јавна внатрешна контрола и надворешна ревизија (ЈВФК)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Владата усвои стратегија за развој на јавна внатрешна финансиска контрола која не вклучува среднорочни и долгорочни политички приоритети. - Имплементацијата на законот за јавна внатрешна контрола доцни, а и кај сите буџетски корисници се потребни дополнителни напори за основање единици за финансиски работи и внатрешна контрола. - И со изменетиот Закон за државна ревизија не постои формален механизам за разгледување на годишниот извештај на ДЗР пред парламентот. 	<p>1. Јавна внатрешна контрола и надворешна ревизија (ЈВФК)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Спроведувањето на законодавството и понатаму е бавно. - Стратегијата за развој на ЈВФК треба да се ажурира за да вклучи среден и долгорочен акциски план. - Доцнења при воведување на единици за финансиска контрола и внатрешна ревизија; недоволен број на кадар кај некои единици; комитетите за ЈВФК се сеуште надвор од функција. - Останува да се развие стратешки документ за ЈВФК и законско одделување на внатрешната ревизија од финансиската инспекција. - Не е воспоставен формален механизам за собраниска контрола на извештаите на Државниот завод за ревизија; соработката со Собранието сеуште загрижува. - Независноста на ДЗР допрва треба да се зацврсти со Уставот.
<p>2. Заштитата на финансиските интереси на ЕУ</p>	<p>2. Заштитата на финансиските интереси на ЕУ</p>	<p>2. Заштитата на финансиските интереси на ЕУ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Треба да се воспостави формална служба за борба против измами 	<p>2. Заштитата на финансиските интереси на ЕУ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Направен е одреден напредок во усогласувањето со ЕУ законодавството.
<p>3. Фалсификување на еврото</p>	<p>3. Фалсификување на еврото Истражните капацитети се слаби.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Големи недостатоци на опрема, кадар, обука, главно во НБРМ. 	<p>3. Фалсификување на еврото</p> <ul style="list-style-type: none"> - Истражните капацитети остануваат слаби и покрај организирањето на одредени обуки на полето на откривање на фалсификувани банкноти. 	<p>3. Фалсификување на еврото</p> <ul style="list-style-type: none"> - Направен е напредок во борбата против фалсификување на еврото.

Поглавје 33. Финансиски и буџетски одредби

Пристапно партнерство

КОМЕНТАР – Во ова поглавје напредокот е невидлив, клучните забелешки од 2010 година остануваат.

Извештај за напредокот 2008	Извештај за напредокот 2009	Извештај за напредокот 2010	Извештај за напредокот 2011
<p>1. Сопствени ресурси на ЕУ</p>	<p>1. Сопствени ресурси на ЕУ</p>	<p>1. Сопствени ресурси на ЕУ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ограничен напредок во институционалниот капацитет на Царинската управа. - Внатрешна контрола и надворешна ревизија незадоволуваат. - Треба да се воспостават координативни структури и правила за правилно пресметување, наплата, плаќање и контрола на сопствените ресурси, како и известување на ЕУ за спроведувањето на тие правила. 	<p>1. Сопствени ресурси на ЕУ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Нема особен развој во поглед на традиционалните сопствени ресурси, ресурсите на ДДВ и ресурсите на БНП. - Во поглед на административната структура, потребна е целосна оперативна структура за координација со цел да се обезбедат целосна пресметка, предвидување, собирање, плаќање и набљудување на сопствените ресурси и известување на ЕУ за спроведување за правилата за сопствени ресурси.
<p>2. Измама кај царински давачки и ДДВ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Натомошен напредок во воспоставувањето ефективни инструменти за борба против измамата кај царинските давачки и ДДВ е од суштинско значење за заштита на финансиските интереси на ЕУ. - Треба во догледно време да се воспостават координативни структури и правила со што ќе се обезбеди правилно пресметување, наплата, плаќање и контрола на сопствените ресурси, како и известување на ЕУ за спроведувањето на тие правилата. Капацитетите на релевантните органи од ова поглавје сè уште не се доволни. 	<p>2. Измама кај царински давачки и ДДВ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Капацитетот за внатрешна контрола и финансиски менаџмент се подобрени, но не се задоволителни. - Мал напредок има кај подобрувањето на проценките на сивата економија. - Бројот на одделенија за внатрешна ревизија кај буџетските корисници се зголеми, но капацитетот на релевантните органи за примена на правилата се уште не е доволен. 	<p>2. Измама кај царински давачки и ДДВ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Капацитетот за внатрешна ревизија и финансиската контрола во јавната администрација останува незадоволителен. - Треба натамошни напори за борба против даночните евазии. - Ограничен напредок во правење исцрпни национални сметки. - Ограничен напредок во примената на ЕСА95 методологијата и кај подобрувањето на проценките на сивата економија. 	<p>2. Измама кај царински давачки и ДДВ</p>